yıldız yayınevi 2

Leninizm Dizisi: 1

PROLETARYANIN BÜYÜK ÖĞRETMENLERİNİN
YAPITLARINDAN DERLENMİŞTİR

LENİNİZM NEDİR?

LENİNİZM DİZİSİ : 1

Proletaryanın Büyük Öğretmenlerinin
Yapıtlarından Derlenmiştir

LENİNİZM NEDİR ?

yıldız yayınevi

Bu kitap, Rotfront Verlag tarafından yayınlanmış olan «Was ist Leninismus ?» adlı yapıtın Almancasından dilimize çevrilmiştir.

Türkçesi :
A. Fırat

Dizgi : Doğruluk Matbaası
Baskı : Dostluk Matbaası
Baskı Tarihi : Haziran - 1979
Yönetim Yeri : Molla Fenari Sok. No. 23/5 Cağaloğlu İstanbul

SUNUŞ

Yayınevimiz elinizdeki kitapla yeni bir temel dizinin yayınına başlamış bulunuyor: Leninizm Dizisi

Leninizm konusunda temel bir eseri oluşturan dizi, Komünist Akademisi Leningrad Çalışma Grubu'ndan W. Bystrjanski ve M. Mischin başkanlığında L. Leonidov, M. Mischin, D. Rudnik, L. Turok ve N. Tjuschevski'den oluşan bir kurul tarafından hazırlanmış ve 1935'te Moskova'da Partisdat (Parti Yayınevi) tarafından Rusça olarak yayınlanmıştır. Almanca baskıyı yapan Rotfront (Kızıl Cephe) Yayınevi'nin önsözünde de açıklandığı gibi, eser Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı ders notlarının konularına göre sınıflandırılmıştır ve Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinden ya da konuşma, mektup ve notlarından en önemli alıntıları içermektedir.

Böylece Stalin'in Leninizmin İlkeleri adlı eserinde sistemleştirdiği konulara bağlı olarak, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinin en özlü bölümleri bir araya getirilmiş ve Marksist - Leninist teorinin bütününü özetleyen bir eser oluşturulmuştur.

Marksist - Leninist teorinin temelden kavranması için başlangıç eğitiminde kullanılabilecek Leninizm Dizisi, Alman Rotfront Yayınevi tarafından 1935 Moskova baskısına sadık kalınarak ve yayınevinin kendi önsözünde de açıkladığı gibi, konularına göre 8 kitaba bölünerek yayınlanmıştır.

Ancak gene Almanca baskıyı yapan yayınevinin önsözünde de açıklandığı gibi, Almanca baskı Alman okuyucu için zorunlu bazı açıklamalar dışında W. Bystrjanski ve M. Mischin Redaksiyon Kurulu tarafından düzenlenen 'Leninizm' seçme derlemesinin Rusça baskısına uygundur.

Dizinin Türkçeye kazandırılmasında, Rotfront Yayınevi tarafından yayınlanan ve doğruluğuna güvendiğimiz Almanca düzeltilmiş ikinci baskısını esas aldık.

Almanca baskı 8 kitaptan oluşmasına rağmen, bizim elimizde ancak dizinin 7 kitabı bulunmaktadır. Dizinin 8. kitabı olan, 'Proletarya Partisi Öğretisi' adlı bölümün Almancada yayınlanıp yayınlanmadığını bilmiyoruz. Bunun için de Marksist - Leninist teorinin bu temel eserini, Almanca baskıdaki düzenlemeye bağlı kalarak ve şimdilik 7 kitap halinde Türkçeye kazandıracağız. Sağlayabildiğimiz takdirde, 8. kitabı da yayınlayarak dizinin bütününü tamamlamaya çalışacağız.

Ancak yayınevimiz diziyi oluşturan 7 kitabı yayınlamada, Rotfront Yayınevinin izlediği sırayı değil, Türkiye devrimci hareketinin gereksinmelerini temel alacaktır. Dizinin 1. kitabı olan 'Leninizm Nedir' bölümünden sonra, dizinin 2. kitabı olan 'Proleter Devriminin Teorisi' yayınlanacaktır. Onu diğerleri izleyecektir.

Her türden revizyonist ve oportünist akım tarafından çeşitli kılıflar altında Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in en temel tezlerinin ve Marksizm - Leninizmin en temel ilkelerinin daha yoğun olarak çarpıtılmaya çalışıldığı ve okuyucunun bu temel tezleri ilkeleri bizzat kendi kaynaklarından incelemesi gerektiğinin daha da önemli hale geldiği günümüzde yayınevimiz böyle bir temel diziyi Türkçeye kazandırmakla önemli bir görevi yerine getirdiği ve eksikliği duyulan bir boşluğu doldurduğu inancındadır.

Ayrıca içinde bulunduğumuz 1979 yılının Stalin'in 100. Doğum Yılı ve Stalin Yılı olması dolayısıyle Leninizm Dizisini Türkçeye kazandırmak daha da özel bir öneme sahiptir.

yıldız yayınevi

ROTFRONT YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ

Leninizmin, . «emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi»nin teori ve pratiğinin tam ve çok yönlü kavranışı, ancak Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinin işçi sınıfının devrimci mücadelesinin günlük pratiği ile sıkı ilişki içinde düzenli olarak incelenmesiyle kazanılabilir. Proletaryanın büyük teorisyen ve önderleri olan Marks, Engels, ve Lenin öğretilerinin genel hatlarının hızla kavranmasını kolaylaştıran böyle toplu bir açıklama bırakmamışlardır. Hem işçi üniversitelerine, akşam okullarına ve siyasal çevrelere katılan dinleyiciler hem de Marksizm - Leninizmi kendi kendine incelemeye çalışanlar Marksizm - Leninizme böyle toplu bir başlangıç için, mutlaka J. Stalin'in Moskova Sverdlov Üniversitesi'ndeki klasik derslerini «Leninizmin İlkeleri»ni ele almalıdır.

Marksizm-Leninizm alanında uzun yılların deneyleri, çalışmaların pratiği ve gereksinmeleri temelinde bu derslerden de yararlanarak elinizdeki eser ortaya çıkmıştır. Eser, Stalin'in derslerinin (Leninizmin İlkelerinin-ç.n.) konularına göre sınıflandırılmıştır ve Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerinden ya da konuşma, mektup ve notlarından en önemli alıntıları içermektedir. Eser, Alman okuyucuya, özellikle Leninizm'in öğrencilerine, bu öğretiyi toplu bir biçimde sunması açısından yararlıdır ve Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerini düzenli ve derinlemesine inceleyebilmeleri için yardımcı olmaktadır. Almanca baskı, Alman okuyucu için zorunlu olan birkaç istisnanın dışında W. Bystrjanski ve M. Mischin Redaksiyon Kurulu

tarafından düzenlenen «Leninizm» derlemesinin Rusça baskısına uygundur. Bazı bölümlerde, daha çok burada yayınlanan tek tek kitaplarda (örneğin 2., 5., 6. ve 8. kitaplarda), Rusça baskısından farklı olarak, Sovyetler Birliği'ndeki Alman bölgeleri okuyucularının ve SSCB de yaşayan yabancı işçilerin ve uzmanların özel eğitim gereksinmelerini gözönüne alan ve işçi hareketinin proleter devrimi öncesi mücadele aşamasına ilişkin sorunlarını ayrıntılı olarak inceleyen bazı açıklamalar yapılmıştır. Konuşma, mektup ve notlardan yapılan alıntılarda esas biçimlere, özgün not biçimlerine ve elyazmalarına sadık kalınmıştır.

Eser, okuyucuya araştırmada çabukluk ve kolaylık sağlamak amacıyla tek tek kitaplar halinde ve şu sıra ile yayınlanacaktır:

1 — Leninizm Nedir?
2 — Proleter Devriminin Teorisi
3 — Proletarya Diktatörlüğü
4 — Sosyalist İnşanın Zaferi için Mücadele
5 — Tarım ve Köylü Sorunu
6 — Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu
7 — Proleter Devrimin Strateji ve Taktiği
8 — Proletarya Partisi Öğretisi

Bu kitapların tek tek basımından sonra bütün eser iki ciltte toplanacaktır.

Bu basımın ve aynı zamanda Rusça basımın eğitim pratiğinin deneylerine dayanarak ve sosyalist inşanın, proleter kurtuluş mücadelelerinin daha da gelişmesine uygun olarak, yeni baskılara düzenli olarak eklemeler yapılacak ve bu baskıların Alman okuyucuların gereksinmelerini karşılaması sağlanacaktır. Okuyucularımızın yargı ve önerilerinin bu toplu eserin düzeltilmesinde ve yetkinleştirilmesinde büyük katkısı olacaktır.

BÖLÜM I

LENİNİZM, EMPERYALİZM VE PROLETER DEVRİMİ ÇAĞININ MARKSİZMİDİR

I. LENİNİZMİN TANIMI VE LENİNİZMDE ESAS

1. Stalin Yoldaş: Leninizm Üzerine

Leninizmin ilkeleri geniş kapsamlı bir konu oluşturur. Bunu ayrıntılı olarak inceleyebilmek için koca bir kitap, hatta bir dizi kitap gereklidir. Bu nedenle, benim verdiğim konferansların Leninizmin ayrıntılı bir açıklaması olmaması gayet doğaldır; olsa olsa Leninizmin ilkelerinin çok kısa bir özeti olabilir. Bununla birlikte, Leninizmin başarılı bir biçimde incelenebilmesi için gerekli olan birkaç temel hareket noktası verebilmek açısından bu özetin yararlı olacağına inanıyorum.

Leninizmin ilkelerinin açıklanması demek, Lenin'in dünya görüşünün ilkelerinin açıklanması demek değildir. Lenin'in dünya görüşü ve Leninizmin ilkeleri, kapsam bakımından aynı şeyler değildir. Lenin bir Marksisttir ve doğal olarak dünya görüşünün temeli de Marksizmdir. Ama bundan asla, Leninizmin açıklanmasına Marksizmin ilkelerinin açıklanmasıyla başlanması gerektiği sonucu çıkmaz. Leninizmi açıklamak; Lenin'in yapıtlarında özel ve yeni olanı, Lenin'in Marksizmin ortak hazinesine kattığı ve doğal olarak onun adıyla bağıntılı olan şeyi açıklamak demektir. Konferanslarımda yalnızca bu anlamda Leninizmin ilkelerinden söz edeceğim.

O halde, Leninizm nedir?

Bazıları, Leninizm, Marksizmin Rusya'nın özel koşullarına uygulanmasıdır, diyorlar. Bu tanımlama gerçeğin bir kısmını içermektedir; ama asla tüm gerçeği yansıtma-

maktadır. Lenin gerçekten de Marksizmi Rusya gerçeğine uygulamıştır, hem de ustalıkla. Ama Leninizm, Marksizmin Rusya'nın özel koşullarına uygulanmasından ibaret olsaydı, o takdirde yalnızca ve yalnızca ulusal, yalnızca ve yalnızca Rusya'ya özgü bir olgu olurdu. Oysa biliyoruz ki, Leninizm, bütün uluslararası gelişmelerde kökleri olan uluslararası bir olgudur; yalnızca Rusya'ya özgü bir olgu değildir. Bu nedenle, bana göre bu tanım tek yanlıdır.

Bazıları da, Leninizmin, sonraki yıllarda ılımlı olduğu ve devrimci olmaktan çıktığı iddia edilen Marksizmin 1840-1850 yıllarındaki devrimci unsurlarının yeniden canlandırılması olduğunu söylerler. Marks'ın öğretisini devrimci ve ılımlı diye saçma ve basit bir biçimde ikiye ayırmayı bir an için dikkate almazsak, bütünüyle yetersiz ve inandırıcı olmaktan uzak olan bu tanımlamada bile, küçük bir gerçek payı bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu küçük gerçek ise, Lenin'in, Marksizmin İkinci Enternasyonal oportünistleri tarafından toprağa gömülmüş olan devrimci özünü yeniden canlandırmış olmasıdır. Ama, bu, gerçeğin yalnızca bir parçasıdır. Leninizm konusunda bütün gerçek şudur ki Leninizm, yalnızca Marksizmi canlandırmakla kalmamış ileriye doğru bir adım daha atmış ve kapitalizmin ve proleter sınıf mücadelesinin yeni koşullarında Marksizmi daha da geliştirmiştir.

Peki, öyleyse, Leninizm nedir?

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha açık bir deyişle, Leninizm genel olarak proleter devriminin teori ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir. Marks ve Engels, emperyalizmin henüz gelişmediği devrim öncesi dönemde (proleter devriminden öncesini kastediyoruz), proleter devriminin pratikte henüz kaçınılmaz olmadığı bir dönemde mücadele ettiler. Marks ve Engels'in öğrencisi

olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proleter devriminin bir ülkede zafere ulaştığı, burjuva demokrasisini parçaladığı ve proleter demokrasisi çağını, Sovyetler çağını açtığı, gelişme halindeki proleter devrimi döneminde mücadele etti.

Bu nedenle, Leninizm, Marksizmin gelişmesidir. (*)

Genellikle Leninizmin olağanüstü mücadeleci ve olağanüstü devrimci niteliği vurgulanır. Bu bütünüyle doğrudur. Ama Leninizmin bu özelliği iki nedenle açıklanabilir: Birincisi, Leninizm, proleter devriminden doğmuştur ve zorunlu olarak bu devrimin damgasını taşır. İkincisi, Leninizm, II. Enternasyonal'in oportünizmine karşı savaşta büyümüş ve güçlenmiştir. Bu savaş, kapitalizme karşı mücadelenin başarılması için zorunlu bir önkoşuldu ve zorunlu bir önkoşuldur. Unutmamak gerekir ki, Marks ve Engels ile Lenin arasında II. Enternasyonal oportünizminin tek başına egemen olduğu koca bir dönem vardır ve bu oportünizme karşı amansız mücadelenin Leninizmin en önemli görevlerinden biri olması zorunluydu.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin İlkeleri», s. 7 ve devamı, S.S. C.B.'deki Yabancı İşçiler Yayın Birliği, Moskova-Leningrad, 1932)

(*) Leninizmi «eylem halindeki Marksizm» olarak tanımlayan ya da Marksizmle Leninizm arasında «Marks kitaplı bir peygamber, Lenin ise emirlerini yerine getirendir» biçiminde bir ilişki kuran Troçki, tüm revizyonistlerin yaptığı gibi, Lenin'i büyük bir teorisyen, Marks'ı da büyük bir siyasal savaşçı olarak kabul etmeyi reddediyor. Karşı-devrimci Troçkizm, burjuva liberal bir ruhla, devrimci teoriyle devrimci pratik arasındaki birliği koparark, Lenin ve Marks'ın rolünü yüzeyselleştirmekte ve tahrif etmektedir. Lenin'in Marksizmi geliştirmesini, Bolşevizmin ideolojik ilkelerini böylece yadsıyan Troçki, karşı-devrimci burjuvazinin öncüsü olarak, partiye karşı büyük bir mücadeleye geçmek için hazırlandı. (Almanca yayıncının notu.)

2. Marksizm-Leninizmin Birliği

Önce Marksizm ve Leninizm üzerine kısa bir açıklama: Sorun bu biçimde ortaya konulduğunda, Marksizm ve Leninizmin iki farklı şey olduğu, Marksist olmadan da Leninist olunabileceği akla gelebilir. Ama böyle bir düşünce kesinlikle doğru değildir. Leninizm, Lenin'in öğretisi **eksi** Marksizm değildir. Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Başka bir deyişle; Leninizm, Marks'ın öğrettiği bütün her şeyi ve ayrıca yeni olanı, Lenin'in Marksizmin hazinesine katarak onu zenginleştirdiği ve Marks'ın bütün öğrettiklerinin zorunlu bir sonucu olan her şeyi (proletarya diktatörlüğü öğretisi, köylü sorunu, ulusal sorun, parti, reformizmin toplumsal kökenleri sorunu, komünizmde belli başlı sapmalar sorunu vb.) kapsar. Bu nedenle, sorunu, Marksizm ya da Leninizm biçiminde koymak yerine, (temelde bir ve aynı şey olan) Marksizm ve Leninizmden söz etmek gerekir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Komünist Gençlik Birliğinin Görevleri Üzerine», s. 296 v.d.)

3. Karl Marks'ın Öğretisinin Tarihsel Kaderi

Marks'ın öğretisinde en önemli şey, proletaryanın sosyalist toplumun yapı ustası olarak tarihsel rolünün belirtilmesidir. Marks'ın bu öğretiyi ortaya koyuşundan bu yana, dünyadaki olayların gelişimi bunu doğrulamış mıdır?

Marks ilk olarak 1844 yılında bu öğretiyi ortaya koydu. Marks ve Engels'in 1848'de yayınlanan «Komünist Manifesto»su, bu öğretinin bugüne değin hiç erişilememiş olan, bütüniüklü, düzenli bir açıklamasıdır. O zamandan bu yana dünya tarihi açıkça üç ana döneme ayrı-

lır: 1. 1848 Devrimi'nden Paris Komünü'ne (1871) değin, 2. Paris Komünü'nden Rus Devrimi'ne (1905) değin, 3. Rus Devrimi'nden bu yana.

Bu dönemlerin her biriyle ilgili olarak Marks'ın öğretisinin kaderine bir göz atalım.

I

Birinci dönemin başlarında Marks'ın öğretisi hiç bir biçimde egemen değildir. Sosyalizmin sayısız grup veya akımlarından yalnızca bir tanesidir. Ancak, o dönemde, temelde bizim Narodnizme benzeyen sosyalizm biçimleri etkindir. Tarihsel hareketin materyalist temeli kavranamamakta; kapitalist toplumun her sınıfının rolü ve önemi belirlenememekte; «halk», «adalet», «hukuk» vb. üzerine çeşitli, sözde sosyalist boş laflarla demokratik dönüşümlerin burjuva özü örtülmektedir.

1848 devrimi, Marks'tan önce varolan sosyalizmin bütün bu alacalı, karmakarışık ve yaygaracı biçimlerine ölümcül bir darbe indirir. Devrim, bütün ülkelerde çeşitli toplumsal sınıfları **eylem içinde** gösterir. 1848 Haziran günlerinde Paris'te işçilerin cumhuriyetçi burjuvazi tarafından katledilmeleri, **tek başına ve yalnızca** proletaryanın, sosyalist niteliğe sahip olduğunu açıkça gösterir. Liberal burjuvazi, bu sınıfın bağımsız hareket edebilme yeteneğinden, herhangi bir gericilik karşısında duyduğu korkudan yüz kat daha fazla korkar. Korkak liberalizm gericiliğin önünde secdeye kapanır. Köylülük feodalizmin kalıntılarının yok edilmesiyle yetinmekte, düzenin yanında yer almakta ve dönem dönem **işçi demokrasisi ve burjuva liberalizmi** arasında yalpalamaktadır. **Sınıflardan bağımsız sosyalizm** ve **sınıflardan bağımsız** siyasete ilişkin bütün öğretilerin düpedüz saçmalık olduğu ortaya çıkar.

Paris Komünü (1871), bu burjuva dönüşümlerin gelişimini tamamlar. Sınıf ilişkilerinin en açık bir biçimde ortaya çıktığı bir devlet örgütlenmesi biçimi olan cumhuriyet, kendi sağlamlaşmasını yalnızca proletaryanın kahramanca cesaretine borçludur.

Bütün diğer Avrupa ülkelerinde daha karmaşık ve daha eksik bir gelişme aynı biçimde burjuva toplumun inşasına yol açar. Birinci dönemin (1848-1871), yani fırtınalar ve devrimler döneminin sonunda Marksizm öncesi sosyalizm **ölür.** Bağımsız **proleter** partiler ortaya çıkar: 1. Enternasyonal (1864-1872) ve Alman sosyal-demokrasisi.

II

İkinci dönem (1872-1904), birincisinden «barışçıl» niteliğiyle, devrimlerin olmamasıyla ayrılır. Batı, burjuva devrimlerini tamamlamıştır. Doğu ise o olgunluğa henüz erişememiştir.

Batı, gelecek dönüşümler döneminin «barışçıl» hazırlıkları içine girer. Her yerde burjuva parlamentarizminden yararlanan, kendi günlük basınını, eğitim kurumlarını, sendikalarını, kooperatiflerini yaratmayı öğrenen, proletaryanın ilkelerini benimsemiş sosyalist partiler ortaya çıkar. Marks'ın öğretisi tam bir zafer kazanır ve **her yerde gelişir.** Gelecek savaşlara hazırlık olarak yavaş ama kararlı bir biçimde, proletaryanın güçlerinin toparlanma ve seçilme süreci gelişmektedir.

Tarihin diyalektiği, Marksizmin teorik zaferi, onun düşmanlarını, Marksist **kılığa bürünmeye** zorlamaktadır. İçten içe çürümüş olan liberalizm, sosyalist **oportünizmle** yeniden canlanmaya çalışmaktadır. Güçlerin büyük savaşlara hazırlanması dönemi, bu savaşlardan vazgeçilme-

si biçiminde yorumlanmaktadır. Kölelerin ücret köleliğine karşı durumlarının düzeltilmesi için verdikleri mücadele sanki köleler özgür olma haklarını birkaç kuruşa satıyorlarmış gibi yorumlanmaktadır. Onlar, korkakça, «toplumsal barışı» (yani, köle sahiplerinin iktidarıyla barışı), sınıf mücadelesinden vazgeçmeyi vb. öğütlüyorlar. Onlar, sosyalist parlamenterler arasında, işçi hareketinin çeşitli bürokratları ve «sempatizan» aydınları arasında birçok taraftar bulabiliyorlar.

III

Asya'da, dünyayı sarsacak şiddetli fırtınaların yeni bir kaynağı ortaya çıkarken, oportünistler hâlâ «toplumsal barış» ve «demokrasi» koşullarında fırtınalardan kaçınılabileceği üzerine övgüler diziyorlardı. Rus devrimini, Türkiye, İran ve Çin devrimleri izledi. Bugün tam da bu fırtınalar ve onların Avrupa'daki «yankıları» çağında yaşıyoruz. Çeşitli «uygar» sırtlanların diş biledikleri büyük Çin Cumhuriyeti'nin kaderi ne olursa olsun, dünyada hiç bir güç Asya'da eski serfliği geri getiremez, Asyalı ve yarı-Asyalı ülkelerdeki halk kitlelerinin kahraman demokratik ruhunun kökünü kazıyamaz.

Kitle mücadelesini hazırlama ve geliştirme koşullarını gözönünde bulundurmayan kimi kişiler, Avrupa'da kapitalizme karşı sonucu belirleyecek mücadelenin uzun süre geri kalması yüzünden umutsuzluğa ve anarşizme sürüklendiler. Bugün bu anarşist umutsuzluğun ne denli dar görüşlü ve yüreksiz olduğunu görüyoruz.

800 milyon insanıyla, Asya'nın, Avrupa'nınkilerle aynı ülküler için mücadeleye girmesi olgusundan umutsuzluk değil, güven duymamız gerekir.

Asya devrimleri; bize, yeniden liberalizmin niteliksizliğini ve alçaklığını, demokratik kitlelerin bağımsız hareket edebilmelerinin büyük önemini ve proletarya ile her türlü burjuvazi arasındaki kesin sınırların varlığını gösterdi. Kim, Avrupa ve Asya'nın tecrübelerinden sonra, sınıflardan bağımsız bir siyasetten ve sınıflardan bağımsız bir sosyalizmden söz ederse, o kafese kapatılıp bir Avustralya kangurusunun yanında sergilenmeyi hak etmiş olur.

Asya'dan sonra Avrupa da hareketlenmeye başladı; ama Asya tarzında değil. 1872-1904 «barışçıl» dönemi bir daha geri gelmemek üzere geçmişte kalmıştır. Pahalılık ve tröstlerin baskısı, ekonomik mücadeleyi, şimdiye dek görülmedik biçimde, liberalizm tarafından en fazla cesareti kırılmış olan İngiliz işçilerini bile harekete geçirecek kadar şiddetlendirmiştir. En «bağnaz» burjuva-junker ülke olan Almanya'da bile bir siyasal bunalımın olgunlaşmakta olduğunu görüyoruz. Çılgıncasına silahlanma ve emperyalizmin siyaseti, bugünkü Avrupa'da daha çok bir barut fıçısına benzeyen bir «toplumsal barış» yaratmıştır. Tüm burjuva partilerinin parçalanması ve proletaryanın olgunlaşması süreçleri önüne geçilmez bir biçimde ilerlemektedir.

Marksizmin ortaya çıkışından bu yana, dünya tarihinin her üç büyük dönemi de, Marksizmi yeniden doğrulamış ve ona yeni zaferler kazandırmıştır. Ama proletaryanın öğretisi olarak Marksizme, daha da büyük bir zaferi önümüzdeki tarihsel dönem hazırlayacaktır.

(Lenin, Toplu Eserler, Cilt XVI, «Karl Marks'ın Öğretisinin Tarihsel Kaderi», s. 331 vd, Rusça Bas.)

4. Leninizmin Tanımının Oportünist Tahrifatına Karşı Partinin Mücadelesi

A. Leninizmin Uluslararası Niteliğinin Reddine Karşı Partinin Mücadelesi

«Leninizmin İlkeleri» broşüründe Leninizmin şu bilinen tanımı yapılmaktadır:

«Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha açık bir deyişle, Leninizm, genel olarak proleter devriminin teori ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir.»

Bu tanım doğru mudur?

Kanımca evet. Doğrudur; çünkü, birincisi, Leninizmin emperyalist savaştan sonra ortaya çıktığına yanlış olarak inanan bazı Lenin eleştiricilerinin tersine, Leninizmi **emperyalizm çağının** Marksizmi diye nitelendirmekte ve Leninizmin tarihsel köklerini doğru bir biçimde göstermektedir. Doğrudur; çünkü, ikincisi, Leninizmin yalnızca ulusal, Rusya'ya özgü koşullarda uygulanabileceğini düşünen sosyal-demokratların tersine, Leninizmin **uluslararası** niteliğini doğru bir biçimde vurgulamaktadır. Doğrudur; çünkü, üçüncüsü, Leninizmi Marksizmin daha sonraki gelişmesi olarak değil de, yalnızca Marksizmin yenilenmesi ve Rus gerçeğine uygulanması olarak gören bazı Leninizm eleştiricilerinin tersine, onu, emperyalizm çağının Marksizmi olarak nitelendirmekle, Leninizmle Marks'ın öğretisi arasındaki organik bağ doğru olarak vurgulanmaktadır.

Öyle görünüyor ki, bunları uzun boylu yorumlamaya gerek yoktur.

Ama, görüldüğü gibi, bizim partimizde, Leninizmi daha değişik bir biçimde tanımlamanın gerekliliğine inanan yoldaşlar vardır. Örneğin Zinovyev yoldaş şöyle düşünmektedir:

«Leninizm, **doğrudan doğruya köylülüğün ağır bastığı bir ülkede kaçınılmaz olarak başlamış bulunan** emperyalist savaşlar ve dünya devrimi çağının Marksizmidir.»* (Bkz. Zinovyev yoldaşın «Bolşevizm ya da Troçkizm» makalesi, Pravda, No. 27, 30.11.1924).

Yoldaş Zinovyev'in altını çizdiği sözcükler ne anlama gelebilir? Rusya'nın geri kalmışlığını ve köylü karakterini Leninizmin tanımına sokmanın anlamı nedir?

Bu, Leninizmi uluslararası proleter bir öğreti olmaktan çıkarıp, Rusya'nın özelliklerinin bir ürünü haline getirmek demektir.

Bu, kapitalizmin daha gelişmiş olduğu diğer ülkeler için Leninizmin uygunluğunu yadsıyan Bauer ve Kautsky'nin oyununa gelmek demektir.

Köylü sorununun Rusya için çok büyük bir önem taşıdığı ve ülkemizin bir köylü ülkesi olduğu tartışma götürmez. Ama bu gerçeğin, Leninizmin ilkelerinin tanımı *bakımından ne önemi olabilir*? Leninizm, emperyalizm temeli üzerinde ve genel olarak emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya toprağında ve Rusya için mi oluşmuştur? Lenin'in «Emperyalizm», «Devlet ve Devrim», «Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky», «'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı» vb. yapıtları genel olarak tüm emperyalist ülkeler için değil de, yalnızca Rusya için mi bir anlam taşımaktadır? Leninizm, **bütün** ülkelerdeki devrimci hareketin deneylerinin genelleştirilmesi değil midir? Leninizmin teori ve taktik ilkeleri **bütün** ülkelerin proleter partileri için geçerli değil midir? Onlar için zorunlu değil midir? Lenin «Bolşevizmin **herkes**** için taktiksel bir örnek olabileceğini» söylerken haklı değil miydi? (Bütün Eserleri, C. XXIII, «Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky») Lenin «Sovyet iktidarının ve bolşevik teori ve taktik

---

* Altı çizili yerler Zinovyev yoldaşın-J. Stalin

** abç. - J. Stalin

ilkelerinin **uluslararası anlamından»*** söz ederken haklı değil miydi? (Bütün Eserleri, C. XXV, «'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı», s. 204). Örneğin Lenin'in aşağıdaki sözleri doğru değil midir?

> «Ülkemizin büyük geriliği ve küçük burjuva niteliği yüzünden, Rusya'da proletarya diktatörlüğü bazı konularda gelişmiş ülkelerdekine kıyasla kaçınılmaz olarak bazı farklı özelliklere sahip olmalıdır. Ama Rusya'da da temel güçler ve toplumsal ekonominin temel biçimleri herhangi bir kapitalist ülkeninkinden farksız olduğundan **söz konusu bu özellikler hiç bir biçimde öze ilişkin olamazlar.»**** (Seçme Eserler. Cilt VIII., «Proletarya Diktatörlüğü Döneminde Ekonomi ve Siyaset», Yabancı İşçiler Yayın Birliği, Moskova-Leningrad, 1934)

Ama bütün bunlar doğruysa, bundan Zinovyev yoldaşın Leninizm tanımının doğru sayılamayacağı sonucu çıkmaz mı?

Leninizmin bu dar ulusal tanımı nasıl olur da enternasyonalizmle bağdaştırılabilir?

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin Tanımı», s. 301 vd.)

B. Leninizmi, Savaş Öncesi «Eski» Leninizm ve Savaş Sonrası «Yeni» Leninizm Olarak Ayıran Troçkist «Teorinin» Teşhiri

Yeni Troçkizm*** sürekli devrim teorisini açıkça savunmayı zorunlu görmemektedir. O, «yalnızca», Ekim

---

* abç. - J. Stalin

** abç. - J. Stalin

*** Stalin yoldaş, yeni Troçkizm olarak, Troçki'nin Bolşevik Partisi'nde olduğu dönemdeki Troçkizmi niteliyor. Geçici bir süre için komünizmin bir fraksiyonunu oluşturan ve geçici olarak anti-bolşevik görüşlerini saklayan Troçkistler, «bu görüşlerinden vazgeçmiyorlardı ve böylelikle Partinin ve Komünist Enternasyonal'in her dönemecinde özel bir güçle ortaya çıkıyorlardı.» (Stalin) - (Almanca yayıncının notu)

Devrimi'nin sürekli devrim düşüncesini baştan sona doğruladığını saptamaktadır. Bundan da şu sonucu çıkarmaktadır: Leninizmde önemli ve kabul edilebilir olan, savaş sonrası, Ekim Devrimi dönemindeki şeydir. Bunun tersine, Leninizmde yanlış ve kabul edilemez olan, savaş öncesi, Ekim Devrimi öncesi şeydir. Buradan da Troçkistlerin Leninizmi ikiye bölme teorileri ortaya çıkıyor: Proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü düşüncesi ile savaş öncesi, «eski», «işe yaramaz» Leninizm ve Troçkizmin isteklerine uydurmak niyetinde olduğu savaş sonrası Leninizmi, Ekim Leninizmi. Troçkizm, Leninizmin bu ikiye bölünme teorisine, Leninizme karşı savaşta daha sonra atılacak adımları kolaylaştırmak için gerekli olan, az çok «kabul edilebilir» bir ilk adım olarak gereksinme duymaktadır. Oysa Leninizm, çeşitli nitelikte unsurlardan oluşan ve parçalanabilme olanağı olan eklektik bir teori değildir. Leninizm, 1903'te doğmuş, üç devrim sınavından geçmiş ve bugün dünya proletaryasının mücadele sancağı haline gelmiş, bütünlüklü bir teoridir. Lenin şöyle diyor:

> «Bolşevizm siyasal bir akım ve siyasal bir parti olarak 1903'ten beri vardır. Yalnızca bolşevizmin tüm varoluş döneminin tarihi, en güç koşullar altında, proletaryanın zaferi için zorunlu demir disiplini nasıl yaratabildiğini ve nasıl ayakta tutabildiğini yeterince açıklayabilir.» (Bütün Eserler, C. XXV, «'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı», s. 206)

Bolşevizm ve Leninizm birdir. Bunlar tek ve aynı şeyin iki adıdır. Bundan dolayı, Leninizmin ikiye bölünmesi teorisi, Leninizmi parçalama teorisidir; Leninizmin yerine Troçkizmi geçirme teorisidir.

Partinin bu garip teoriyle uzlaşamayacağını özel olarak belirtmeye gerek bile yoktur.

Parti anlayışı sorununa ilişkin olarak. Eski Troçkizm, bolşevik parti ruhunu, menşeviklerle birlik teorisi (ve pra-

tiği) ile kemiriyordu. Ama bu teori öylesine rezil oldu ki, artık onu hiç kimse anımsamak bile istemiyor. Yeni Troçkizm, parti ruhunu gömmek için yeni, daha az rezil ve hemen hemen «demokratik» bir teori, eski kadrolarla genç parti üyelerini karşı karşıya getiren bir teori uydurdu. Troçkizme göre partimizin birleşik ve bütünlüklü bir tarihi yoktur. Troçkizm, Partimizin tarihini eş değerde olmayan iki bölüme ayırıyor: Ekim öncesi dönemi ve Ekim sonrası dönemi. Parti tarihimizin Ekimden önceki dönemi, gerçekte Partimizin tarihi değil, Partimizin önemsiz ya da hiç değilse çok fazla önemli olmayan hazırlanma döneminin tarihiymiş; «tarih öncesi» imiş. Parti tarihimizin Ekimden sonraki dönemi ise, gerçek tarihimizi oluşturmaktaymış. Orada Partimizin «eski», «tarih öncesi», önemsiz kadroları bulunuyormuş. Burada, yeni, gerçek, «tarihi» Parti. Bu orijinal Parti tarihi şemasının, Partimizin eski ve yeni kadroları arasındaki birliği içten bölmek, bolşevik parti ruhunu yıkmak amacında bir şema olduğunu kanıtlamaya gerek bile yoktur.

(Stalin, Ekim Devrimi, «Troçkizm mi Leninizm mi», 19 Ekim. 1924, Sovyetler Birliği Sendikal Merkez Kurulu Bütün Gruplar Toplantısı, SSCB'de Yabancı İşçiler Yayın Birliği, Moskova, 1934, s 99 vd.)

5. Marksizm-Leninizmde Esas

A. Lenin: Marksizmin Belirleyici Yanı Üzerine

Marks'ın öğretisinde esas olan sınıf mücadelesiymiş. Sık sık yazılan ve söylenen şey budur. Ama bu yanlıştır ve bu yanlışlıktan Marksizmin adım adım oportünist tahrifatı, burjuvazi için kabul edilebilir hale gelmesi sonucu

çıkmaktadır. Çünkü sınıf mücadelesi öğretisi Marks tarafından **değil,** Marks'tan **önce** burjuvazi tarafından ortaya konmuştur ve bu genel olarak, burjuvazi için **kabul edilebilir** bir öğretidir. Yalnızca sınıf mücadelesini kabul eden biri henüz Marksist değildir. O, henüz burjuva düşüncesinin, burjuva siyasetinin çerçevesinden çıkmamış biri olabilir. Marksizmi sınıf mücadelesi öğretisiyle sınırlamak, onu kırpmak, bozmak, burjuvazi için kabul edilebilir bir hale indirgemek demektir. Ancak sınıf mücadelesinin kabulünü, **proletarya diktatörlüğünün** kabulüne dek **genişleten** kişi bir Marksisttir. Marksisti sıradan küçük (ve de büyük) burjuvadan temelden ayırt eden şey, işte budur. Marksizmin **gerçekten** anlaşılıp kabul edilmesinin denektaşı budur.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXI, «Devlet ve Devrim», s. 493)

B. Leninizmde Esas

«Leninizmin İlkeleri» broşüründe şöyle deniliyordu:

> «Bazıları, Leninizmin asıl sorununun köylü sorunu olduğunu, Leninizmin hareket noktasının köylü sorunu, köylülüğün rolü, önemi olduğunu düşünüyorlar. Bu, kesinlikle yanlıştır. Leninizmin temel sorunu, hareket noktası, köylü sorunu değil, proletarya diktatörlüğü sorunu, proletarya diktatörlüğünün kurulması ve pekiştirilmesinin koşulları sorunudur. Köylülük sorunu, proletaryanın iktidar mücadelesinde, müttefiki sorunu olarak ortaya çıkan bir sorundur.»

Bu tez doğru mudur?

Sanıyorum ki evet. Bu tez bütünüyle Leninizmin tanımından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte; Leninizm, proleter devriminin teori ve taktiği ise ve proleter devriminin temel içeriği proletarya diktatörlüğü olduğuna göre,

Leninizmde esasın proletarya diktatörlüğü sorunu, bu sorunun işlenmesi, bunun ortaya konuşu ve somutlaştırılması olduğu açıktır.

Buna rağmen Zinovyev yoldaş bu görüşe katılmayacağa benziyor. «Lenin'in Anısına» adlı makalesinde şöyle diyor:

> «Köylülüğün rolü sorunu, daha önce de söylediğim gibi bolşevizmin, Leninizmin **temel sorunudur.»***. (Pravda, No. 35, 13 Şubat 1924)

Görüldüğü gibi, Zinovyev yoldaşın bu tezi, bütünüyle Leninizmi yanlış tanımlamasından ileri gelmektedir. Bundan dolayı, Leninizmin yanlış tanımı gibi, bu tez de aynı biçimde yanlıştır.

Lenin'in, proletarya diktatörlüğünün «devrimin temel içeriği» (Bkz. Lenin, Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky) olduğu tezi doğru mudur? Kesinlikle doğrudur. Leninizmin, proleter devriminin teori ve taktiği olduğu tezi doğru mudur? Doğru olduğuna inanıyorum. Peki, ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan, Leninizmin temel sorununun hareket noktasının ve temelinin proletarya diktatörlüğü sorunu olduğu sonucu çıkar.

Emperyalizm sorunu, emperyalizmin gelişmesinin sıçramalı niteliği sorunu, bir tek ülkede sosyalizmin zaferi sorunu, proleter devleti sorunu, bu devletin sovyet biçimi sorunu, proletarya diktatörlüğü sisteminde partinin rolü sorunu, sosyalizmin kuruluşunun yolları sorunu gibi tüm bu sorunların Lenin tarafından bütünüyle işlendiği doğru değil midir? Tam da bu sorunların, proletarya diktatörlüğü düşüncesinin temelini, esasını oluşturduğu doğru değil midir? Bu temel sorunlar işlenmeden, köylü sorununu proletarya diktatörlüğü açısından işlemenin düşünülemeyeceği doğru değil midir?

Kuşku yok ki, Lenin köylü sorununu bilen bir kişiy-

---

* abç. - J. Stalin

di. Kuşkusuz proletaryanın müttefiki sorunu olarak köylü sorunu, proletarya için çok büyük bir önem taşımaktadır ve proletarya diktatörlüğü temel sorununun ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Ama Leninizmin önünde proletarya diktatörlüğü temel sorunu olmasaydı, ondan türeyen proletaryanın müttefiki sorununun, köylülük sorununun da olmayacağı açık değil midir? Leninizmin önünde iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi pratik sorunu olmasaydı, köylülükle ittifak sorununun da olamayacağı açık değil midir?

Lenin, eğer köylülük sorununu proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiği temelinde değil de, bu temelden bağımsız olarak, onun dışında işlemiş olsaydı, en büyük proleter ideologu olamazdı, ki kuşkusuz o böyledir. O zaman o, yabancı küçük burjuva edebiyatçılarının onu sık sık tanıtmaya çalıştıkları gibi ancak basit bir «köylü filozofu» olabilirdi.

İkisinden biri:

Ya Leninizmde esas, köylü sorunudur; o zaman Leninizm, gelişmiş kapitalist ülkeler için, köylü ülkesi olmayan ülkeler için zorunlu değildir, uygun değildir;

Ya da Leninizmde esas, proletarya diktatörlüğüdür ve o zaman Leninizm, bütün ülkelerin proleterleri için uluslararası bir öğretidir; gelişmiş kapitalist ülkeler için de, istisnasız bütün ülkeler için de zorunludur ve uygundur.

Sözkonusu olan bunlardan birini seçmektir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin Sorunları», s. 304 vd.)

II. LENİNİZMİN TARİHSEL KÖKLERİ

1. Stalin Yoldaş: Leninizmin Tarihsel Kökleri Üzerine

Leninizm, emperyalizm koşullarında, kapitalizmin çelişkilerinin en üst noktaya ulaştığı, proleter devriminin doğrudan doğruya pratik bir sorun haline geldiği, işçi sınıfının devrime hazırlandığı eski dönemin son bulduğu ve kapitalizme karşı doğrudan saldırı dönemine dönüştüğü bir zamanda gelişti ve kesin bir biçim aldı.

Lenin, emperyalizmi «can çekişen kapitalizm» olarak tanımladı. Neden? Çünkü, emperyalizm, kapitalizmin çelişkilerini en son noktasına, en son sınırına, ötesinde devrimin başladığı noktaya vardırır da ondan. Bu çelişkiler arasında en önemli sayılması gereken üç çelişki vardır:

Birinci çelişki, emek ile sermaye arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, sanayi ülkelerinde, tekelci tröstlerin ve kartellerin, bankaların ve mali oligarşinin kesin egemenliği demektir. Bu kesin egemenliğe karşı mücadelede, işçi sınıfının —sendikalar ve kooperatifler, parlamenter partiler ve parlamenter mücadele gibi— alışılagelmiş yöntemlerinin bütünüyle yetersiz olduğu görülmüştür. Ya kendini sermayenin merhametine ve gaddarlığına teslim et, eskisi gibi sürün ve gittikçe daha da aşağıya düş; ya da yeni bir silaha sarıl. Emperyalizm, milyonlarca proleter kitlenin önüne sorunu böyle koyar. Emperyalizm, işçi sınıfını devrime götürür.

İkinci çelişki, hammadde kaynaklarını ve yabancı toprakları ele geçirmek için mücadele halinde olan çeşitli mali gruplar ve emperyalist devletler arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, hammadde kaynaklarına sermaye ihracıdır; bu kaynakların tekelini ele geçirmek için amansız

mücadeledir; «güneşte bir yer» arayan yeni mali grupların ve devletlerin, zorla ele geçirdikleri yerlere, yağmalarına sıkı sıkıya sarılan eski devletlere ve gruplara karşı kıyasıya yürüttükleri, paylaşılmış dünyanın yeniden paylaşılması uğruna mücadeledir. Çeşitli kapitalist gruplar arasındaki bu kıyasıya mücadelenin dikkate değer yanı, emperyalist savaşları, başkalarının topraklarını zaptetmek için yapılan savaşları, bu mücadelenin kaçınılmaz bir unsuru olarak kapsamasıdır. Bu durumun kendisi de emperyalistlerin karşılıklı zayıflamasına, genel olarak kapitalizmin zayıflamasına, proleter devriminin hızlanmasına ve bu devrimin zorunluluğuna neden olması bakımından dikkate değerdir.

Üçüncü çelişki, bir avuç egemen «uygar» ulus ile dünyanın yüzlerce milyon sömürge ve bağımlı halkları arasındaki çelişkidir. Emperyalizm, geniş sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin yüz milyonlarca insanının en hayasızca sömürülmesi ve bunlar üzerine insanlık dışı zulüm demektir. Aşırı kârların zor yoluyla sağlanması bu zulüm ve sömürünün amacıdır. Ama emperyalizm, buraları sömürürken demiryolları, fabrikalar ve tesisler kurmak, sanayi ve ticaret merkezleri oluşturmak zorundadır. Bir proleter sınıfın ortaya çıkması, yerli aydınların yetişmesi, ulusal bilincin uyanması, kurtuluş hareketinin güçlenmesi, bu «siyasetin» kaçınılmaz sonuçlarıdır. İstisnasız bütün sömürgelerde ve bağımlı ülkelerde devrimci hareketin güçlenmesi bunları açıkça kanıtlamaktadır. Bu durum, kapitalizmin mevzilerini yardığından ve sömürge ve bağımlı ülkeleri emperyalizmin yedek gücü olmaktan çıkarıp, proletarya devriminin yedek gücü haline getirdiğinden, proletarya için önemlidir.

Bunlar genel olarak, eski «gelişen» kapitalizmi, can çekişen kapitalizm haline getiren, emperyalizmin en önemli çelişkileridir.

Bundan on yıl önce patlak veren emperyalist savaşın anlamı, diğer şeylerin yanısıra, onun bütün bu çelişkileri tek bir düğümde toplayıp terazinin kefesine koyması ve böylece, proletaryanın devrimci savaşlarının hızlandırılmış ve kolaylaştırılmış olmasıdır.

Başka bir deyişle, emperyalizm, devrimi pratik bir zorunluluk haline getirmekle kalmadı, aynı zamanda kapitalizmin kalelerine doğrudan saldırının elverişli koşullarını da yarattı.

İşte Leninizmin ortaya çıktığı zaman uluslararası koşullar bunlardı.

Bütün bunlar iyi güzel ama, emperyalizmin klasik yurdu olmayan ve aynı zamanda olamayan Rusya ile bunların ilişkisi nedir? Bütün bunların özellikle Rusya'da ve Rusya için çalışan Lenin'le ilişkisi nedir? Leninizmin ocağı, proletarya devriminin teori ve taktiğinin anayurdu neden tam da Rusya olmuştu?

Çünkü, Rusya emperyalizmin bütün çelişkilerinin düğüm noktasıydı. Çünkü, Rusya herhangi bir ülkeden daha çok devrime gebeydi ve bundan dolayı bu çelişkileri yalnızca Rusya devrimci yolla çözebilecek durumdaydı.

Önce Çarlık Rusya'sının en insanlık dışı ve barbarca biçimiyle, her türlü zulmün —kapitalist zulmün olduğu kadar sömürgeci ve askeri zulmün de— ocağı olduğu gerçeğinden işe başlayalım. Rusya'da, sermayenin büyük kudretinin Çarlık despotizmi ile, Rus milliyetçiliğinin Rus olmayan halklara karşı saldırganlığının Çarlığın celladı rolüyle, (Türkiye, İran, Çin) gibi bölgelerin tümüyle sömürülmesinin istilacı savaşlarla ve bu bölgelerin Çarlık tarafından ilhakıyla kaynaştığını kim bilmez? Lenin, Çarlık bir «askeri-feodal emperyalizmdir» derken haklıydı. Çarlık, emperyalizmin en olumsuz yanlarının kat kat artışının bir ürünüydü.

Devam edelim. Çarlık Rusya'sı, yalnızca yakıt ve me-

talurji gibi Rusya'nın ulusal ekonomisinin böylesine önemli kollarını ellerinde tutan yabancı sermayeye serbest giriş sağlamasıyla değil, aynı zamanda, batılı emperyalistlerin çıkarları uğrunda milyonlarca askeri seferber edebilecek durumda olmasından ötürü de Batı emperyalizminin çok büyük bir yedeği idi. İngiliz-Fransız kapitalistlerine çok büyük kârlar sağlamak için emperyalist cephelerde kan döken oniki milyonluk Rus ordusunu hatırlayalım.

Sonra, Çarlık yalnızca emperyalizmin Doğu Avrupa'da bekçi köpekliğini yapmakla kalmıyordu, o, aynı zamanda, Paris, Londra, Berlin ve Brüksel'den Çarlığa verilen yüz milyonlara varan borçların faizlerini halkın sırtından çıkarmakla görevli Batı emperyalizminin bir şubesi idi.

Ve son olarak, Çarlık, Türkiye, İran, Çin vb. gibi ülkelerin paylaşılmasında, Batı emperyalizminin en sadık müttefikiydi. Çarlığın emperyalist savaşa, İtilaf emperyalistleri ile ittifak içinde katıldığını ve Rusya'nın bu savaşın önemli unsurlarından biri olduğunu kim bilmez?

Bu nedenlerden dolayı Çarlığın ve Batı emperyalizminin çıkarları içiçe geçti ve sonunda tek bir emperyalist çıkarlar yumağı içinde eridi. Batı emperyalizmi, Çarlığı savunmak ve korumak ve Rusya Devrimini yenmek amacıyla bir ölüm kalım savaşında bütün güçlerini ortaya koymadan, eski, burjuva, Çarlık Rusya'sı gibi doğuda bu kadar güçlü bir dayanak noktasını ve bu kadar zengin güç ve araçlar hazinesini elden çıkarmaya razı olur muydu? Doğal olarak razı olmazdı.

Bu nedenle Çarlığa vurmak isteyen, ister istemez emperyalizme el kaldırmak zorunda kalıyordu. Çarlığa karşı dikilen, emperyalizme karşı koyuyordu. Çünkü Çarlığı devirmek isteyen, Çarlığa yalnızca bir darbe indirmek değil de, onu kökünden kazımak amacında ise, emperyalizmi de yıkması gerekiyordu. Böylece Çarlığa kar-

şı devrim, emperyalizme karşı devrime yaklaşıyordu ve emperyalizme karşı devrime, proletarya devrimine dönüşmesi gerekiyordu.

Bu arada Rusya'da devrimci köylülük gibi önemli bir müttefiki olan, dünyanın en devrimci proletaryasının önderliğinde en büyük halk devrimi ortaya çıktı. Böyle bir devrimin yarı yolda kalamayacağı, tam tersine başarıya ulaşması halinde, emperyalizme karşı isyan bayrağını kaldırarak ilerleyeceğini kanıtlamaya hiç gerek var mıdır?

İşte Rusya'nın, emperyalizmin çelişkilerinin düğüm noktası olmasını gerektiren nedenler bunlardır. Bu, yalnızca, bu çelişkilerin Rusya'da özellikle iğrenç, özellikle dayanılmaz oluşu nedeniyle kolayca ortaya çıkabilecek oluşundan ileri gelmiyordu, yalnızca, Rusya'nın, batının mali sermayesini doğunun sömürgelerine bağlayan Batı Avrupa emperyalizminin en önemli dayanağı olmasından da ileri gelmiyordu; ama aynı zamanda emperyalist çelişkileri devrimci yoldan çözümleyebilecek gerçek gücün yalnızca Rusya'da bulunmasından ileri geliyordu.

Bu nedenle, Rusya'daki devrim bir proleter devrimi olmak zorundaydı. Bu devrim gelişmesinin ilk gününden başlayarak, uluslararası bir nitelik kazanmak ve bundan dolayı, emperyalizmi ta temelinden sarsmak zorundaydı.

Bu koşullar altında Rus komünistleri bir Rus devriminin dar ulusal çerçevesi içinde çalışmakla yetinebilirler miydi? Elbette hayır! Tam tersine, gerek iç durum (derin devrimci buhran) gerekse dış durum (savaş), komünistleri çalışmalarında bu çerçeveyi aşmak, mücadeleyi uluslararası alana aktarmak, emperyalizmin yaralarını deşmek, kapitalizmin çöküşünün kaçınılmazlığını kanıtlamak, sosyal-şovenizmi ve sosyal-pasifizmi parçalamak ve sonunda kendi ülkelerinde kapitalizmi yıkmak, proletaryaya yeni bir silah sağlamak için, bütün ülkelerin proleterleri-

nin kapitalizmi parçalamalarını kolaylaştırmak için proleter devriminin teori ve taktiğini uygulamaya zorluyordu. Komünistler Rusya'da başka türlü hareket edemezlerdi; çünkü Rusya'da burjuva düzenin yeniden kurulmasına karşı güvence sağlayabilecek bazı uluslararası durum değişiklikleri ancak böylelikle yaratılabilirdi.

Rusya'nın, Leninizmin anavatanı ve Rus komünistlerinin önderi Lenin'in onun yaratıcısı olmasının nedenleri işte bunlardır.

Bu bakımdan Rusya'nın ve Lenin'in «başına gelen», 1840-1850 arasında Almanya'nın ve Marks ile Engels'in başına gelmiştir. Almanya, o tarihlerde, tıpkı Rusya'nın 20. yüzyılın başlarında olduğu gibi burjuva devrimine gebeydi. Marks ve Engels o zaman «Komünist Manifesto» da şöyle diyorlardı:

> «Komünistler esas dikkatlerini Almanya'ya çeviriyorlar; çünkü Almanya burjuva devriminin arifesindedir ve bu ülke 17. yüzyılda İngiltere'dekinden ve 18. yüzyılda Fransa'dakinden daha gelişkin bir Avrupa uygarlığı koşulları altında ve çok daha gelişmiş bir proletarya ile bu dönüşümü başaracaktır ve Almanya'daki burjuva devrimi, kendisini izleyecek olan bir proleter devriminin başlangıcı olacaktır.»

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezi Almanya'ya doğru kaydı.

Hiç kuşku yok ki, Almanya'nın bilimsel sosyalizmin anayurdu olmasının ve bilimsel sosyalizmin yaratıcıları, Marks ve Engels'in Alman proletaryasının önderleri olmalarının nedeni, tam da durumun, Marks ve Engels'in yukardaki paragrafta belirttikleri gibi olmasındandır.

Aynı sorun, daha büyük ölçüde, 20. yüzyılın başları Rusya'sı için geçerlidir. Rusya bu dönemde burjuva devriminin arifesindeydi. Rusya, bu devrimi Avrupa'dakinden daha ileri koşullar içinde ve bırakın İngiltere ve Fransa'yı,

Almanya'dakinden de gelişmiş bir proletarya ile yapmak zorunda idi. Herşey, bu devrimin proleter devriminin mayası ve başlangıcı olması gerektiğini gösteriyordu.

Lenin'in daha 1902 yılında, Rusya devriminin yeni gelişmeye başladığı yıllarda, «Ne Yapmalı» adlı eserinde geleceği gören şu satırları yazması, elbette rastantı değildir.

> «Tarih, bizi (yani Rus Marksistlerini - J. Stalin) şimdi herhangi bir ülkenin proletaryasının bütün acil sorunlarının en devrimcisiyle karşı karşıya getirmiştir. Bu görevin gerçekleştirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, Asya gericiliğinin de güçlü kalesinin yıkılması, Rus proletaryasını, uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü durumuna getirecektir.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. IV, s. 156)

Başka bir deyişle, devrimci hareketin merkezinin Rusya'ya doğru kayması zorunluydu.

Rusya'da devrimin izlediği yolun, Lenin'in bu öngörüsünü bütünüyle doğruladığı bilinmektedir.

Bütün bunlardan sonra, böyle bir devrimi başarmış ve böyle bir proletaryası olan bir ülkenin proletarya devriminin teori ve taktiğinin anayurdu olmasına şaşılabilir mi?

Proletaryanın önderi Lenin'in, aynı zamanda, bu teori ve taktiğin yaratıcısı ve uluslararası proletaryanın önderi olmasına şaşılabilir mi?

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin İlkeleri», s. 10 vd.)

2. Leninizmin Ortaya Çıkışının Uluslararası Koşulları

A. Emperyalizm: Sosyalist Devrimin Arifesi

Dünya kapitalizmi aşağı yukarı 20. yüzyılın başlarında,

artık, emperyalizm aşamasına ulaştı. Emperyalizm ya da mali sermaye çağı, tekelci kapitalist birliklerin (sendikalar, karteller, tröstler) belirleyici önem kazandıkları, çok büyük ölçüde merkezileşen banka sermayesinin sanayi sermayesiyle kaynaştığı, yabancı ülkelere sermaye ihracının büyük boyutlara ulaştığı, dünyanın coğrafi olarak en zengin ülkeler arasında çoktan paylaşıldığı ve uluslararası tröstlerin dünyanın ekonomik bölünmesini başlattıkları böylesine yüksek düzeyde gelişmiş kapitalist ekonomidir.

Emperyalist savaşlar, yani dünya egemenliği için, banka sermayesinin pazarları için savaşlar, küçük ve zayıf halkların boğulduğu savaşlar, böyle bir durumda kaçınılmazdır. İşte 1914-1917 birinci büyük emperyalist savaş tam da böyle bir savaştır.

Dünya kapitalizminin olağanüstü yüksek gelişme aşaması, serbest rekabetin yerini tekelci sermayenin alması, banka ve kapitalist birlikler aracılığıyla üretim sürecinin ve ürünlerin dağılımının toplumsal düzenini sağlayan bir aygıtın oluşması, kapitalist tekellerin büyümesiyle artan pahalılık ve sendikaların işçi sınıfı üzerindeki baskıları, işçi sınıfının ekonomik ve siyasal mücadelesinin son derece güç hale gelmesi, emperyalist savaşın yol açtığı korku, sefalet, yıkım, vahşileşme, bütün bunlar kapitalizmin ulaştığı bu gelişme aşamasını artık proleter, sosyalist devrim çağına dönüştürüyor.

Bu çağ artık başladı.

Yalnızca proleter sosyalist devrim, insanlığı emperyalizm ve emperyalist savaşların yol açtığı bu çıkmazdan kurtarabilir. Devrimin güçlükleri ve muhtemel geçici başarısızlıkları ya da karşı-devrim dalgaları ne denli güçlü olursa olsun, proletaryanın nihai zaferi kaçınılmazdır.

Bu nedenle nesnel koşullar temelinde sosyalist devrimin içeriğini belirleyen ekonomik ve siyasal önlemlerin

gerçekleştirilmesi için, proletaryanın siyasal iktidarı ele geçirmek üzere, doğrudan doğruya çok yönlü ön hazırlığı çağımızın gündemindedir.

(Lenin, Bütün Eserleri, «Programın Teorik ve Siyasal ve Diğer Bazı Kısımlarının Değiştirilmesi Taslağı», C. XX, I. Bölüm, s. 386 vd.)

B. Emperyalizm: Proletaryanın Devrimci Ölüm Kalım Savaşlarının Olgunlaşma Çağı

Proletarya ve burjuvazi arasındaki mücadelenin keskinleşmesi bütün ileri kapitalist ülkelerde gözlenebilir, ancak tarihsel koşullar, işçi hareketinin biçimleri ve siyasal ilişkiler, bir ve aynı eğilimin değişik görünümlerini zorunlu kılmaktadır. Tam siyasal özgürlüğün olduğu ve proletaryanın ya hiçbir canlı devrimci ve sosyalist geleneğinin olmadığı, ya da çok az olduğu Amerika ve İngiltere'de bu keskinleşme tröstlere karşı artan bir eylemde, sosyalizme karşı olağanüstü artan bir ilgide, mülk sahibi sınıfların ona karşı dikkatlerini artırmalarında ve bazıları, salt ekonomik örgütler olan işçi örgütlerinin bağımsız proleter ve planlı siyasal mücadeleye geçişlerinde kendini gösteriyor. Avusturya ve Almanya'da, kısmen de İskandinav ülkelerinde sınıf mücadelesinin keskinleşmesi seçim mücadelesinde, partilerin karşılıklı ilişkilerinde, çeşitli renklerden burjuvaların ortak düşmanlarına, proletaryaya karşı birbirlerine yaklaşmalarında, mahkemede ve poliste alınan misilleme önlemlerinin keskinleşmesi biçiminde kendini gösteriyor. İki düşman kamp yavaş, ama kararlı bir biçimde güçlerini artırıyorlar, örgütlerini pekiştiriyorlar ve yaşamın her alanında birbirlerine karşı gittikçe daha katı davranıyorlar; sanki sessizce ve gizlice gelecek devrimci savaşlara hazırlanıyorlar. Latin ülkelerinde; İtalya'da, ama özellikle Fransa'da proletaryanın

saklı kini kendini ezenlere karşı aniden patlak verirken ve parlamenter mücadelenin «barışçıl» ilişkilerinin yerini gerçek bir iç savaş sahneleri alırken, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi kendini özellikle fırtınalı, kısmen de doğrudan devrimci patlamalarda gösteriyor.

Proletaryanın uluslararası devrimci hareketi, çeşitli ülkelerde aynı zamanda ve aynı biçimde gelişmez ve gelişemez de. Bütün iş alanlarında tüm olanakların tam ve çok yönlü bir biçimde değerlendirilmesi, ancak çeşitli ülkelerin işçilerinin sınıf mücadelelerinin sonucu gerçekleşir. Her ülke ortak davaya kendine özgü, değerli katkılarda bulunur; ama hareket her bir ülkede şu ya da bu dar görüşlülüğün, ayrı ayrı sosyalist partilerin şu ya da bu teorik ve pratik eksikliğinin acısını çekiyor. Ama genel olarak, uluslararası sosyalizmin büyük ilerleyişini, düşmanla bir dizi somut çatışmada proletaryanın milyonluk ordusunun birleşmesini, burjuvaziyle ölüm kalım savaşının yaklaştığını görüyoruz ki, işçi sınıfının bu savaşa, son büyük proletarya ayaklanması olan Komün'den çok daha **hazırlıklı** olduğu açıktır.

Uluslararası sosyalizmin tümünün bu gelişimi ve aynı zamanda Asya'da devrimci demokratik mücadelenin keskinleşmesi, Rus devrimini kendine özgü ve özellikle zor bir duruma sokmaktadır. Rus devrimi, Avrupa'da olduğu gibi Asya'da da uluslararası büyük bir müttefike sahiptir; ama aynı zamanda **tam da bu nedenle** yalnızca **ulusal** ve yalnızca Rus değil, **uluslararası** bir düşmanı da vardır. Proletaryanın yükselen mücadelesine karşı bütün kapitalist ülkelerde bir tepki olması kaçınılmazdır ve bu tepki, bütün dünyanın burjuva hükümetlerini Asya'daki ve özellikle de Avrupa'daki her halk hareketine karşı her devrime karşı birleştiriyor. Partimiz içindeki oportünistler de Rus liberal aydınlarının çoğunluğu gibi hâlâ Rusya'da burjuvaziyi «uzaklaştırmayan» ve korkutmayan, «aşırı» bir

tepki uyandırmayan ve devrimci sınıfları iktidara yönlendirmeyen bir burjuva devrimini düşlüyorlar. Boşuna umut! Dar kafalılık! Dünyanın bütün ileri devletlerinde patlayıcı madde hızla yayılmakta ve daha dün en derin uykularında olan bir çok Asya devletlerini alevler öylesine sarmaktadır ki, uluslararası burjuva gericiliğin güçlenmesi ve her birinde ulusal devrimin ortaya çıkışı kaçınılmaz olacaktır.

Rusya'da karşı-devrim, devrimimizin tarihsel görevlerini çözemiyor ve çözemez de. Rus burjuvazisi zorunlu olarak gittikçe daha çok uluslararası anti-proleter ve anti-demokratik akıma eğilim göstermektedir. Rus proletaryası liberal müttefiklerini hesaba katmamalı. O, devrimin mutlak zaferine dek kendi yolunda gitmelidir: Rusya'da çözümü kaçınılmaz olan tarım sorununun çözümlenmesinde köylü kitlelerine dayanmalıdır; proletarya, karayüz-toprak sahipleri ve karayüz-egemenliğini yıkmada, köylülüğe yardım etmelidir. Proletarya, Rusya'da proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün kurulmasını kendine görev edinmiştir ve o, mücadelesinin ve zaferinin, uluslararası devrimci hareketle kopmaz bir biçimde bağlı olduğunu hiç bir zaman unutmamalıdır. Karşı-devrimci burjuvazinin liberalizmini (Rusya'da olduğu gibi bütün dünyada da) daha az düşleyelim. Uluslararası devrimci proletaryanın gelişmesi için daha dikkatli olalım!

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XII, «Dünya Siyasetinde Patlayıcı Madde», s. 373)

3. Rusya; Leninizmin Ocağı, Proletarya Devriminin Teori ve Taktiğinin Anavatanı

A. Rusya'da Emperyalizmin Özellikleri

Rusya'da kapitalist emperyalizm, çağdaş biçiminin

mükemmel ifadesini, Çarlığın İran, Mançurya, Moğolistan'a karşı siyasetinde bulur; ama genel olarak Rusya'da askeri ve feodal emperyalizm ağırlıktadır. Dünyanın hiç bir yerinde kırsal nüfusun çoğunluğunun ezilmesi Rusya'da olduğu gibi değildir: Büyük Ruslar, nüfusun yalnızca %43'ünü, yani yarısından biraz azını oluşturuyorlar, kalanların hepsi de yasal haklara sahip olmayan «yabancı uyruklu»lardır. Rusya nüfusunun 170 milyonunun **100 milyonu** ezilmektedir ve yasal haklara sahip değildir. Çarlık, savaşı Galiçya'nın elde edilmesi ve Ukraynalıların özgürlüğünün nihai olarak yok edilmesi, Ermenistan'ın, İstanbul'un vb. fethedilmesi amacıyla yürütüyor. Çarlık, savaşı, ülke içinde artan hoşnutsuzluktan dikkatleri uzaklaştırmak ve kabaran devrimci hareketi ezmek için bir araç olarak görüyor. Bugün Rusya'da iki Büyük Rus'a karşı hiçbir hakkı olmayan iki-üç yabancı uyruklu düşmektedir. Çarlık, savaş yoluyla, Rusya'da ezilen ulusların sayısını artırmaya, onların baskı altında tutulmasını sağlamlaştırmaya ve böylelikle Büyük Ruslar'ın özgürlük mücadelesini felce uğratmaya çalışmaktadır. Yabancı halkları boyunduruk altına alma ve yağmalama olanağı ekonomik durgunluğu artırıyor; çünkü üretici güçlerin gelişmesi yerine, kâr kaynağı olarak «yabancı uyrukluların» yarı-feodal biçimde sömürülmeleri hiç de az rastlanır birşey değildir. Yani, savaş Rusya'ya tam anlamıyla gerici ve özgürlüğe karşı bir nitelik kazandırıyor.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XVIII, «Sosyalizm ve Savaş», s. 255)

B. Rusya'da Sınıf Mücadelesinin Özellikleri ve Devrimin Kaçınılmazlığı

Rusya'da köylüler, toprak sahipleri tarafından, otokratik Çarların toprak sahipleri hükümet ve memurları tarafından «kurtarıldılar». Bu «kurtarıcılar», sorunu, köylü-

lerin «gömleğine» kadar soyulmuş olarak «özgürlüğe» kavuşmaları, toprak sahiplerinin köleliğinden aynı kişilerin ve adamlarının borçlu köleleri durumuna düşüşleri biçiminde ele alıyorlar.

Rus köylüleri, asil toprak sahibi efendileri tarafından, arazi ve topraklarının **beşte birinden fazlası** ellerinden alınarak «kurtarıldılar». Kan ve terleri ile yoğurdukları bu topraklarında tazminat ödemek, yani dünün köle sahiplerine haraç vermek zorundaydılar. Bu haracın yüz milyonlarca rublesi daha da yoksullaşan köylülerce toprak ağalarına ödendi. Toprak sahiplerinin, ekili yerleri kendi ellerine geçirmeleri ve köylülere en kötü, en işe yaramaz toprak ve arazileri bırakmalarının yanı sıra, köylülere tuzaklar da hazırlıyorlardı; örneğin toprağın ölçülmesini öyle bir biçimde yapıyorlardı ki, sonunda köylülerin elinde ne otlak, ne orman ne de çayır kalıyordu. Asıl Rusya'da köylüler serfliğin kaldırılmasından sonra da eyaletlerin **çoğunda** toprak sahiplerinin eski borçlu köleleri olarak kaldılar. Köylüler kurtuluştan sonra da, vergileri zorla alan, onları kırbaçtan geçiren ve horlayan toprak sahiplerinin yerleştirdiği memurların güdülen hayvanları, kanı emilen insanları oldular ve «en aşağı» tabaka olarak durumlarını sürdürdüler.

Köylülük, dünyanın hiçbir yerinde Rusya'da olduğu gibi, «kurtuluştan» sonra da böyle bir yıkımı, böyle bir sefilliği, alçaltılmayı ve onur kırıcılığı yaşamadı.

Buna karşın serfliğin yıkılışı; bütün halkı sarstı, onları asırlık uykularından uyandırdı ve kendi başına bir yol bulmayı, tam özgürlüğü sağlamak için mücadele etmeyi öğretti.

Serfliğin yıkılışından sonra kentler gittikçe artan bir hızla gelişti, fabrikalar ve atölyeler kuruldu, demiryolları yapıldı. Serflik Rusya'sının yerine kapitalist Rusya ileriye doğru yürüyüşe geçti. Toprağa bağımlı, çekingen, ürkek,

köyü ile bütünleşmiş, papaza güvenen ve «devlet memurlarından» korkan serf köylünün yerini, mevsim işçisi olarak şehirlerde yaşamış ve güçlenmiş, ücretli emeğin acı tecrübelerinden bazı şeyler öğrenmiş yeni bir köylü kuşağı alıyordu. Büyük şehirlerde, fabrikalarda ve atölyelerde işçi sayısı sürekli olarak artmaktaydı. Kapitalistlere ve hükümete karşı ortak mücadelede yavaş yavaş işçi birlikleri oluşuyordu. Bu mücadeleye önderlik eden Rus işçi sınıfı, milyonlarca köylüye ayağa kalkıp doğrulmasında, serf kölenin alışkanlıklarını bırakmasında yardımcı oluyordu.

1861'de köylüler, yalnızca «ayaklanmalar» için hazırdılar. 1861'den sonraki on yıllar boyunca, halkı mücadeleye sevk için kahramanca çalışan Rus devrimcileri bütünüyle tecrit edilmişlerdi ve mutlakiyetin darbeleri altında ezildiler. 1905 yıllarında Rus işçi sınıfı uzun süreli grev mücadelesinde, sosyal-demokrat partinin yıllar süren propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmaları sonunda güçlenmiş ve gelişmişti. Ve o, bütün halkı, milyonlarca köylüyü **devrime** götürdü.

Çarlık mutlakiyeti, 1905 devrimiyle bir yara aldı. Bu devrim Rusya'da ilk kez, serflik köleliğinin lanetli anısıyla frenlenen bir yığın köylüden bir halk yarattı ki, bu halk kendi haklarının farkına varabiliyor ve kendi gücünü hissedebiliyordu. 1905 devrimi, Çarlık hükümetine, Rus toprak sahiplerine, Rus burjuvazisine ilk kez, milyonların **vatandaş** olacaklarını, **savaşçı** olacaklarını, bir hayvan ve aşağı sınıf gibi kendilerini güttürtmeyeceklerini gösterdi. Ve dünyanın hiç bir yerinde ve hiç bir zaman kitlelerin boyunduruk ve keyfilikten gerçek kurtuluşu, kitlelerin kendi bağımsız, kahramanca ve bilinçli mücadelesinin dışında gerçekleşmedi.

1905 devrimi mutlakiyeti yalnızca sarstı; ama onu ortadan kaldırmadı. Şimdi o, halktan intikam alıyor. Toprak

sahipleri Duması daha fazla baskı ve zulüm yapıyor. Hoşnutsuzluk ve kızgınlık yine her tarafta büyümekte. Birinci adımı ikincisi izleyecektir. Mücadelenin başlangıcını devamı izleyecektir. 1905 devriminden sonra yeni, ikinci bir devrim geliyor. O, serfliğin yıkılışının yıldönümünü çağrıştırıyor.

Liberaller, «ikinci bir 19 Şubat»a ihtiyaç var, diye yakınıyorlar. Bu doğru değil. Yalnızca burjuva korkakları böyle konuşurlar. 1905'ten sonra ikinci bir «19 Şubat» olanaksızdır. Tabandan mücadele etmeyi öğrenmiş (ve bugün hala **öğrenen,** toprak sahiplerinin Ili. Dumasının tecrübelerinden öğrenen) bir halk, «yukardan kurtarılamaz». Başında bir kez bile olsa devrimci proletaryanın yürümüş olduğu bir halk «yukardan kurtarılamaz».

Karayüzler bunu kavrıyorlar ve işte bu nedenle 1861' in yıldönümünden korkuyorlar. Çarlık karayüzlerinin sadık tasmalı köpeği Menşikov, «Nowoje Wremja» gazetesinde şöyle yazıyordu, «1861 yılı, **bin dokuz yüz beş yılını önleyemedi**».

Karayüzlerin Duması ve Çarlık hükümetinin, düşmanlarını izlemedeki hızlılığı yeni devrimi önleyemiyor; tam tersine onu hızlandırıyor. 1908-1910 yıllarının ağır deneyleri halka yeni mücadeleyi öğretiyor. İşçilerin yaz grevinden sonra (1910) öğrencilerin kış boykotları başladı. Yeni bir mücadele gelişiyor, belki istediğimizden daha yavaş; ama güvenli ve kaçınılmaz olarak gelişiyor.

Devrimci Sosyal-Demokrasi, devrime ve işçi sınıfının illegal partisine sırtını çevirmiş olan korkaklardan kendini arındırmakta, saflarını sıklaştırmakta ve gelecek büyük savaşlar için birleşmektedir.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XV, «Serfliğin Yıkılmasından Elli Yıl Sonra»)

C. Bolşevizmin Marksizmin Tunçtan Temeli Üzerinde Ortaya Çıkışı ve Bolşevizmin Siyasal Deneylerinin Uluslararası Anlamı

Bolşevizm, bir yandan 1903'de Marksist teorinin sağlam temeli üzerinde ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu devrimci teorinin ve bir tek bu teorinin doğruluğu yalnızca 19. yüzyılın tüm deneyleriyle değil, aynı zamanda özellikle Rusya'daki devrimci düşüncenin yanlışları ve yalpalamaları, yanılgıları ve başarısızlıklarıyla kanıtlandı. Aşağı yukarı yarım yüzyıl boyunca, yaklaşık olarak 1840'lardan 1890'lara dek Rusya'daki ilerici düşünce, Çarlığın inanılmaz barbarlık ve gericiliğin baskısı altında, doğru ve devrimci bir teoriyi hırsla aradı ve bu alanda Avrupa ve Amerika'daki her «son eseri» olağanüstü bir çabayla ve büyük bir titizlikle izledi. Rusya, tek doğru devrimci teori olan Marksizme, yarım yüzyıl boyunca geçirdiği eşi görülmemiş sıkıntı ve özveriyle, eşsiz devrimci kahramanlıklar, çok büyük bir enerji ve özverili arama, inceleme, öğrenme, pratik deneme, hayal kırıklığı ve Avrupa deneyleriyle kıyaslama yoluyla, acı çekerek ulaşmıştır. Çarlığın zorunlu olarak neden olduğu sürgünler yüzünden, 19. yüzyılın ikinci yarısında, devrimci Rusya hiçbir ülkenin olmadığı kadar uluslararası ilişkiler açısından zenginliklere, tüm dünya devrimci hareketinin biçimleri ve teorileri üzerine eksiksiz bilgilere sahipti.

Öte yandan, bu tunçtan teorik temel üzerinde yükselen bolşevizm, deney zenginliği yönünden dünyada eşi olmayan onbeş yıllık (1903'ten 1917'ye kadar) bir tarihsel pratik yaşadı. Bu onbeş yıl boyunca, başka hiçbir ülke, devrimci deney açısından hareketin birbirini izleyen hızlı ve değişik biçimleri açısından, legal ya da illegal, barışçıl ya da fırtınalı, yeraltı ya da açık, çevresel ya da kitle hareketleri niteliğinde, parlamenter ya da terörist

nitelikte yaklaşık da olsa benzer bir tecrübe yaşamamıştır. Başka hiçbir ülkede, böylesine kısa bir zaman içinde, modern toplumun bütün sınıflarının mücadelesinin böylesine zengin bir biçim, çeşitli görünüm ve yöntemleri biraraya toplanmamıştır. Rusya'daki mücadele, ülkenin geriliği ve Çarlığın ağır boyunduruğu yüzünden özellikle görülmemiş bir hızla olgunlaşıyor ve Amerika ve Avrupa'nın siyasal deneyleri uygun düşen «en son eserleri» tutkuyla ve başarıyla özümlüyordu.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, «'Sol' Komünizm, Bir Çocuk Hastalığı», s. 207 vd.)

III. LENİNİZM; MARKSİZMİN GELİŞMESİNDE YENİ BİR AŞAMA

1. Stalin Yoldaş; Marksizmin Gelişmesine Getirdiği Yenilik Üzerine

İnanıyorum ki, Lenin, Marksizmin tek bir «eski» ilkesini ortadan kaldırmadığı gibi, Marksizme «yeni ilkeler de eklememiştir.» Lenin, Marks ve Engels'in en sadık, tutarlı ve sonuna dek Marksizmin ilkelerine dayanan öğrencisiydi ve öyle kalacaktır. Ama Lenin, Marks, ve Engels'in öğretilerinin yalnızca uygulayıcısı değildi. O, aynı zamanda Marks ve Engels'in öğretisinin sürdürücüsüydü. Bu ne anlama gelir? Bu, onun Marks ve Engels'in öğretisini gelişmenin yeni koşullarına, kapitalizmin yeni dönemine, emperyalizme uyguladığı ve daha da geliştirdiği anlamına gelir. Bu, Lenin'in sınıf mücadelesinin yeni koşullarında, Marks'ın öğretisini daha da geliştirerek Marksizmin genel dağarcığına, Marks ve Engels'in verdikleri emperyalizm öncesi kapitalist dönemde verebilecek olanı verdiklerine, yeni olanı kattığı anlamına gelir. Lenin'in

Marksizmin dağarcığına eklediği bu yenilik tümüyle Marks ve Engels'in ilkelerine dayanmaktadır. İşte, tamda bu anlamda Leninizmden, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmi diye sözediyoruz. İşte, Lenin'in yenilik olarak getirdiği ve Marks'ın öğretisini daha da geliştirdiği sorunlardan bazıları :

Birincisi, kapitalizmin yeni aşaması olarak, tekelci kapitalizm, emperyalizm sorunu. Marks ve Engels, «Kapital»de, kapitalizmin temel ilkelerinin bir çözümlemesini yapmışlardır. Ama Marks ve Engels, tekel öncesi kapitalizmin egemenliği döneminde, kapitalizmin düzenli evrimi döneminde ve onun bütün dünyada «barışçıl» yayılma döneminde yaşamışlardı. Bu eski dönem, artık Marks ve Engels'in yaşamadığı, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında sona erdi. Kapitalizmin düzenli evriminin yerini, sıçramalı, yıkıcı gelişiminin aldığı, kapitalizm eşitsiz gelişiminin ve çelişkilerinin büyük bir keskinlikle ortaya çıktığı, gelişmenin olağanüstü eşitsizliği karşısında pazarlar ve sermaye ihracı alanları için mücadelenin, dünyanın ve etki alanlarının periyodik bir biçimde yeniden paylaşımları için periyodik emperyalist savaşları kaçınılmaz kıldığı, kapitalizmin eski aşamasının yerini, kapitalizmin yeni aşamasına, emperyalist tekelci gelişim aşamasına bıraktığı dönemdeki kapitalizmin gelişmesinin yeni koşullarını Marks ve Engels'in yalnızca tahmin edebilmiş olmaları anlaşılabilir bir şeydir. Lenin'in katkısı ve Lenin'in getirdiği yenilik, «Kapital»in temel tezlerine dayanarak, kapitalizmin son aşaması olarak emperyalizmin Marksist çözümlemesini yapmasında, kapitalizmin çıbanlarını ve kaçınılmaz çöküşünün koşullarını gözler önüne sermesindedir. Bu çözümlemeden, Lenin'in, emperyalizm koşullarında tek tek kapitalist ülkelerde sosyalizmin zaferinin olanaklı olacağı biçimindeki, bilinen tezi ortaya çıktı.

İkincisi, proletarya diktatörlüğü sorunu. Proletaryanın siyasal egemenliği ve sermayenin iktidarının zor yoluyla devrilmesi yöntemi olarak proletarya diktatörlüğünün temel düşüncesi, Marks ve Engels tarafından ortaya atılmıştır. Bu konuda Lenin'in getirdiği yenilik şudur: a) Sovyet iktidarını proletarya diktatörlüğünün devlet biçimi olarak ortaya koyması ve Paris Komünü ve Rus Devrimi deneylerini değerlendirmesi; b) «Proletarya diktatörlüğü» formülüne, proletaryanın müttefikleri sorunu açısından çözüm getirmesi ve proletarya diktatörlüğünü, proletaryanın öncülüğünde proleter olmayan (köylülük vb.) sömürülen kitlelerle gerçekleştirilen bir sınıf ittifakının özel biçimi olarak tanımlaması; c) Azınlığın (sömürücülerin) çıkarlarını ifade eden **kapitalist** demokrasiye karşı, çoğunluğun (sömürülenlerin) çıkarlarını temsil eden **proleter** demokrasisi biçiminin, proletarya diktatörlüğünün, sınıflı toplumlarda en yüksek demokrasi biçimi olduğu gerçeğini özellikle vurgulaması.

Üçüncüsü, proletarya diktatörlüğü aşamasında, kapitalizmden sosyalizme geçiş aşamasında, kapitalist devletlerle çevrili bir ülkede, sosyalizmin başarıyla inşasının yöntem ve biçimleri sorunu. Marks ve Engels proletarya diktatörlüğü aşamasını, az ya da çok uzun süreli bir aşama, devrimci savaşlarla ve iç savaşlarla dolu bir aşama olarak görmüşlerdir. Bu aşama süreci içinde iktidarda olan proletarya eski kapitalist toplum yerine yeni sosyalist bir toplum, sınıfsız bir toplum, devletin olmadığı bir toplum yaratmak için gerekli ekonomik, siyasal, kültürel ve örgütsel önlemleri alacaktır. Lenin bu teorisini, Marks ve Engels'in temel ilkeleri üzerinde inşa etmiştir. Bu alanda Lenin'in getirdiği yenilik şunu içerir: a) Emperyalist devletlerle çevrili bir ülkede, bu ülkenin kendisini çevreleyen kapitalist devletlerin askeri bir müdahalesinin olmaması ön koşuluyla, bütünüyle sos-

yalist bir toplumun inşası olanağının olduğunu önemle vurgulaması; b) Ekonomi politiğin («Yeni Ekonomik Politika») somut yollarını göstermesi. Bunun yardımıyla ekonominin en önemli kesimlerini (sanayi, toprak, ulaştırma, bankalar vb.) elinde tutan proletarya, toplumsallaştırılmış sanayiyi tarımla birleştirebiliyor (sanayinin köylü ekonomisiyle «Smytşka» [bütünleşmesi]) ve böylece bütün halk ekonomisini sosyalizme götürebiliyor; c) Küçük köylü ekonomisinin dönüştürülmesi, köylü kitlelerinin sosyalizm ruhuyle eğitilmesi için proletarya diktatörlüğünün elinde güçlü bir araç olan kooperatifler yoluyla sosyalist inşa için, köylü kitlelerinin eğitilip yetiştirilmesinin somut yollarını göstermesi.

Dördüncüsü, devrimde, her halk devriminde, Çarlığa karşı devrimde olduğu kadar kapitalizme karşı devrimde de, proletaryanın hegomonyası sorunu, Marks ve Engels, proletaryanın hegomonyası düşüncesinin taslağını hazırladılar. Lenin'in getirdiği yenilik, bu taslağı daha da geliştirmesi ve proletaryanın hegomonyasını tek bir sistem, proletaryanın şehirde ve kırda emekçi kitlelere yalnızca Çarlığın ve kapitalizmin yıkılmasında değil, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü altında sosyalist inşa döneminde de önderlik etmesi biçiminde tek bir sistem olarak ortaya koymasıdır. Bilindiği gibi, proletaryanın hegomonyası düşüncesi, Lenin ve onun partisi sayesinde, Rusya'da ustaca uygulanmıştır. İşte buradan da Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına yol açtığı gerçeği çıkar. Eskiden bu sorunlar genellikle, işçilerin devrimde barikatlar kurup, kanlarını akıttıkları, eskiyi yıktıkları sırada, iktidarın, sonradan işçileri baskı altına alan ve sömüren burjuvazinin eline geçmesi biçiminde çözümlenirdi. İngiltere ve Fransa'da böyle olmuştur. Almanya'da da böyleydi. Bizde, Rusya'da ise, sorun daha farklı bir görünüm aldı. Bizde işçiler devrimin yalnızca hücum kıtası değildi.

Devrimin hücum kıtası olarak aynı zamanda kitleleri kendi etrafında toplayarak, onları burjuvaziden koparark ve burjuvaziyi siyasal olarak tecrit ederek, şehirde ve kırda bütün sömürülen kitlelerin siyasal önderi, egemeni oldu. Sömürülen kitlelerin önderi olarak Rus proletaryası, iktidarı eline geçirmek ve onu kendi çıkarları doğrultusunda burjuvaziye ve kapitalizme karşı kullanabilmek için sürekli mücadele ediyordu. Buradan da, Rusya'da devrimin her güçlü çıkışının, 1905 devriminde olduğu gibi 1917 Şubat devriminde de, proletaryayı baskı altında tutmaya yarayan eski iktidar aygıtı olarak burjuva parlamentosuna karşı burjuvaziyi baskı altında tutmaya yarayan yeni iktidar aygıtının çekirdeğini, işçi meclislerini (sovyetler - ç.n.) ortaya çıkardığı anlaşılır. Burjuvazi, burjuva parlamentosunu yeniden kurmak ve sovyetleri ortadan kaldırmak için, iki kez girişimde bulundu: Ağustos 1917'de «ön parlamento» zamanında, iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilmesinden önce ve 1918 Ocak'ında «Kurucu Meclis» sırasında, iktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesinden sonra. Ve her seferinde burjuvazi yenilgiye uğradı. Niçin? Çünkü burjuvazi siyasal olarak çoktan tecrit edilmişti ve milyoniarca emekçi kitlesi proletaryayı devrimin tek önderi olarak görüyordu. Ve bunun yanında, Sovyetler, kitlelerin kendi işçi iktidarları olarak sınanmış ve denenmişti; onun yerine bir burjuva parlamentosunun geçirilmesi **proletarya için** intihar olurdu. Bu nedenle, burjuva parlamentarizminin bizde kök salmaması şaşılacak birşey değildir. Bu, Rusya'da devrimin proletaryanın iktidarına yol açmasının nedenidir. Bunlar, devrimde proletaryanın hegomonyasına ilişkin Leninist sistemin gerçekleşmesinin sonuçlarıdır.

Beşincisi, ulusal sorun ve sömürgeler sorunu. Marks ve Engels; o zamanlar, İrlanda, Hindistan, Çin, Orta Avrupa ülkeleri, Polonya ve Macaristan'daki olayları tahlil

ederken, ulusal soruna ve sömürgeler sorununa ilişkin yönlendirici temel düşünceleri ortaya koymuşlardı. Lenin, çalışmalarını bu düşüncelere dayandırdı. Lenin'in bu alanda getirdiği yenilikler şunlardır: a) Bu düşünceleri, emperyalizm çağında ulusal devrimlere ve sömürge devrimlerine ilişkin olarak tek bir düşünce sisteminde birleştirmesi, b) Ulusal sorunu ve sömürgeler sorununu emperyalizmin yıkılması sorunuyla bütünleştirmesi, c) Ulusal sorunu ve sömürgeler sorununu, uluslararası proleter devrimi genel sorununun bir parçası olarak tanımlaması.

Son olarak, proletarya partisi sorunu. Marks ve Engels, proletaryanın öncü müfrezesi olarak partinin ana çizgilerini ortaya koymuşlardı. Parti olmadan proletarya ne iktidarı ele geçirme anlamında ne de kapitalist toplumun dönüşümü anlamında kurtuluşa kavuşamaz. Lenin'in bu alanda getirdiği yenilik, emperyalizm aşamasında proletaryanın mücadelesinin yeni koşullarında bu ana çizgileri daha da geliştirmesi ve şunları ortaya koymasıydı: a) Partinin, çalışmalarını genelleştirdiği ve yönlendiği proletaryanın diğer örgütlenme biçimlerine (sendikalar, kooperatifler, kamusal örgütler) kıyasla, proletaryanın sınıf örgütlenmesinin en yüksek biçimi olduğu; b) Proletarya diktatörlüğünün yalnızca onun yönlendirici gücü olan partinin aracılığıyla gerçekleşebileceği; c) Proletarya diktatörlüğünün yalnızca, önderliği başka partilerle paylaşmayan ve paylaşmaması gereken tek bir partinin, komünistlerin partisinin diktatörlüğü yönlendirmesi halinde, kusursuz olabileceği; d) Partide çelikten disiplin olmadan, proletarya diktatörlüğünün sömürücüleri baskı altında tutma ve sınıflı toplumu sosyalist bir topluma dönüştürme görevlerinin gerçekleştirilemeyeceği.

Lenin'in eserlerinde ortaya koyduğu yenilik, özünde Marks'ın öğretisini emperyalist aşamada proletaryanın

mücadelesinin yeni koşullarına uygulaması, onu somutlaştırması ve daha da geliştirmesidir. Bu nedenle bizde, Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının Marksizmidir, denir.

Buradan, Leninizmin ne Marksizmden koparılabileceği ne de Marksizmin karşıtı olabileceği sonucu çıkar.

Delegasyonun soruları şöyle devam ediyor: «Marks'ın, ekonomik güçlerin gelişmesinde doruk noktasının beklenilmesi gerektiğine daha çok eğilimli olmasına karşılık, Lenin'in 'yaratıcı devrime' inandığını söylemek doğru olabilir mi?» Kanımca, böyle bir şey söylemek bütünüyle yanlış olacaktır. Her halk devriminin, eğer gerçekten halk devrimiyse yaratıcı bir devrim olduğuna inanıyorum; çünkü o, eski düzeni parçalar ve yenisini yaratır. Ancak Arnavutluk'ta bir kabilenin diğerine karşı geldiği oyuncak örneği «ayaklanmalar» gibi «devrimlerde» —sözüm yabana— elbette yaratıcı bir yan olamaz. Ama böyle oyuncak gibi «ayaklanmaları» Marksistler hiçbir zaman devrim olarak görmemişlerdir. Demek ki, sözkonusu olan böyle «ayaklanmalar» değil, tam tersine ezilen sınıfları ezen sınıflara karşı ayağa kaldıran halk kitlelerinin devrimidir. Ama böyle bir devrim de kaçınılmaz olarak yaratıcı bir devrim olmak zorundadır. Marks ve Lenin tam da böyle bir devrime, yalnızca böyle bir devrime taraftardılar. Açıktır ki, böyle bir devrim rastgele koşullarda değil, ancak belli elverişli ekonomik ve siyasal koşullarda olabilir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları C. I, «Delegasyonun Soruları ve Stalin Yoldaşın Yanıtları», s. 415 vd.)

2. Marksizmin, Lenin Tarafından Yeni Tarihsel Deneyler Temelinde Geliştirilmesi

Marks ve Engels'in eserinin sürdürücüsü olarak, Le-

nin'in büyüklüğü, Marksizmin lafzına köle olmayışıdır. Lenin, araştırmalarında Marks'ın tekrar tekrar açıkladığı, Marksizmin dogma olmadığı, bir eylem kılavuzu olduğu tesbitine bağlı kaldı. Lenin bunu biliyordu ve Marksizmin lafzı ile özünü kesinlikle ayırdı, Marksizmi asla bir dogma olarak ele almadı, Marksizmi kapitalist gelişmenin yeni koşullarında temel yöntem olarak uygulamaya çalıştı. İşte Lenin'in büyüklüğü, tam da onun açık ve dürüstçe, hiç yalpalamadan bütün ülkelerdeki oportünistlerin eski formüle sarılarak, oportünist eylemlerini Marks ve Engels'in adını kullanarak gizleyebileceklerinden hiç korkmadan, proletarya devriminin tek tek ülkelerde zafere ulaşabileceği biçimindeki yeni formülün zorunluluğunu ortaya koymasındadır.

Öte yandan dahi birer düşünür olmalarına karşın; Marks ve Engels'den tekelci kapitalizmin gelişmesinden 50-60 yıl önce, tekelci, emperyalist kapitalizm döneminde ortaya çıkan proleter sınıf mücadelesinin bütün olasılıklarını görmelerini beklemek garip olurdu.

Lenin'in, Marksizmin lafzına sarılmadan Marksist yöntemden hareket ederek, Marks ve Engels'in eserini sürdürdüğü ilk durum bu değildir. Bir başka benzer durumu, yani proletarya diktatörlüğü sorununu düşünüyorum. Bilindiği gibi Marks bu konuda, proletarya diktatörlüğünün, kıta ülkelerinde [Avrupa'da ç.n] eski devlet aygıtının parçalanması ve yeni devlet aygıtının kuruluşu olarak, sosyalizm için zorunlu bir gelişme aşaması olduğunu düşünüyordu; ama İngiltere ve Amerika'yı ayrı tutuyordu. Buralarda, Marks'ın açıkladığı gibi Militarizm ve bürokrasi güçsüz ya da hiç gelişmemiş olduğundan, bir başka yoldan, «barışçıl» bir yoldan sosyalizme geçişin olanaklı olabileceğini belirtiyordu. Bu, binsekizyüz yetmişlerde bütünüyle doğruydu.

Riyazanov: Bu o zaman da doğru değildi.

Stalin: 1870'lerde militarizm İngiltere ve Amerika'da, daha sonraki yıllarda olduğu gibi gelişmiş olmadığından, tezin bütünüyle doğru olduğuna inanıyorum. Bu tezin doğruluğunu, Lenin'in proletaryanın çoğunluğu oluşturduğu, burjuvazinin uzlaşmaya alışkın olduğu, militarizmin ve bürokrasinin güçsüz kaldığı bir ülke olan İngiltere'de 1870'lerde sosyalizmin proletarya ile burjuvazinin anlaşması yoluyla gelişmesini olanaksız saymadığı, «Ayni Vergi Üzerine» adlı broşürünün ünlü bölümüne baktığınızda, kavrayabilirsiniz. 1870'lerde doğru olan bu tez, 19. yüzyıldan sonra, emperyalizm aşamasında, İngiltere, kıtadaki diğer ülkelerin hiç birinden daha az militarist ve daha az bürokratik olmadığı için ve hatta militarist olduğu için artık doğru değildir. Lenin bununla bağıntılı olarak «Devlet ve Devrim» adlı broşüründe İngiltere'ye özgü istisnayı geçersiz kılan yeni koşullar ortaya çıktığı için «Marks'ın kıtayı dikkate alarak yaptığı sınırlamanın bugün ortadan kalktığını» söylemektedir.

İşte Lenin'in büyüklüğü, özellikle lafza tutsak olmaması, Marksizmin özünü kavrayarak, onun özünden hareket ederek, Marks ve Engeis'in tezlerinin geliştirilmesi gerektiğini anlamasıdır.

(Stalin, Muhalefet Üzerine «Partimizdeki Sosyal Demokrat Sapmalar Üzerine» s. 338 vd. Rusça bas.)

IV. LENİNİZMİN STALİN YOLDAŞ TARAFINDAN DAHA DA GELİŞTİRİLMESİ

1. Stalin; Lenin'in Mücadele Arkadaşı ve Öğretilerinin Sürdürücüsü Bütün Gücünü, Bütün Enerjisini ve Bütün Bilgisini İşçi Sınıfı Davasının Hizmetine Sunan Stalin'e

Değerli dost ve mücadele yoldaşı!

Leninist Partinin Merkez Komitesi ve Merkez Denetleme Komisyonu; Sana, en iyi Leniniste, Merkez Komitesinin ve onun Siyasal Bürosunun en eski üyelerinden birine içten selamlarını yollar.

Elli yıllık yaşamının otuz yıldan fazlasını dolduran aktif bolşevik eylemin, Partimizin bütün kahramanca mücadelesi ve Leninizmin zaferleri ile kopmaz bir biçimde bağlıdır.

Profesyonel devrimci olarak yaşamının ilk günlerinden, Lenin'in önderliğinde bolşevik örgütün ilk hücrelerini kurduğun günlerden bu yana, Sen, Lenin'in sadık ve en iyi öğrencisiydin. Lenin'in en yakın öğrencileri ve mücadele arkadaşları arasında Sen, en dayanıklı ve sonsuza dek kararlı bir Leninist olarak kendini gösterdin. Bütün çalışman boyunca, teorik ve ilkesel durumlarda olduğu kadar bütün pratik eylemlerinde de bir kez bile Leninizmden sapmadın.

Ağır illegalite yılları, Çarlığın acımasız takipleri, zindanlar ve sürgünler Senin çelikten iradeni ve devrimci kararlılığını sağlamlaştırdı.

Yükseliş yıllarında olduğu kadar yenilgi yıllarında da her zaman kararlı ve sarsılmaz kaldın, her zaman Lenin'le birlikte ve onun önderliğinde tutarlı bolşevik çizgiyi gerçekleştirdin, her zaman tüm kararlılığınla oportünizme, entellektüel gevezeliğe, yılgınlığa, sapmalara ve açık dönekliğe karşı mücadele ettin.

Büyük Ekim'in zafer günlerinde, Lenin'in bazı başka öğrencilerinin tersine sen, onun ilk ve en yakın, en sadık yardımcısı olarak, Ekim zaferinin eşsiz örgütleyicisi olarak kendini kanıtladın.

Devrimin kaderinin belli olduğu Brest-Litovsk'un zor günlerinde, Sen Lenin'le birlikte, küçük burjuva radikalizmi bayrağı altında bolşevik birliği sarsarak partiyi böl-

mek isteyen oportünistlere karşı kararlılıkla bolşevik stratejiyi savundun.

Parti, Seni iç savaş yıllarında en önemli cephelere zaferleri örgütlemen için yolladı. Ve Senin ismin Kızıl Ordumuzun en şanlı zaferleriyle içiçe geçmiştir.

Ölüm, en büyük önderimiz ve öğretmenimiz Lenin yoldaşı tam da halk ekonomisinin yeniden inşasının zor yıllarında saflarımızdan koparıp aldı. Partimiz zor günler yaşadı. Leninizmin bir düşmanı olan Troçkizm, partiye karşı saldırıya geçti ve partinin önderliğini ele geçirip onu Lenin'in yolundan saptırmaya çalıştı. Lenin'in ölümünden sonra Leninizmin düşmanıyla daha ilk çarpışmada partinin Leninist birliği için mücadelede Merkez Komitesi Lenin'in eserinin en sadık ve en kararlı sürdürücüsü olan Senin etrafında toplandı.

Parti, Troçkizme ve ikiyüzlülükle Leninizmin bayrağı altında gizlenen, ama gerçekte karşı-devrimci Troçkizmin doğrudan ajanı olan yeni Zinovyev-Kamanev muhalefetine karşı parlak bir zafer elde etti.

1923'de Troçkizmin parti düşmanı Menşevik özünü cesaretle ortaya çıkardığın gibi, 1928'de de sağ sapmanın parti düşmanı, anti-proleter, kulaklara hizmet eden özünü teşhir ettin.

Ancak böylelikle Parti Merkez Komitesi milyonlarca kitleyi etrafında toplayabildi, ancak böylelikle o, sağ sapmayı başarıyla parçalayıp, gerçekte Leninist genel çizgiyi uygulamayı başarabildi.

Yeniden inşa ve yeniden düzenleme döneminin büyük zorluklarına karşın, bolşevik parti ülkeyi sosyalist inşanın muazzam gelişme yoluna oturttu. Ülkenin hızla sanayileşmesi ve tarımda sosyalist dönüşüm, ülkemizde sosyalist inşanın olanağının bulunduğu biçimindeki Leninist teorinin, Senin, küçük burjuva Troçkizme karşı mücadelede savunduğun teorinin parlak bir kanıtıdır.

Partinin sosyalist inşada elde ettiği muazzam başarılar, Senin isminle, Senin partinin genel çizgisi için kararlı, uzlaşmaz mücadelenle kopmaz bir biçimde içiçedir.

Senin ismin, dünya tarihinde eşi görülmemiş bir biçimde ülkenin sanayileşme hızıyla ve köyün kollektif, sosyalist büyük işletmeye geçişiyle, kulaklara karşı soğukkanlı saldırılarla, sosyalist rekabet ve özeleştirinin gelişmesiyle kopmaz bir biçimde içiçedir. Kimsede olmayan bir biçimde, Sen, kendinde Leninizmin derin teorik bilgisini, ve onu devrimci mücadelenin çeşitli aşamalarında pratiğe geçirme yeteneğiyle birleştiriyorsun.

Bu, Partinin zor tarihsel görevleri en kısa zamanda ve en az güç harcamasıyla üstesinden gelmesine yardımcı oldu; bu, partinin saflarında gerçek Leninist birliği sağlamasına yardımcı oldu.

Sen gerçek bir Leninist olarak, partinin birliğini oportünizme tavizler verme pahasına değil, oportünizmin her türlü görünümüne karşı soğukkanlı, uzlaşmaz mücadele vermekle elde ettin.

İşte bundan dolayı, Partinin bütün düşmanlarının, Merkez Komitesi'ni Seninle karşı karşıya getirmeye yönelik sefil girişimleri yenilgiye uğradı.

Leninizmin düşmanları, Merkez Komitesi ve Stalin'in kopmaz Leninist bir bütün olduklarını kavrayabilmek için daha önceleri de olanak bulmuşlardı.

Günümüz, Senin uğruna mücadele etmiş olduğun ve bugün de uğruna mücadele ettiğin ve bütün gücünü, enerjini ve bilgini hizmetine sunduğun, milyonları içinde toplayan Partiyi Merkez Komitesi'nin etrafında daha da sıkı birleştirecek; proletaryanın ve emekçilerin milyonlarca kitlesini partinin Leninist genel çizgisi etrafında daha da sıkı bir araya getirecektir.

Milyonlarca proletarya kitlesi, saflarında Stalin gibi bir önder bulunan bolşevik Partisi Merkez Komitesi'nin ülkede sosyalizmin inşa edeceğinden ve bütün dünyada proleter devrimi zafere götüreceğinden emin olabilirler.

Yaşasın Leninist bolşevik Parti!

Yaşasın devrimin demir neferi Stalin Yoldaş!

SBKP (B) MK ve MDK

(Stalin Yoldaş'ın 50. doğum günü dolayısıyla SBKP (B) Merkez Komitesi ve Merkez Denetleme Komisyonunun kutlama mesajı - 1929)

2. Leninizmin Stalin Yoldaş Tarafından Daha da Geliştirilmesi ve Somutlaştırılması

Marksizm-Leninizm teorisi Lenin'in mücadele arkadaşı ve öğrencisi ve eserlerinin en iyi sürdürücüsü olan **Stalin** yoldaş tarafından somutlaştırıldı ve geliştirildi.

Stalin, **proletarya diktatörlüğü** üzerine Marksist - Leninist öğretiyi geliştirdi, sosyalist inşanın çeşitli dönemlerindeki proletaryanın sınıf mücadelesi biçimleri sorununu, kapitalist unsurların ve sınıfların kökünü kurutmanın yolları sorununu çözdü. Stalin, kapitalizmden komünizme geçiş aşamasına ilişkin Marksist-Leninist öğretiyi somutlaştırdı. Stalin, Lenin'in **ülkemizde sosyalist inşanın olanağına** ilişkin öğretisini daha da geliştirdi. Stalin, bu temelde bütün cephelerde sosyalist atılımın genel planını ortaya koydu; sınıfsız toplumun kurulmasının yöntemlerini, yollarını ve biçimlerini somutlaştırdı.

Stalin, ülkemizdeki sosyalizmin zaferinin önkoşulu olarak sanayileşmenin Leninist öğretisini geliştirdi. Stalin, proletaryanın önderliğinde **köylülüğün sosyalist yeniden eğitimine** ilişkin somut yollar sorununu, işçi sınıfının köylülükle üretim ittifakı sorununu, tarımın **kollektifleştirilmesinin** yöntem ve koşullarını ve tam kollektifleş-

me temelinde kulaklığın bir sınıf olarak tasfiyesi sorunlarını çözerek Marksist-Leninist öğretinin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur.

Stalin, **ulusal** sorun ve **sömürgeler** sorunu üzerine Marksist-Leninist teoriyi *uluslararası devrim genel* sorununun bir parçası olarak geliştirdi.

Stalin, Lenin'in **parti ve onun proletarya diktatörlüğü sistemindeki rolü** öğretisini geliştirdi, proletarya partisi **strateji ve taktiklerini** mükemmel bir biçimde işledi. Stalin, oportünizmin toplumsal ve ideolojik kökeni üzerine Leninist çözümlemeyi geliştirdi ve oportünizmin sınıf mücadelesinin farklı aşamalarındaki ortaya çıkışının özelliklerini gösterdi.

Stalin, Lenin'in emperyalizm öğretisi temelinde, kapitalizmin genel bunalımı ve gelişen uluslararası proleter devrimi koşullarında, **iki sistem arasındaki mücadelelenin** açık bir tahlilini yaptı.

Stalin, sonunda karşı-devrimci olan Troçkizme ve muzaffer proletarya karşısında karşı-devrimci kulak baş kaldırmasının bir ürünü olan sağ oportünizm de dahil olmak üzere parti ve Komintern içinde her türden oportünizme karşı iki cephe savaşını Leninist kararlılık ve uzlaşmazlıkla yürüttü. Partinin ve Komintern'in teorisyeni ve önderi olarak Stalin, bütün çalışmalarında devrimci teori ve pratiğin birleştirilmesine ilişkin eşsiz örnekler sundu ve Marksizm - Leninizmin devrimci yöntemi, **materyalist diyalektiği** zenginleştirdi. **Stalin adı dünya proletaryasının teorisyen ve önderlerinin büyük adlarıyla, Marks, Engels, ve Lenin'le aynı sırada yer almaktadır.**

(SBKP (B) MK-Marks, Engels, Lenin Enstitüsü, «Ölümünün 50. yılı dolayısıyla Karl Marks», 1933)

3. Dünya Proletaryasının Önderi Stalin.

Sınıf mücadelesinin önderine!

Değerli Stalin yoldaş!

Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu Başkanlığı ellinci doğum gününüzde size çok sıcak bolşevik selamlar yollar!

KEYK Başkanlığı bütün Komünist Enternasyonal'in dikkatini, dünya komünist hareketindeki yönlendirici çalışmalarınızın olağanüstü anlamı üzerine çekmeyi görev bilir.

KEYK Başkanlığı sizin kişiliğinizde eski bolşevik öncünün en sınanmış temsilcisini, Leninist partinin önderini ve Komünist Enternasyonal'in önderini selamlar. Devrimin bütün kritik dönüm noktalarında, Siz Leninist mücadele saflarında kararlılıkla durdunuz. Komünist Enternasyonal, Lenin'in ölümünden sonra bolşevizmin şanlı geleneğinin ve Lenin'in öğretisinin en sadık ve en kararlı savunucusu olduğunuzu takdir etmenin bilincindedir. Zor ve sorumluluk isteyen günlerde, Leninist sınıf strateji ve taktiğinin diyalektik yöntemini doğru bir biçimde ve başarıyla uygulamada SBKP (B)'ne ve Komintern'e yardımcı oldunuz.

Yeni devrimci atılımın eşiğinde, dünya proletaryasının görevlerinin saptanmasında, Sovyetler Birliği'nde sosyalist yeni atılımlarda ve batının proletaryasının saldırı hazırlığında olduğu kadar, sömürgelerin ezilen halklarının emperyalizme karşı kesin tavırları konusunda önderliğiniz ölçüsüzdür.

Aktif katılımınızla Komintern, savaşın zorlukları karşısında geriye çekilmeye yönelen «sol» ve sağ oportünistlere yıkıcı darbe indirmiştir. Hem Troçkistlerin SBKP (B)'in ulusal dargörüşlülüğüne ilişkin iftiraları karşısında, hem de Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin zaferinin ola-

naksızlığı biçimindeki Troçkist masalın teşhir edilmesindeki tarihi hizmetlerinizi KEYK Başkanlığı takdir etmektedir. Gerçekler, dünya proletaryasına, proleter dünya devriminin en büyük desteği olan Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasının zaferini göstermiştir. Açık sağ oportünistlerin teslimiyetçiliğine karşı uzlaşmaz mücadeleniz bu başarıların zorunlu bir önkoşuluydu. Proletarya diktatörlüğüne büyük zaferler kazandıran emekçi kitlelerin çalışma azmi ve devrimci insiyatifleri sizin kişiliğinizde ateşli bir ilham kaynağı buldu.

KEYK Başkanlığı aynı zamanda Komintern'in VI. Dünya Kongresi'nin sizin doğrudan ve yönlendirici katılımınızla, proletaryanın devrimci savaşının yenilmez silahını, dünya komünizmi programını biçimlendirdiğini saptıyor.

Size en iyi dileklerimizi sunar, dünya proletaryasının gelecek zaferinin sizin sınanmış Leninist önderliğinize ayrılmaz bir biçimde bağlı olacağına kesinlikle inandığımızı belirtiriz.

KEYK Başkanlığı

(Stalin Yoldaşın 50. doğum yıl dönümü dolayısıyla KEYK Başkanlığı'nın kutlama mesajı - 1929).

BÖLÜM II

YÖNTEM VE TEORİ

I — LENİNİZM YÖNTEMİNİN İLKELERİ VE ÖZÜ

1 — Leninizmin Yöntemi, II. Enternasyonal'in Teori ve Yönteminin Uzlaşmaz Düşmanıdır.

Daha önce Marks ve Engels ile Lenin arasında II. Enternasyonal oportünizminin egemen olduğu uzun bir dönem bulunduğunu söyledim. Sorunun tam olarak kavranması açısından, bundan oportünizmin biçimsel değil gerçek bir egemenliğini anladığımı eklemeliyim. Biçimsel olarak, II. Enternasyonal'in başında «inanmış» Marksistler, Kautsky «ortodoksları» ve diğerleri bulunuyorlardı. Gerçekte ise II. Enternasyonal'in esas çalışmaları, oportünizmin çizgisini izliyordu. Oportünistler, küçük-burjuva uzlaşmacı nitelikleri gereği burjuvaziye uyuyorlardı; «ortodokslar» ise oportünistlerle «birlik» ve «parti içi barış»ı korumak uğruna, onlara uyuyorlardı. Sonuç, oportünizmin egemenliği idi; çünkü burjuvazinin siyaseti ile «ortodoksların» siyaseti arasındaki zincirde bir kopukluk yoktu.

Bu dönem, kapitalizmin nispeten barışçıl bir gelişme dönemi, emperyalizmin felakete yol açan çelişkilerinin henüz tümüyle açıkça gün ışığına çıkmadığı, işçilerin ve sendikaların ekonomik grevlerinin az ya da çok «normal» bir biçimde geliştiği, seçim mücadelesinin ve parlamento gruplarının «baş döndürücü» başarılar sağladığı, legal mücadele biçimlerinin göklere çıkartıldığı ve «legalite» yoluyla kapitalizmin «parçalanabileceğine» inanıldığı adeta savaş öncesi bir dönemdi. Kısacası, bu dönem, II. Enternasyonal partilerinin semirdikleri ve ne

devrim, ne proletarya diktatörlüğüne, ne de kitlelerin devrimci eğitimine ciddi olarak eğilmeyi düşünmedikleri bir dönemdi.

Bütünlüklü bir devrimci teorinin yerini, kitlelerin canlı devrimci mücadelesinden kopmuş ve kemikleşmiş dogmalara dönüşmüş, birbirleriyle çelişen teorik iddialar ve teori parçacıkları almıştı. Marks'ın teorisi görünüşte elbette anılıyordu; ama bu yalnızca onun canlı devrimci ruhunu yok etmek için yapılıyordu.

Devrimci siyaset yerine cılız küçük-burjuva dar görüşlülük ve temkinli siyasal kurnazlıklar, parlamenter diplomasi ve parlamenter kombinezonlar. Görünüşte elbette «devrimci» karar ve sloganlar kabul ediliyordu; ama yalnızca daha sonra rafa kaldırmak amacıyla.

Partiyi, kendi yanılgıları temelinde doğru devrimci taktik için eğitmek yerine tüm canalıcı sorunlardan ustaca sakınmak, onları gizlemek ve örtbas etmek. Görünüşte ise canalıcı sorunlara da değinilmesine razı oluyorlardı; ama yalnızca esnek, heryere çekilebilen bir kararla sorunu ortadan kaldırmak amacıyla.

İşte II. Enternasyonal'in çehresi, çalışma yöntemi ve silahları **böyleydi.**

Bu arada yeni bir dönem, emperyalist savaşlar ve proletaryanın devrimci savaşları dönemi yaklaşıyordu. Eski mücadele yöntemlerinin mali sermayenin büyük gücü karşısında tamamen yetersiz ve güçsüz olduğu açıkça görülüyordu.

II. Enternasyonal'in tüm çalışmalarını, tüm çalışma yöntemlerini yeniden gözden geçirmek ve bütün küçük - burjuva dar görüşlülük ve dar kafalılığı, bütün bayağı politikacılığı, bütün sosyal-şovenizmi ve sosyal-pasifizmi yok etmek gerekiyordu. II. Enternasyonal'in bütün cephaneliğini gözden geçirmek, çürümüş ve paslanmış eski silahları atmak, yeni silahlar yaratmak zorunlu olmuştu.

Bu ön çalışma yapılmadan, kapitalizme karşı savaşa girmek yararsızdı. Bu yapılmadıkça, proletarya gelecek devrimci mücadelede silahı yetersiz olarak ve hatta silahsız olarak kalmak tehlikesiyle karşı karşıyaydı.

II. Enternasyonal'in Augias ahırlarını genel olarak gözden geçirmek ve genel temizliğini yapmak onuru Leninizme düştü.

İşte, Leninizmin yöntemi bu koşullar içinde doğdu ve biçimlendi.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin İlkeleri» s. 17 vd.)

2 — Leninizmin Yönteminin Ana Özellikleri ve II. Enternasyonal Dogmalarının Teşhiri

Bu yöntemin ilkeleri nedir?

Birincisi; II. Enternasyonal'in teorik doğmalarının kitlelerin devrimci mücadelesinin ateşinde, canlı pratiğin ateşinde **sınanması,** yani teori ve pratik arasında bozulan birliğin yeniden kurulması, aralarındaki uçurumun ortadan kaldırılmasıdır; çünkü, devrimci teori ile donanmış gerçek bir proletarya partisi yalnızca bu biçimde yaratılabilir.

İkincisi; II. Enternasyonal partilerinin siyasetini, slogan ve kararlarına (ki bunlara güvenilmez) bakarak değil; yaptıklarını, eylemlerini gözönünde tutarak **sınamaktır;** çünkü proleter kitlelerin güveni yalnızca bu biçimde kazanılabilir ve hak edilebilir.

Üçüncüsü; partinin bütün çalışmalarının yeni devrimci bir tarzda, kitlelerin devrimci mücadeleye hazırlanması ve eğitilmesi ruhuyla **yeniden örgütlenmesidir;** çünkü kitleler yalnızca bu biçimde proleter devrime hazırlanabilir.

Dördüncüsü; proleter partilerin **özeleştirisi,** kendi yanılgıları ışığında eğitilmeleri ve yetiştirilmeleridir; çünkü

gerçek parti kadroları ve gerçek parti önderleri yalnızca bu biçimde yetiştirilebilir.

Leninizmin yönteminin ilkeleri ve özü bunlardır.

Bu yöntem pratikte nasıl uygulandı?

II. Enternasyonal oportünistlerinin her fırsatta öne sürdükleri bir dizi teorik dogmaları vardır. Bunlardan bir kaçını ele alalım.

Birinci dogma, proletaryanın iktidarı ele alma koşullarına ilişkindir. Oportünistler, proletaryanın, ülkede çoğunluğu oluşturmadan iktidarı ele geçiremeyeceğini ve geçirmemesi gerektiğini söylüyorlar. Bunun kanıtı yoktur ve bu saçma tezi teorik ya da pratik olarak haklı göstermek de olanaksızdır. Lenin, II. Enternasyonal'in bu baylarına, pekala dediğinizi kabul edelim, diyor, ama nüfusun azınlığını oluşturan proletarya, emekçi kitlelerin büyük çoğunluğunu kendi etrafında toplıyabildiği bir tarihsel durum (savaş, tarım bunalımı vb.) ortaya çıktığında niçin iktidarı ele geçirmesin? Proletarya, sermaye cephesini yarmak ve genel sonucu hızlandırmak için elverişli uluslararası ve iç durumdan neden yararlanmasın? Marks, daha 1850-1860'larda «Köylü savaşının adeta ikinci bir baskısı» proletarya devrimini destekleyebilirse, Almanya'da devrimin «mükemmel» koşullar sağlayacağını söylememiş miydi? O zaman, Almanya'daki proleterlerin sayısının, örneğin 1917'de Rusya'dakinden daha az olduğu bütün dünyaca bilinmiyor muydu? Rus proleter devriminin pratiği, II. Enternasyonal kahramanlarının pek değer verdikleri bu dogmanın proletarya için hiç bir hayati önemi olmadığını göstermemiş midir? Devrimci kitle mücadelelerinin pratiğinin bu çürümüş dogmayı yere çaldığı ve parçaladığı açık değil midir?

İkinci dogma şöyledir: Proletarya, ülkenin yönetimini örgütleyebilecek, kültürel açıdan eğitilmiş ve yönetim tecrübesi olan yeter sayıda kadrolara sahip değilse, ikti-

dan elinde tutamaz; önce bu kadroları kapitalizm koşullarında yetiştirmeli sonra iktidarı ele geçirmelidir. Lenin bunu şöyle yanıtlar: Bunun doğru olduğunu kabul edelim; ama sorunu, neden önce iktidarı ele geçirip, proletaryanın gelişmesinin elverişli koşullarını yaratıp, sonra her adımda yedi fersah aşan tılsımlı çizmelerle emekçi kitlelerin kültür düzeyini yükseltmek, işçi çevrelerinde çok sayıda yönetici ve örgütleyici kadro yetiştirmek biçiminde ele almayalım? Rusya pratiği işçi çevrelerinden gelen yönetici kadroların proleter iktidar altında, sermaye iktidarı altında olduğundan yüz kez daha hızlı ve esaslı bir biçimde geliştiğini göstermemiş midir? Devrimci kitle mücadelelerinin pratiğinin oportünistlerin bu teorik dogmasını da acımasızca parçaladığı açık değil midir?

Üçüncü dogma: Genel siyasi grev yöntemi proletarya için kabul edilemezdir; çünkü teorik olarak dayanaksızdır (Engels'in eleştirisine bakınız) ve pratik olarak da tehlikelidir (çünkü ülkenin ekonomik hayatının normal düzenini bozabilir ve sendika kasalarını boşaltabilir); proleter sınıf mücadelesinin en önemli biçimi olan parlamenter mücadele biçimlerinin yerini tutamaz. Peki, der Leninistler, ama birincisi, Engels her genel grevi eleştirmiş değildir; yalnızca belli bir çeşit genel grevi, anarşistlerin, proletaryanın siyasal mücadelesinin **yerine** konulmasını öğütledikleri **ekonomik** genel grevi eleştirmiştir- o halde, bunun **siyasal** genel grev yöntemiyle ne ilişkisi var? İkincisi, parlamenter mücadele biçiminin proletaryanın en önemli mücadele biçimi olduğunu şimdiye dek kim kanıtlamıştır? Devrimci hareketin tüm tarihi işçi sınıfının parlamento dışı mücadelesinin örgütlenmesi için parlamenter mücadelenin yalnızca bir okul ve yardımcı bir araç olduğunu, kapitalizm koşullarında işçi hareketinin temel sorunlarının yalnızca zor yoluyla, proleter kitlelerin doğrudan mücadelesiyle, genel grev ve bu kitlelerin

ayaklanması yoluyla çözümleneceğini kanıtlamamış mıdır? Üçüncüsü, parlamenter mücadelenin yerine siyasal genel grev yönteminin konulabileceği nereden çıkarılıyor? Nerede ve ne zaman genel siyasal grev taraftarları, parlamenter mücadele biçimleri yerine parlamento dışı mücadele biçimlerini koymaya kalkışmışlardır? Dördüncüsü, Rusya'da devrim, genel siyasal grevin proleter devrimi için çok büyük bir okul ve kapitalizmin kalelerine saldırının arifesinde en geniş proleter kitleleri seferber etme ve örgütlemede eşsiz bir araç olduğunu göstermemiş midir? Öyleyse, düzenli ekonomik yaşamın bozulacağı ve sendika kasalarının boşalacağı üzerine bu küçük-burjuva yakınmaları nedir? Devrimci mücadele pratiğinin, oportünistlerin bu dogmasını da yıktığı açık değil midir? vb., vb.

Bu nedenle, Lenin, «devrimci teorinin bir dogma olmadığını», onun «yalnızca gerçekten devrimci ve gerçek bir kitle hareketinin pratiğine sıkı sıkıya bağlı olarak kesin biçimini aldığını» («'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı») açıkladı; çünkü teori pratiğe hizmet etmelidir, «teori, pratiğin ortaya koyduğu sorulara bir yanıt vermelidir» («'Halkın Dostları' Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşırlar?»); çünkü teori pratikte sınanmalıdır.

II. Enternasyonal partilerinin siyasal sloganlarına ve siyasal kararlarına gelince, karşı-devrimci eylemlerini tantanalı devrimci sloganlarla ve kararlarla gizleyen bu partilerin siyasal pratiklerinin tüm yalan ve kokuşmuşluğunu anlayabilmek için, «savaşa karşı savaş» sloganlarının öyküsünü anımsamak yeter. Emperyalistlerin savaşa başlamak cüretini göstermeleri halinde ayaklanmanın bütün dehşetiyle tehdit edildikleri ve korkunç «savaşa karşı savaş» sloganının formüle edildiği II. Enternasyonal'in tantanalı gösterilerinin ortaya çıktığı Basel

Kongresi'ni kim anımsamaz ki? Ama arkasından da, savaşın eşiğindeyken, Basel Kararının rafa kaldırıldığını ve kapitalist anavatan uğruna, işçilerin birbirlerini öldürmeleri için yeni bir sloganın ortaya atıldığını kim anımsamaz ki? Bu nedenle, devrimci slogan ve kararların eyleme dönüştürülmedikçe metelik etmeyecekleri açık değil midir? Emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesini hedef alan Leninist siyaseti, II. Enternasyonal'in savaş sırasındaki ihanet siyasetiyle kıyaslamak, oportünizmin politikacılarının tüm alçaklığını ve Leninizmin yönteminin tüm büyüklüğünü kavrayabilmek için yeterlidir. Burada Lenin'in «Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky» adlı kitabından, onun II. Enternasyonal'in önderi K. Kautsky'nin partileri eylemlerine göre değil de kağıt üzerinde kalan sloganlarına ve belgelerine göre değerlendiren oportünist çabasını şiddetle eleştirdiği bir pasajı aktarmaktan kendimi alamayacağım.

«Kautsky.... bir sloganın ilanının bir şeyi değiştirdiğini sanırken, tipik küçük - burjuva dar görüşlü bir siyaset izlemektedir. Burjuva demokrasisinin tüm tarihi bu hayali teşhir etmektedir. Burjuva demokratları halkı aldatmak için her türlü sloganı her zaman ortaya atmışlardır ve halâ da atmaktadırlar. Ama söz konusu olan, bu partilerin içtenliğini **sınamaktır**, sözleriyle **eylemlerini** karşılaştırmak, idealist ya da materyalist **şarlatanca sözlerle** yetinmemek, **gerçek sınıf içeriklerini** ortaya çıkarmaktır.» (Lenin, «Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky», Lenin Kitaplığı C. V. SSCB'de Yabancı İşçiler Yayın Birliği, Moskova 1931, s. 63)

II. Enternasyonal partilerinin özeleştiri karşısında duydukları korkudan, kendi yanılgılarını gizleme, canalıcı sorunları örtbas etme ve herşey yolunda gidiyormuş sanısını uyandırarak kendi eksikliklerinin üstünü örtme tavırlarından hiç söz etmek istemiyorum. Bu tavır nedeniyle her canlı düşünce köreltilmekte ve partinin kendi yanılgıları temelinde devrimci eğitimi engellenmektedir. Bu

tavır Lenin tarafından alaya alınmış ve mahkum edilmiştir. Lenin, «'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı» adlı broşüründe, proleter partilerin özeleştirisi üzerine şunları diyordu:

«Bir siyasal partinin kendi yanılgıları karşısındaki tutumu, bu partinin ciddi olup olmadığını, kendi **sınıfına** karşı ve emekçi **kitlelere** karşı görevini **gerçekten** yerine getirip getirmediğini saptayabilmemiz için en önemli ve en güvenilir kıstaslardan biridir. Bir yanılgıyı açıkça kabul etmek, nedenlerini ortaya çıkarmak, bu yanılgıya neden olan durumları tahlil etmek, yanılgıyı düzeltme araçlarını dikkatle araştırmak, işte ciddi bir partinin özelliği budur; bu görevleri yerine getirme, **sınıfı** ve **kitleyi** de yetiştirme ve eğitme demektir.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, «'Sol' Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı», s. 243)

Bazıları, kendi yanılgılarını açıklamanın ve özeleştirinin parti için tehlikeli olacağını, çünkü bunun parti düşmanları tarafından proletarya partisine karşı kullanılabileceğini söylüyorlar. Lenin, bu çeşit itirazları ciddiye almaz ve tümüyle yanlış sayardı. Daha 1904'te, partimizin henüz küçük ve güçsüz olduğu dönemde, «Bir Adım İleri, İki Adım Geri» adlı broşüründe şöyle diyordu:

«Onlar» (yani Marksistlerin düşmanları - J.S.) «tartışmalarımızdan dolayı sevinçten kendilerinden geçiyorlar, kuşkusuz onlar benim broşürümden partimizin eksiklik ve yanılgılarıyla ilgili yerleri seçip kendi amaçları için kullanmayı deneyeceklerdir. Rus sosyal demokratları daha şimdiden böylesine ufak ızdıraplardan rahatsız olmayacak ve bunlara rağmen özeleştiri görevini sürdürecek, işçi hareketinin büyümesiyle mutlak ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelecekleri kendi eksikliklerini inatla sergileyecek kadar çelikleşmişlerdir.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. VI, «Bir Adım İleri, İki Adım Geri», s. 200)

Leninizmin yönteminin ayırdedici özellikleri kısaca bunlardır.

Lenin'in yönteminin bize verdiklerinin çoğu Marks'ın öğretisinde de vardı. O öğreti ki Marks'ın dediği gibi

«özünde eleştirici ve devrimcidir». Lenin'in yöntemine başından sonuna kadar eşlik eden işte bu eleştirici ve devrimci ruhtur. Ama Lenin'in yönteminin, Marks'ın önceden söylediklerinin basit bir yeniden inşası olduğunu sanmak yanlış olur. Gerçekte Lenin'in yöntemi Marks'ın eleştirici ve devrimci yönteminin, materyalist diyalektiğinin yalnızca yeniden inşası değil, aynı zamanda bu yöntemin somutlaştırılması ve daha da geliştirilmesidir.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, C. I, «Leninizmin İlkeleri», s. 19 vd.)

3. Leninizmin Devrimci Yönteminin Belirleyici Özelliği Olarak Teori ve Pratiğinin Birliği

A. Teori ve Pratiğin Birliği

Sosyalist aydınlar yalnızca hayallere bir son verdikleri ve dayanaklarını Rusya'nın arzu edilen gelişmesinde değil, gerçek gelişmesinde, Rusya'nın olanaklı sosyal ve ekonomik ilişkilerinde değil, gerçek ilişkilerinde aradıklarında, çalışmalarının ürün vereceğini bekleyebilirler. Onların TEORİK çalışmaları, **Rusya'daki ekonomik uzlaşmaz karşıtlıkların bütün biçimlerinin somut incelenmesinden, ilişkilerinin ve birbirini izleyen gelişmelerinin incelenmesinden hareket etmelidir; siyasal tarihin, hukuk düzeninin özelliklerinin ve kök salmış teorik önyargıların bu uzlaşmaz karşıtlığı gizlediği heryerde onu açığa çıkarmaları** gerekir. **Belli bir üretim ilişkileri sistemi olarak gerçeğimizin bütünlüklü bir görünümünü sunmaları; bu sistem altında, emekçilerin sömürülmesinin ve mülksüzleştirilmesinin zorunluluğunu, ekonomik gelişme tarafından belirtilen bu sistemden çıkış yolunu göstermeleri** gerekir.

Rusya tarihinin ve gerçeklerinin ayrıntılı bir incele-

mesine dayanan bu teori, proletaryanın sorularına bir cevap vermelidir ve eğer bu teori bilimin gereklerine uygunsa, proletaryanın protestocu düşüncesinin her uyanışı bu düşünceyi kaçınılmaz olarak sosyal demokrat görüşlerin yoluna itecektir. Bu teorinin işlenmesinde ne kadar ileri gidilirse, sosyal demokrat görüşler o kadar hızla yer edecektir; çünkü bugünkü düzenin en kurnaz bekçileri bile proleter düşüncenin uyanışını engelleyemezler; bizzat bu sistemin kendisi zorunlu ve kaçınılmaz olarak üreticilerin sürekli artan mülksüzleştirilmesini, proletaryanın ve onun yedek ordusunun sürekli büyümesini beraberinde getirir. Ve bu, toplumsal zenginliğin artmasıyla üretici güçlerdeki çok büyük büyümeyle, emeğin kapitalizm tarafından toplumsallaştırılmasıyla elele gerçekleşir. Ve böyle bir teorinin geliştirilmesi için ne kadar çok şey yapılması gerekirse gereksin, bunu sosyalistler yapacaklardır. Bunun güvencesi, tek bilimsel yöntem olan ve her programın gerçek sürecin kesin bir formülasyonu olmasını gerektiren materyalizmin, sosyalistlerin saflarında yayılmasıdır; bunun güvencesi, bu fikirleri benimseyen sosyal demokrasinin başarısıdır; bu başarı, liberallerimizi ve demokratlarımızı öylesine tedirgin etmiştir ki, bir Marksistin dediği gibi, kalın dergileri sıkıcı olmaktan çıkmıştır.

Sosyal demokratların teorik çalışmasının zorunluluğunu, önemini ve muazzam büyüklüğünü böyle vurgularken hiç de, bu çalışmanın pratik çalışmadan önde geleceğini* söylemek istemiyorum; hele bu ikincisinin bi-

---

* Tersine, propaganda ve ajitasyon pratik çalışması her zaman önde gelmektedir; çünkü birincisi, teorik çalışma yalnızca pratik çalışmanın öne sürdüğü sorulara cevap verir ve ikincisi, sosyal demokratlar ellerinde olmayan nedenlerle kendilerini öylesine sık yalnızca teorik çalışmayla sınırlama zorunda kalmışlardır ki, pratik çalışmanın olanaklı olduğu her ana büyük değer verirler.

rincisi tamamlanıncaya kadar ertelenmesi gerektiğini hiç söylemiyorum. Ancak «sosyolojide öznel yöntem»in hayranları ya da ütopik sosyalizmin taraftarları böyle bir sonuca varabilirler. Elbette, sosyalistlerin görevinin ülke için (gerçeğin yanında) «başka gelişme yolları» aramak olduğu varsayılırsa, o zaman doğal olarak, pratik çalışma ancak dahi filozoflar bu «farklı yolları» keşfettikleri ve gösterdikleri zaman olanaklı olur ve tersine olarak da, bu yollar bir kez keşfedildi ve gösterildimi, teorik çalışma biter ve «anavatanı» «yeni keşfedilen» «farklı yollar»da yönlendirecek olanların çalışması başlar. Eğer, mevcut toplumsal ve ekonomik gelişmenin **gerçek** yolunda ilerleyen sosyalistlerin görevi, proletaryanın gerçek ve fiili düşmanlarına karşı gerçek mücadelesinde onun ideolojik önderleri olmak biçimindeyse, o zaman sorun tümüyle farklıdır. Bu koşullar altında teorik ve pratik çalışma, kıdemli Alman sosyal demokratı Liebknecht tarafından yerinde olarak şöyle tanımlanan tek bir çalışma içinde kaynaşıyor:

İnceleme, Propaganda, Örgütlenme.

Yukarıda sözü edilen teorik çalışma olmaksızın ideolojik önder olunamaz; tıpkı bu çalışmayı davanın gereksinmelerini karşılamaya yöneltmeden ve bu teorinin sonuçlarının işçiler arasında propagandasını yapmadan ve onların örgütlenmesine yardımcı olmadan ideolojik önder olunamayacağı gibi. Görevin böyle sunulması, sosyal demokrasiyi sosyalist grupların çoğu kez acısını çektikleri eksikliklerden, yani dogmatizm ve sekterlikten koruyacaktır. Bir öğretinin en üst ve tek ölçütü gerçek toplumsal ve ekonomik gelişme sürecine uygunluğudur; bu gerçekleştirilirse dogmatizm olamaz. Görev, proletaryanın örgütlenmesine katkıda bulunmak ise ve bunun sonucu olarak «aydınların» rolü seçkin aydın önderleri ge-

reksiz kılmak ise sekterlik olamaz.

(Lenin, Seçme Eserler, C. I, «'Halkın Dostları' Kimlerdir» Moskova, 1932, s. 316 vd.)

B. Marksizmde Sınıf Mücadelesinin Teorisi Pratiğinden Ayrılmaz

Üç sene sonra, Napolyon İmparatorluğunun çöküşünün arifesinde, Marks, Fransa'da «çok ilginç» bir toplumsal hareketin varlığını tespit eder ve Parislilerin önlerinde duran yeni devrim sorununa kendilerini hazırlamaları için, kısa devrimci geçmişlerini tam anlamıyla incelemeye başlamalarından **adeta heyecanla** söz eder. Ve Marks, geçmişteki sınıf mücadelelerinin değerlendirmesini yaptıktan sonra konuyu şöyle kapar: «Bütün tarihi cadı kazanı işte böyle kaynıyor. **Bizde** (Almanya'da) ne zaman koşullar olgunlaşmış olacak?»

Şüphecilik yüzünden güçsüzleşmiş, titizlikten körlenmiş, tövbekârlığa eğilimli, devrimden hızla yorulan, devrimin sona ermesini ve yasal olağanlığa yerini bırakmasını bayramın gelmesini hayal eder gibi arzulayan Rusya'nın Marksist aydınlarının Marks'tan öğrenmeleri gereken işte budur. Proletaryanın teorisyen ve önderlerinden devrime inanmayı öğrenmelidirler; işçi sınıfının doğrudan devrimci görevlerini tutarlı bir biçimde savunmaya nasıl çağrıldığını öğrenmelidirler; devrimin geçici başarısızlıklarından ötürü cesaretsizliğe kapılıp umutsuzluğa düşmeye izin vermeyen bir irade gücüne sahip olmayı öğrenmelidirler.

Marksizm ukalaları diyorlar ki: bütün bunlar, ahlaki saçmalık, romantizm, gerçeklerden yoksunluktur. Hayır baylar, bu, devrimci teorinin devrimci siyasetle olan

ilişkisidir ki, onsuz Marksizm Brentanizm, Struvizm ve Sombartizme dönüşür. Marks'ın doktrini, sınıf mücadelesinin teori ve pratiğini ayrılmaz bir bütün içinde birleştirmiştir. Kim gerçek objektif durumu yansıtan teoriyi var olan durumu haklı göstermek için çarpıtırsa, devrim dalgasının her geçici zayıflamasında hızla ona uyarsa, mümkün olduğu kadar çabuk «devrimci hayalleri» atarsa ve «gerçek» eskiciliğe başvurursa, o, bir Marksist değildir.

Marks, en barışçıl, kendi deyimiyle «gönül açıcı», «Neue Zeit» redaksiyonunun bir deyimiyle «sefil-bataklığı andıran» zamanlarda devrimin yaklaştığını hissetmeyi ve proletaryayı ilerici, devrimci görevlerinin bilinciyle **ayağa kaldırmayı** bilirdi. Marks'ı filozofça bayağılaştıran bizim Rus aydınları, proletaryaya devrimci zamanlarda pasiflik siyasetini, «akıntıya» kapılmayı, moda olan liberal partinin en kararsız unsurlarını utangaçca desteklemeyi öğretiyorlar!

Komün'ün Marks tarafından değerlendirilmesi, Kugelmann'a mektuplarda en üst düzeyine ulaşır. Bu değerlendirme özellikle, Rusya sosyal-demokratlarının sağ kanadının yöntemleriyle karşılaştırıldığında ayrı bir değer kazanır. 1905 Aralık'ında cılız bir biçimde, «silahlara sarılınmamalıydı!», diyen Plehanov, kendisini Marks ile kıyaslayacak kadar alçak gönüllüydü. Çünkü ona göre Marks da 1870 yılında devrimi aynen frenlemişti.

Evet, Marks da devrimi frenlemişti. Ama bakın, Plehanov'un kendisini Marks ile kıyaslamasında nasıl bir uçurum ortaya çıkıyor:

Plehanov, 1905 Kasım'ında, birinci Rus devrimci dalgasının doruk noktasından bir ay önce, proletaryayı kararlı bir biçimde uyarmak şöyle dursun, tersine, **silah kullanmasını öğrenmenin ve silahlanmanın** doğrudan gerekliliğinden sözetti. Ama bir ay sonra savaş başladığın-

da, Plehanov savaşın anlamının, olayların genel gelişmesindeki rolünün, geçmiş mücadele biçimleriyle ilişkisinin bir tahlilini yapmak için en ufak bir girişimde bile bulunmadan, günahkar aydın rolünü oynamaya, «silahlara sarılınmamalıydı», diye haykırmaya başladı.

Marks, Komün'den **altı ay önce, 1870 Eylül'ünde,** Fransız işçilerini doğrudan uyarmıştı. Marks, ünlü Enternasyonal söylevinde, ayaklanma **çılgınlıktır,** diye yazıyordu. O, 1792 ruhuyla bir hareket olasılığı üzerine, ulusal hayalleri **önceden** açığa çıkarmıştı. Marks, **sonradan değil,** aylarca önce «silahlara sarılınmasın» demeyi bilmişti.

Ve, Marks, kendi Eylül açıklamasından sonra, bu **ümitsiz** girişim 1871 Mart'ında uyguiamaya konduğunda nasıl davrandı? Marks bu eylemi, yalnızca düşmanlarını, Komün'ü yöneten Proudhonculari ve Blankistleri «köşeye kıstırmak» için (Plehanov'un Aralık'ta yaptığı gibi) fırsat olarak kullandı mı? Ya da, «Ben söylemiştim, ben sizi uyarmıştım; işte duygusallığınızın, devrimci düşlerinizin sizi getirdiği nokta» diyerek bir dadı gibi azarladımı? Ya da, o, Plehanov'un Aralık savaşçılarına yaptığı gibi, «Silaha sarılınmamalıydı» diyerek kendini beğenmiş darkafalının biri havasıyla Komüncülere öğütler vermeye mi kalkıştı?

Hayır. Marks 12 Nisan 1871'de Kugelmann'a coşkulu bir mektup yazdı; bizim, her Rus sosyal-demokratının, her okur-yazar işçinin evinin duvarına severek asacağı bir mektup.

1870 Eylül'ünde ayaklanmayı çılgınlık olarak niteleyen Marks, 1871 Nisan'ında halk hareketini, kitle hareketini görünce, dünya devrimci hareketi tarihinde bir ilerleme kaydeden büyük olaylara katılan bir insanın dikkatiyle izlemişti onu.

Bu, diye yazıyor Marks, şimdiye dek olduğu gibi, bü-

rokrat-askeri mekanizmayı bir elden diğerine taşımak için değil, onu parçalamak için bir girişimdi. Ve, o, Proudhon ve Blankistler tarafından yönetilen «kahraman» işçilere gerçek bir hozanna (zafer şarkısı-Ç.N.) söylüyor. «Ne esneklik ne tarihi insiyatif ne fedakarlık bu Parislilerde...! Tarihte, benzer büyüklükte bir örnek yoktur», diye yazıyor o.

Marks, **kitlelerin tarihsel insiyatifini** her şeyden üstün tutuyor. Ah, bir de bizim Rus sosyal-demokratları 1905 Ekim ve Aralık'ında Rus işçi ve köylülerin **tarihsel insiyatifini** değerlendirmeyi Marks'tan öğrenebilseler.

Kitlelerin **tarihsel insiyatifi** önünde, altı ay önceden başarısızlığı görebilen büyük düşünürün diz çökmesi ve bunun karşısında cansız, ruhsuz bir tutum ve bilgiççe bir hayıflanma: «Silahlara sarılın mamalıydı.» Bunlar yer ile gök kadar birbirinden uzak değil mi?.

Londra'da sürgündeyken kendine özgü coşkunluk ve heyecanla kitle mücadelelerine katılan Marks, **«gökyüzünü fethetmeye»** kalkan «çılgınca gözü pek» Parislilerin **somut** adımlarını eleştirmeye koyuldu.

Ah! 1906 ve 1907 yıllarında Rusya'da devrimci romantizmi mahkum eden bizim bugünkü «gerçekçi» bilgiçlerimiz, o zaman Marksist Marks'la nasıl da alay ederlerdi. Onlar, **gökyüzünü** fethetme «girişimi» önünde diz çöken **materyalist, ekonomist** ve ütopyalar düşmanı ile nasıl da alay ederlerdi. Böylesine hasis ruhlar; ayaklanma eğilimleri, ütopizm vb. ve hatta gökleri fethetmeye yönelik bir hareket karşısında ne kadar da göz yaşı döker ve nasıl da küçümseyerek güler ya da onların haline acıdıklarını ifade ederlerdi.

Marks, devrim mücadelesinin daha yüksek biçimlerinin **tekniğini** tartışmaktan çekinen ukala çipura balıklarının * bilgisiyle donatılmış değildi. O, tam da ayaklanma-

* Saltkov Şitşedrin'in «Ukala Çipura Balığı» masalına atıf yapılıyor. (Almancaya çevirenin notu)

nın teknik sorunlarını ele alır, saldırı mı, savunma mı diye sorar; Sanki doğrudan Londra'nın kapıları önünde savaş operasyonları söz konusu gibi. Ve kararını verir: Mutlaka saldırı. **«Hemen Versay üzerine yürünmeliydi.»**

Bu, kanlı Mayıs'tan birkaç hafta önce, Nisan 1871'de yazılmıştı...

Gökleri fethetme «çılgınlığına» (Eylül 1870) girişen isyancılar için «gerekli olan hemen Versay üzerine yürümekti.»

Öte yandan kazanılmış özgürlükleri gaspetmeye yönelik ilk girişimlere zorla karşı koymak için, Aralık 1905'de «silaha sarılınmamalıydı.»

Evet, Plehanov kendini Marks ile kıyaslamakla haksızlık etmedi!

Teknik eleştirisinde «ikinci yanılgı» diye devam ediyor, Marks, «Merkez Komitesi», (ulusal muhafız gücünün MK'sı söz konusu olduğundan, burada **askeri yönetimin** kastedildiğine dikkat ediniz.) «iktidarı **çok erken** teslim etti.»

Marks, **önderleri** erken bir ayaklanma karşısında uyarmayı bildi. Ama gökyüzünü fethetmeye girişen **proletarya'ya** karşı, Blanki ve Proudhon'un yanlış teori ve yanılgılarına karşın **bütün** hareketi bir **üst düzeye** yükselten, kitlelerin **mücadelesine** bizzat katılan, pratik yol göstericilik yapan biri olarak davrandı.

«Nasıl olursa olsun», diye yazıyor Marks, «Paris'in bu ayaklanması, eski toplumun kurtlarına, domuzlarına ve alçak köpeklerine yenilgisine rağmen, partimizin Haziran ayaklanmasından bu yana en şanlı eylemidir.»

Burada Marks, proletaryadan Komün'ün **tek bir** yanılgısını bile gizlemedi. O, **bugüne dek** «gökleri» fethetme mücadelesinde en iyi rehber olan, ama liberal ve radikal

«**domuzlar**» için en dehşet verici korkuluğu oluşturan bu **eyleme** bir eser ithaf etti.

Plehanov ise Aralık olaylarına nerdeyse Kadetlerin İncili haline gelen bir «eser» ithaf etmiştir.

Evet, Plehanov kendini Marks ile kıyaslamakla haksızlık etmedi!

Anlaşılan Kugelmann Marks'a, dava karşısında duyduğu kuşkuları ve çaresizliği belirterek romantizme zıt bir gerçekçilikle cevap verdi, en azından Komünü -**ayaklanmayı**- 13 Temmuz 1849'daki Paris'teki barışçıl gösterilerle karşılaştırdı.

Marks hemen (17 Nisan 1871'de), Kugelmann'a bununla ilgili olarak gerekli bir uyarıda bulundu:

«**Eğer savaş yalnızca emin ve uygun koşullar altında yapılacak olsaydı dünya tarihi çok kolay yapılırdı.**» diye yazdı.

Marks ayaklanmayı 1870 Eylül'ünde çılgınlık olarak niteliyordu.Ama **kitleler** ayaklandığında, Marks, onlara kürsüden nutuk çekmeyi değil, onlarla birlikte yürümeyi ve onlarla birlikte savaşta öğrenmeyi istiyordu. O, bir girişimin başarı şansının **mutlak bir kesinlikle** önceden belirlenmesinin ya şarlatanlık ya da iflah olmaz bir ukalalık olacağını kavrıyordu. O, işçi sınıfının kahramanca, özveriyle, insiyatifle dünya tarihini yarattığı olgusunu **her şeyin üstünde** tutuyordu. Marks, tarihi onu **yaratanların** görüş açısından ele almış, başarı şansının **hiç yanılmadan** kestirilebileceğini kabul etmemişti. Tarihi, «tahmin edilmesi kolaydı»... ya da «...sarılınmamalıydı» gibi ahkam kesen küçük burjuva aydınının görüş açısından ele almamıştı.

Marks, umutsuz bir dava uğruna da olsa kitlelerin daha da eğitilmeleri ve gelecekteki savaşa hazırlanmaları için bu **kitlelerin** kıyasıya mücadelesinin **zorunlu** olduğu anların bulunduğunu değerlendirmeyi biliyordu.

Geleceği yaratma yeteneğini öğrenmek için değil, yalnızca geçmişin değerlendirilmesini öğrenmek üzere Marks'dan amaçsızca alıntı yapmaktan hoşlanan bizim sözde Marksistler için sorunun böyle konuşu tamamen anlaşılmaz ve hatta ilke olarak yabancı bir şeydir. Plehanov, 1905 Aralık'ından sonra **«frenlemeyi»** kendine görev edindiğinde bir kez bile olsun bunun üzerinde düşünmedi.

Buna karşılık Marks, Eylül 1870'de ayaklanmanın çılgınlık olduğunu bizzat görmüş olmasını bir an bile unutmadan, tam da bu sorunu ortaya attı.

«...Versay'ın burjuva alçakları», diye yazıyordu «...Parislileri savaşı kabul etmek ya da savaşmadan teslim olmak seçenekleriyle baş başa bıraktılar. İkincisi seçilmiş olsaydı, **işçi sınıfının** moralinin bozulması belli sayıda «önderin» kaybından **çok daha büyük** bir felaket olurdu.»

Marks'ın Kugelmann'a yazdığı mektuplarda, proletaryaya yaraşır siyaset üzerine sunduğu derslerin bu kısa özetini burada bitirelim.

Rusya işçi sınıfı «gökyüzünü fethetme» yeteneğini bir kez kanıtladı ve daha birçok kez kanıtlayacaktır.

(Lenin, Bütün eserleri, C. X, «Marks'dan Kugelmann'a Mektupların Rusça Baskısına Önsöz», s. 482 vd.)

C. Komünizm İçin Mücadele Etmeden Komünist Teoriyi Gerçekten Kavramak Olanaksızdır.

Komünizmi öğrenmek için ne yapmalıyız? Komünizm bilimini kendimize mal etmemiz için genel bilim bütününden neyi ayıklamamız gerekir? Komünizmi öğrenme görevi yanlış bir biçimde ortaya konur ya da tek taraflı ele alınırsa sürekli ortaya çıkan bir dizi tehlikeyle karşılaşırız.

Doğal olarak ilk bakışta komünizmi öğrenme, komünist okul kitapları, eserler ve broşürlerde bulunan bilgilerin toplamının benimsenmesine özdeşmiş gibi gözüküyor. Ama komünizmi öğrenmenin böyle bir tanımı çok kaba ve eksik olacakttr. Eğer komünizm öğrenimi yalnızca komünist eserlerde, kitaplarda ve broşürlerde bulunanları benimsemek olsaydı, o zaman kolaylıkla komünist kitap kurtları ve sözde kahramanlar olurduk. Ama bu bize yalnızca zarar verirdi; çünkü komünist kitap ve broşürlerde bulunanları okuyan ve benimsemiş olan bu kişiler tüm bu bilgiyi birleştirmeye ve komünizmin gerçekte istediği gibi hareket etmeye yetenekli olmayacaklardı.

Eski kapitalist toplumun bize bırakmış olduğu en büyük kötülüklerden biri de, kitap ve yaşam arasındaki derin uçurumdur. Çünkü bizim, içinde herşeyin en güzel biçimde anlatıldığı ve çoğunlukla komünist toplumun yanlış bir bakış açısı altında tasvir edildiği en iğrenç, en ikiyüzlü yalanları içeren kitaplarımız vardı. Komünizm üzerine yazılan kitapların içindekilerin yalnızca benimsenmesi baştan aşağı yanlış olurdu. Bizim makale ve konuşmalarımız şimdi artık komünizm üzerine önceden konuşulanların basit bir tekrarı olmuyor; çünkü bizim komünizm üzerine makale ve konuşmalarımız çok yönlü günlük çalışmalarla içiçedir. Çalışmadan, mücadele etmeden, komünist broşür ve eserlerden elde edilen komünizm üzerine kitap bilgisi, beş para etmez; çünkü böylece yalnızca teori ve pratik arasındaki eski uçurum devam etmiş olurdu. Bu eski uçurum eski burjuva toplumunun en iğrenç özelliklerinden biridir.

Bundan daha tehlikeli olan ise, yalnızca komünist sloganları benimsemeyi istemektir. Bu tehlikeyi zamanında farketmeseydik ve bütün çalışmamızı bu tehlikenin ortadan kaldırılması üzerinde yoğunlaştırmasaydık, kendilerini böyle bir öğrenim sonucu komünizmde komünist

olarak niteleyen yarım milyon ya da bir milyon genç kız ve erkek komünizm davasına yalnızca büyük zarar vereceklerdi.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, «Rusya Komünist Gençlik Birliği'nin 3. Bütün Rusya Kongresi'nde Söylev», s. 475 vd.)

4. Siyasetin Sloganlara Göre Değil, Eylemlere Göre Değerlendirilmesi

A. Partilerin ve Önderlerin Açıklamalarına Göre Değil, Eylemlerine Göre Değerlendirilmeleri

Slutski, Lenin'in (Bolşeviklerin) merkezciliğe karşı yürüttüğü kararlı ve uzlaşmaz mücadele hakkında hâlâ yeterli resmi belgelerin bulunmadığını iddia ediyor. Slutski bu bürokratik tezi Lenin'in (Bolşeviklerin) II. Enternasyonal merkezciliği tehlikesini küçümsediği iddiasının lehinde çürütülemez bir kanıt olarak kullanıyor. Siz kendiniz bu saçma sapan gevezeliklere, bu külhanca kılı kırk yarmacılığa karşı tartışmalar açmayı üstleniyorsunuz. Ama burada tartışılabilir olan nedir? Slutski'nin belgeler üzerine gevezeliği ile kendi sözde bakış açısının zavallılığını ve yanlışlığını örtmeye çalıştığı açık değil midir?

Slutski mevcut parti belgelerini yetersiz buluyor. Niçin, hangi nedenle? II. Enternasyonal üzerine bilinen eski belgeler ve Rus sosyal demokrasisinin parti içi mücadeleye ilişkin belgeleri Lenin'in ve Bolşeviklerin oportünistlere ve merkezcilere karşı devrimci, uzlaşmaz mücadelelerini göstermeye yetmiyor mu?

Slutski, bu belgeleri hiç bilmiyor mu acaba? Daha hangi belgeye gereksinme duyuyor?

Varsayalım ki, eskiden beri bilinen belgelerin dışında daha bir yığın belge bulunmuş olsun; diyelim ki, bun-

lar bir kez daha merkezciliğin yok edilmesinin gerekliliğini işleyen Bolşevik kararları içersin, yalnızca bu kâğıt belgelerin varlığı, Bolşeviklerin merkezcilere karşı gerçek devrimci ruhlarını ve gerçek uzlaşmazlıklarını göstermeye yeterli olacak mıdır? İflah olmaz bürokratlar dışında kim yalnızca kâğıt belgelere güvenir ki? Partilerin ve önderlerin yalnızca açıklamalarına göre değil, herşeyden önce **eylemlerine** göre değerlendirildiklerini, arşiv farelerinden başka kim kavramaz ki? Tarih, rahatsız edici eleştirilerden kurtulmak için herhangi devrimci bir kararı imzalamaya hazır, sayısı hiç de az olmayan sosyaliste tanıktır. Ama bu, onlar bu kararları **gerçekleştirdiği** anlamına gelmez. Yine tarih, **diğer** ülkelerin işçi partilerinden ağzından köpükler saçarak en devrimci eylemleri talep eden sayısı hiç de az olmayan sosyaliste tanıktır. Ama bu, onların kendi partileri içinde ya da kendi ülkelerindeki, kendi oportünistlerine, **kendi** burjuvazilerine teslim **olmadıkları** anlamına gelmez. İşte Lenin bu nedenle bize, devrimci partileri, akımları, önderleri açıklamalarına ve kararlarına göre değil de, eylemlerine göre değerlendirmemizi öğretmemiş midir?

Slutski'nin, Lenin'in ve Bolşeviklerin merkezcilere karşı uzlaşmaz tutumlarını gözden geçirirken, yazısında tek tek belgeleri ve iki üç özel mektubu **temel** almak yerine, Bolşeviklerin değerlendirilmesini onların **eylemleri**, onların **tarihleri**, onların **hareketleri** temelinde yapması gerektiği açık değil midir? Bizde Rus sosyal demokrasisinde hiç mi oportünistler ve merkezciler yoktu? Bolşevikler bütün bu akımlara karşı kararlı ve uzlaşmaz bir mücadele yürütmediler mi? Bu akımlar ideolojik ve örgütsel olarak batıdaki oportünistlere ve merkezcilere bağımlı değil miydiler? Bolşevikler, oportünistleri ve merkezcileri dünyada başka hiçbir sol grubun yapmadığı gibi parçalamadılar mı? Tüm bunlara karşın Lenin ve Bol-

şeviklerin merkezciler tehlikesini küçümsedikleri hâlâ nasıl söylenebilir? Slutski, Bolşeviklerin özellikleri açısından belirleyici bir öneme sahip olan bu gerçekleri niçin hor görüyor? O, Lenin'i ve Bolşevikleri en güvenilir yöntem olan, eylemlerine göre, hareketlerine göre değerlendirme yönteminden niçin yararlanmadı? Rastlantı sonucu bir araya gelmiş kâğıtları karıştırarak daha az güvenilir bir yönteme niçin başvurdu?

Çünkü, Bolşeviklerin, güvenilir bir yöntem olan, eylemleri temelinde değerlendirilmeleri yöntemi Slutski'nin tüm bakış açısını hemen alt üst ederdi.

Çünkü, Bolşeviklerin eylemleri temelinde değerlendirilmeleri, dünyada oportünistleri ve merkezcileri tümüyle parçalayan ve partiden sürüp atan **tek** devrimci örgütün Bolşevikler olduğunu gösterirdi.

Çünkü Bolşeviklerin gerçek eylemleri ve gerçek tarihleri, Rusya'da merkezciliği üreten ve bu amaçla merkezciliğin yuvası olarak özel bir örgütü, Ağustos Bloku'nu yaratan **ana** ve **esas** grubun Slutski'nin öğretmenleri, Troçkistler olduğunu ortaya çıkarırdı.

Çünkü, Bolşeviklerin, eylemleri temelinde değerlendirilmeleri Slutski'nin partimizin tarihini tahrif eden bir kalpazan olduğunu kesinlikle ortaya çıkarırdı. Slutski, Troçkizmin savaş öncesi dönemindeki merkezci niteliğini, Lenin ve Bolşeviklerin merkezcilik tehlikesini küçümsedikleri biçiminde iftiralarla gizlemeyi amaçlıyor.

İşte, gazeteci yoldaşlar, Slutski'nin ve makalesinin durumu böyledir.

Görüyorsunuz ki, Yazı Kurulu, partimiz tarihinin tahrifatçısıyla bir tartışmaya olanak vermekle bir yanılgıya düşmüştür.

(Stalin, «Bolşevik Partisi Tarihinin Tahrifatına Karşı», «Proletarskaja Revoluzija» gazetesine mektup, 1931, Moskova 1932, s. 28, vd.)

B. II. Enternasyonal'in Yöntemi: Sözde «Aşırı Solculuk», Eylemde Burjuvazinin Savunulması

Oportünistlerin -objektif olarak- işçi sınıfı hareketi içinde siyasal olarak burjuvazinin uzantıları, burjuvazinin etkisine yol açan kişiler ve burjuvazinin ajanları olmaları, gerçekte onların biçimsel olarak işçi partilerine bağımlı olmaları ile çelişmez. Şan, şöhret peşinde koşan oportünist Südekum, bu toplumsal gerçeği, bu sınıf gerçeğini etraflı olarak ortaya koyduğunda, birçok iyi insan şaşırmıştı. Fransız Sosyalistleri ve Plehanov Südekum'u parmakla gösteriyorlardı; oysa Vandervelde, Sembat ve Plehanov'un biraz değişik bir ulusal çehreye sahip de olsa **böylesi bir Südekum'u** görmek için yalnızca aynaya bakmaları yeterliydi. Kautsky'i öven ve Kautsky tarafından övülen Alman MK'sındaki adamlar («önderlik») (Südekum'dan söz etmeden) acelece, temkinli, mütevazi ve kibarca Südekum'un çizgisini «onaylamadıklarını» belirttiler.

Bu gülünçtür; çünkü Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin pratik siyasetinde, Südekum, tek başına, belirleyici bir anda yüz Haase ve Kautsky'den daha güçlü olduğunu kanıtladı. (Aynen Rus gazetesi «Naşa Sarja»-nın, kendisinden kopmaktan korkan Brüksel Bloku'nun bütün akımlarından daha güçlü olduğu gibi)

Niçin? Çünkü, Südekum'un arkasında bir büyük devletin burjuvazisi, hükümeti ve genel kurmayı bulunmaktadır. Südekum'un siyasetini her yönden destekliyorlar; ama rakiplerinin siyasetini bütün araçlarla, hapis ve kurşuna dizme de dahil olmak üzere boşa çıkarmaya çalışıyorlar. Südekum'un sesi burjuva basınının milyonlarca gazete nüshası aracılığıyla yaygınlaştırılıyor (Aynen Vandervelde, Sembat ve Plehanov'un sesleri gibi); ama rakibinin sesi legal basında **duyulmamaktadır**, çünkü askeri sansür vardır!

Herkes, oportünizmin, bir rastlantı tek tek kişilerin günahı, yanlış adımı, ihaneti olmadığında, tam tersine bütün bir tarihsel dönemin toplumsal ürünü olduğunda anlaşıyor. Fakat herkes bu gerçeğin anlamı üzerine ciddi olarak düşünmüyor. Oportünizm, legalizm tarafından üretildi. 1889 - 1914 döneminde işçi partileri burjuva legalitesinden yararlanmak zorundaydılar. Bunalım ortaya çıktığında, illegal çalışmaya geçmek zorunluydu (ama böyle bir geçiş yalnızca bir dizi mücadele pahasına ve çok büyük bir enerji ve kararlılıkla mümkündü). Böyle bir geçişi engellemek için, **bir** Südekum **tek başına** yeterlidir; çünkü tarihsel - felsefi olarak ifade edersek, bütün «eski dünya» onun arkasında durmaktadır; çünkü pratik - siyasal olarak ifade edersek, o, bu Südekum, burjuvaziye her zaman sınıf düşmanının tüm savaş planlarını satmıştır ve bundan sonra da satacaktır.

Bütün Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin (ve aynı şey Fransızlar vb. için de geçerlidir) **yalnızca** Südekum'un hoşuna giden ve Südekum'un tahammül edebileceği şeyleri yaptığı bir gerçektir. Legal olarak başka bir şey **yapılamaz.** Alman Sosyal Demokrat Partisi'nde yapılan bütün **dürüst,** gerçek sosyalist çalışmalar, Merkezlerine karşı, Merkez Komitesi'ni ve Merkez Organı'nı **dikkate almadan,** örgütsel disiplini **zedeleyerek,** yeni bir partinin anonim yeni merkezleri adı altında **fraksiyonel** olarak, tıpkı örneğin 31 Mayıs 1915 tarihli «Berner Tagwacht»daki Alman «Sollarının» çağrısı gibi gerçekleşti. Fiilen gelişen, güçlenen, örgütlenen **yeni** bir parti gerçek bir işçi partisi, gerçek devrimci bir sosyal demokrat parti. Yoksa Legienlerin; Südekum, Kautsky, Haase, Scheidemann ve ortaklarının eski, çürümüş, ulusal - liberal partisi değil. (*)

* 4 Ağustos tarihli oylamadan önceki olaylar olağanüstü →

Oportünist Monifor, tutucu «Prusya Yıllığı»nda şimdiki Sosyal Demokrasi'nin bir **sağ sapmaya** düşmesi halinde, bunun oportünistler için **(siz burjuvazi için anlayın)**, zararlı olacağını, çünkü işçilerin bundan sonra partiye şartlarını çevireceklerini bilinçsiz olarak anlattığında derin tarihsel bir gerçeği ifade ediyordu. Oportünistler (ve burjuvazi) tam da, sağ ve sol kanadı birleştiren, resmen Kautsky tarafından temsil edilen, dünyada her şeyi düz ve «tam Marksist» safsatalarla uzlaştırmayı bilen günümüzdeki partiye ihtiyaç duyuyor. Sözde; halkın, kitlelerin ve işçilerin gözünü boyamak için sosyalizm ve aşırı solculuktur; gerçekte ise; Südekumculukdur, yani her ciddi bunalım anında burjuvaziyle birleşmedir. **Her** bunalımda diyoruz, çünkü yalnız savaş durumunda değil, aynı zamanda her ciddi siyasal grevde de «feodal» Almanya aynen «özgürlükçü - parlamenter» İngiltere ya da Fransa gibi **hemen** şu ya da bu başlık altında savaş durumunu ilân edecektir. Bundan, sağduyulu ve aklı başında olan hiç kimse kuşku duyamaz.

(Lenin, Seçme Eserler, C. V. «II. Enternasyonal'in Çöküşü», s. 206, vd.)

ölçüde tipiktir. Resmi parti bu olayların üstünü resmi bir ikiyüzlülükle örttü: Çoğunluk karar vermiştir ve herkes tek bir kişi gibi **evet** oyunu kullanmıştır. Ama Ströbel «Enternasyonal'de» ikiyüzlülüğü teşhir etti ve gerçeği anlattı. Sosyal - demokrat fraksiyonda, fraksiyonel parçalanmayı bir sonuca bağlayacak hazır bir ültimatomla gelen iki grup vardı. Yaklaşık 30 kişiyi kapsayan oportünist gruplardan birisi, **her durumda kredi için** oy vermeyi kararlaştırmıştı; diğeri ise, yaklaşık 15 kişilik sol grup -daha az kararlı- karşı oy kullanmayı kararlaştırmıştı. Belli bir durumu olmayan «merkez» ya da «bataklık» oportünistlere oy verdiğinde «sol grup» can alıcı yerinden vuruldu ve buna boyun eğdi. Alman Sosyal Demokrasisinin «birliği» baştan sona dek ikiyüzlülüktür, fiilen yalnızca oportünistlerin her ültimatomu karşısında kaçınılmaz boyun eğişi gizliyor.

C. Komünist Enternasyonal Saflarında Söz ve Eylem Arasındaki Her Ayrılığın Teşhiri ve Ortadan Kaldırılması

Longuetistlerin (*) kararlarının her ikisi de bir işe yaramıyor. Ayrıca onlar belli bir amaç için çok uygundurlar, yani, batının işçi hareketi için belki de en tehlikeli kötülüğü canlandırmak için. Bu kötülük, kitlelerin bolşevizm ve Sovyet iktidarına karşı duydukları engellenemeyecek biçimdeki şiddetli arzuyu gören eski önderlerin sözde proletarya diktatörlüğü ve Sovyet iktidarı için bir çare aramalarında (ve sık sık bulmalarında!) yatmaktadır. Ama gerçekte, ya proletarya diktatörlüğünün düşmanları olarak kalıyorlar ya da proletarya diktatörlüğünün önemini kavramada ve onu gerçekleştirmede yeteneksiz ya da isteksizdirler.

Bu kötülüğün tehlikesinin ne kadar büyük, ne kadar ölçülemez olduğunu, özellikle Macaristan Birinci Sovyet Cumhuriyeti'nin yıkılışı açıkça kanıtlamaktadır. (Yıkılan birincisini, muzaffer olan ikincisi izleyecektir!) Avusturya Komünist Partisi Merkez Organı «Kızıl Bayrak» (Viyana) bir dizi makale ile çöküşün başlıca nedenlerinden birini ortaya çıkarttı: Sözde Bela Kun'un tarafına geçen ve kendilerini komünist ilân eden, ama gerçekte proletarya diktatörlüğüne uygun bir siyaset izlemeyen, tersine yalpalayan, korkuya kapılan, burjuvaziye kur yapan, kısmen proleter devrimini doğrudan sabote eden ve ona ihanet eden «sosyalistlerin» ihaneti. Macar Sovyet Cumhuriyeti'ni sarmış olan güçlü emperya-

---

* J. Longuet önderliğindeki Fransız Sosyalist Partisi merkez grubu ifade edilmektedir. Bu makale Lenin tarafından ele alındığı sıralarda, Longuetistler II. Enternasyonal'le gerçekten hesaplaşmadan ondan ayrıldıklarını açıkladılar. - Alm yayıncı.

list haydutlar, (yani İngiltere, Fransa, vb. burjuva hükümetleri) Macar Sovyet iktidarı hükümeti **içindeki** bu yalpalamalardan yararlanmayı elbette bildiler ve onu Romen celladları eliyle vahşice bastırdılar.

Macar sosyalistlerinin bir kısmının **içtenlikle** Bela Kun tarafına geçtiklerinden ve kendilerini **içtenlikle** komünist olarak ilan ettiklerinden şüphe edilemez. Ama böylelikle sorunun özü en ufak bir biçimde değişmiyor: Kendisini «içtenlikle» bir komünist olarak gören, ama olabildiğince sağlam, sürekli, kararlı, fedakâr, yiğit ve kahramanca bir siyaset izlemek yerine (yalnızca böyle bir siyasetle proletarya diktatörlüğü kabul edilebilir) gerçekte yalpalayan ve korkuya kapılan bir kişi, karaktersizliği, yalpalaması ve kararsızlığı ile doğrudan bir hain gibi aynı ihaneti işler. İradesi zayıf olduğu için hain olanla, hesaplı ve kasıtlı hainlik yapan biri arasında kişisel olarak büyük bir fark vardır. Ancak, siyasal açıdan böyle bir fark **yoktur**: çünkü milyonlarca insanın gerçek kaderi siyasete bağlıdır. Milyonlarca işçi ve yoksul köylünün, zayıflıklarından ötürü ihanet etmiş olanların ya da kendi çıkarları için ihanet etmiş olanların ihanetine uğramış olmaları, bu kaderi değiştirmez.

Değerlendirdiğimiz kararların altını imzalayan Lanquistlerin hangi kısmının sözü edilen birinci ya da ikinci kategoriye ya da herhangi bir üçüncü kategoriye ait olduğu şimdiden bilinemez ve bu soruyu yanıtlamaya çalışmak boşuna bir çaba olacaktır. Önemli olan bu Lanquistlerin **siyasal çizgi** olarak şimdi, Macaristan Sovyet iktidarını çökerten Macar «sosyalist» ve «sosyal demokratlarının» siyasetini izlemeleridir. Lanquistler tam da aynı siyaseti izlemektedirler; çünkü, onlar kendilerini gerçi proletarya diktatörlüğünün ve Sovyet iktidarının taraftarı olarak ilân ediyorlar ama gerçekte şimdiye dek davrandıkları gibi davranıyorlar. Kararlarında, eskiden oldu-

ğu gibi şimdi de sosyal şovenizme, oportünizme, burjuva demokrasisine küçük tavizler verme siyasetini, yalpalama, kararsızlık, tutarsızlık, kıvırtma, gizleme vb. siyasetlerini savunuyorlar ve bu siyaseti pratiğe geçiriyorlar. Bu küçük tavizler ve yalpalamalar, kararsızlık ve tutarsızlık, bu sapma, kıvırtma ve bu gizleme, bir bütün halinde kaçınılmaz olarak proletarya diktatörlüğüne **ihanet**le sonuçlanıyor.

Diktatörlük, büyük, sert, kanlı bir kelimedir. Öyle bir kelime ki, iki sınıfın, iki dünyanın, iki tarihsel dönemin acımasız bir ölüm kalım savaşını dile getirir.

Böyle kelimelerle oyun olmaz.

Bir yandan proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesini gündeme getirmek, öte yandan Albert Thomas'ı, Bay Bracke'yi, Bay Sembat'ı, en alçak Fransız sosyal şovenizminin diğer şövalyelerini, «L'Humanitè», «La Bataille» vb. ihanet gazetelerinin kahramanlarını «incitmekten» «korkmak», işçi sınıfına ihanet demektir; belki düşüncesizlikten, sınıf bilincinin eksikliğinden ya da karaktersizlikten, ama ne olursa olsun, bu, işçi sınıfına ihanet demektir.

Söz ve eylem arasındaki ayrılık II. Enternasyonal'i çökertti. III. Enternasyonal, bir yıllık bir geçmişi olmasına karşın moda oldu ve kitlelerin gittiği yere giden kahvehane politikacıları için çekici bir şey haline geldi. Söz ve eylem arasındaki ayrılık III. Enternasyonal için şimdiden bir tehlike oluşturmaktadır. Ne pahasına olursa olsun bu tehlike her yerde açığa çıkarılmalı ve bu kötülük her ortaya çıkışında kökünden kazınmalıdır.

II. Enternasyonal'in kararları önderler, sendika memurları, parlamenterler, tüketim kooperatifi yöneticileri için nasıl bir aziz tasviri ise, Lanquistlerin kararları da, (aynen Alman bağımsızlarının, bu Alman Lanquistlerinin son parti kongresi kararları gibi) «proletarya diktatörlü-

günü» böyle bir aziz tasvirine dönüştürüyor. Bir aziz tasviri önünde dua etmek gerekir, bir aziz tasviri önünde haç çıkarılabilir, diz çökülebilir, ama bir aziz tasviri pratik yaşamı, pratik siyaseti en ufak bir biçimde değiştirmez.

Hayır baylar, «proletarya diktatörlüğü» şiarının bir aziz tasviri olmasına izin vermeyeceğiz. II. Enternasyonal'in söz ve eylem arasındaki ayrılığa göz yummasıyla uzlaşmayacağız.

Proletarya diktatörlüğünden yanaysanız, o zaman sosyal-şovenizme karşı kararsızlığın kaçamak, uzlaşmacı siyasetinden vazgeçin. Siz bu siyaseti sürdürüyorsunuz ve birinci kararınızın ilk satırlarında hemen görünen şudur: Ne yapalım, savaş II. Enternasyonal'i «parçaladı» (a dèchirèe), onu «sosyalist eğitim»den (èducation socialiste) uzaklaştırdı, ama «bu enternasyonalin bazı kısımları» (certaines de ses fractions) burjuvaziyle iktidarı paylaşarak kendilerini «güçsüzleştirmişlerdir» vb.

Bu, proletarya diktatörlüğü düşüncesini bilinçli ve samimiyetle kabul edenlerin dili değildir. Ya bir adım ileri iki adım geri giden kişiler, ya da kahve politikacıları böyle konuşurlar. Böyle bir dille konuşmak istiyorsanız, daha doğrusu böyle bir dili kullandığınız sürece, böyle bir siyaseti uyguladığınız sürece ya II. Enternasyonal'de kalınız, sizin yeriniz orasıdır; ya da isterseniz, sizi kitlevi baskıyla III. Enternasyonal'e doğru iten işçiler, sizi II. Enternasyonal'de bıraksınlar ve kendileri siz olmadan III. Enternasyonal'e geçsinler. Fransa Sosyalist Partisi ve İngiltere Bağımsız İşçi Partisi içindeki bu işçilere, aramıza hoş geldiniz diyeceğiz, hem de aynı eşit koşullarla.

Proletarya diktatörlüğünü tanıyorsak ve aynı zamanda 1914 - 1918 savaşı üzerine konuşacaksak, o zaman başka bir dil kullanmalıyız: Bu savaş, İngiliz - Fransız - Rus emperyalist soyguncuların, Alman ve Avusturyalı emperyalist soyguncuiara karşı, yağmanın, sömürgelerin,

mali «etki alanlarının» paylaşılması uğruna bir savaşıydı. Böyle bir savaşta «anavatan savunulması»nı öğütlemek sosyalizme ihanet demekti. Bu gerçek tümüyle açıklanmazsa, bu ihanet işçilerin kafalarından, kalplerinden, siyasetlerinden silinmezse, kapitalizm var oldukça **kaçınılmaz** olan kapitalizmin sefaletinden, yeni savaşlardan kurtulmak **olanaksızdır.**

Böyle bir dil kullanmayı, **böyle** bir propaganda yapmayı istemiyor musunuz, beceremiyor musunuz? Siz kendinizi, ya da dün Almanya'da Wilhelm veya Noske zamanında, İngiltere ve Fransa'da burjuvazinin iktidarı altında, «anavatanın savunulması»nı öğütleyen arkadaşlarınızı mı «korumak» istiyorsunuz? Öyleyse III. Enternasyonal'i en iyisi hiç **rahatsız etmeyin!** Yokluğunuzla onu mutlu kılın!

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, «Bir Yazarın Notları» s. 32 - 36)

5. Tüm Parti Çalışmasının Kitleleri Devrimci Mücadele İçin Eğitme ve Hazırlama Ruhuyla Yeniden Düzenlenmesi

A. Lenin : Komintern'in Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesinin En Önemli İlkeleri Üzerine

... III. Komünist Enternasyonal, tam da «sosyalistlerin», devrimi **sözde** kabul ederek işin içinden sıyrılmalarına izin verilmemesi amacıyla kurulmuştur. Ramsey Mac Donald, makalesinde bize bunun kusursuz bir örneğini sunmaktadır. Gerçekte tamamen oportünist, reformist, milliyetçi, küçük burjuva bir siyaseti gizleyen, devrimi sözde kabul etme II. Enternasyonal'in esas günahıydı ve biz bu kötülüğe karşı bir ölüm kalım savaşı ilân ettik.

II. Enternasyonal rezilce bir çöküşe uğradıktan sonra ölmüştür deniyorsa, bunu doğru bir biçimde anlamak gerekir. Bu, şu anlama gelmektedir: Oportünizm, reformizm, küçük burjuva sosyalizmi çökmüştür ve ölmüştür. Çünkü, II. Enternasyonal'in tarihsel hizmetleri, sınıf bilinçli işçinin asla vazgeçmeyeceği kalıcı zaferleri vardır. Yani işçi sınıfının kooperatifsel, sendikal ve siyasal kitle örgütlerinin yaratılması; genelinde bütün burjuva demokrasisi kurumlarından olduğu gibi burjuva parlamentarizmden yararlanma, vb.

II. Enternasyonal'in rezilce ölümüne yol açmış olan oportünizme karşı gerçekten zafer kazanabilmek için, Ramsey Mac Donald'ın bile yaklaştığını itiraf etmek zorunda kaldığı devrimi gerçekten desteklemek için şunlar geçerlidir:

Birincisi, reformlara karşıt olarak tüm propaganda ve ajitasyon, devrimin bakış açısı altında sürdürülmeli; bu karşıtlık kitlelere sistemli bir biçimde, gerek teorik gerekse pratik olarak, parlamenter, sendikal, kooperatifsel vb. çalışmaların her adımında kavratılmalıdır. Parlamentarizmden ve burjuva demokrasisinin bütün «özgürlüklerinden» (özel istisnalar dışında) yararlanmaktan hiçbir biçimde vazgeçilmemelidir, reformlardan vazgeçilmemelidir; ama reformlar proletaryanın devrimci sınıf mücadelesinin **yalnızca yan ürünleri** olarak görülmelidir. «Bern» Enternasyonali'nin tek bir partisi bile bu isteği değerlendirmeyi bilmiyor. Bir tekinin dahi, tüm propaganda ve ajitasyonun nasıl sürdürülmesi, reformlar ve devrimler arasındaki **farklılığın** nasıl açıklanması, parti ve kitlelerin **yollarını şaşırmadan devrim için** nasıl eğitilmesi gerektiği konusunda bir anlayışı yoktu.

İkincisi, legal çalışma illegal çalışma ile birleştirilmelidir. Bolşevikler her zaman bunu öğrettiler, ama özellikle 1914 - 1918 savaşı sırasında büyük bir kararlılıkla.

Bayağı oportünizm kahramanları bununla alay ettiler: kendilerini beğenmişcesine batı Avrupa ülkelerinin, cumhuriyetlerin «yasallık»larını, «demokrasi»lerini, «özgürlük»lerini ayyuka çıkardılar. Bolşeviklerin haklı olduklarını şimdi yalnızca işçileri safsatalarla aldatan tam anlamıyla dolandırıcı olanlar yadsıyabilirler. Dünyada burjuvazinin terörünün egemen olmadığı, sosyalist devrim için ajitasyon özgürlüğünün, tam da bu yönde propaganda ve örgütlenme çalışmasının yasak olmadığı tek bir ülke, böylesine gelişmiş ve «özgür» bir burjuva cumhuriyeti yoktur. Bunu, burjuva egemenliği altında bugüne dek kavramamış olan ve burjuvazinin yasalarına ve burjuva parlamentosuna karşı, düzenli, çok yönlü **illegal** bir çalışma yürütmeyen bir parti, halkı devrim sözleriyle aldatan, hainlerin ve lumpenlerin bir partisidir. Böyle partilerin yeri sarı «Bern» Enternasyonali'dir. Komünist Enternasyonal'de onlara yer yoktur.

Üçüncüsü, savaştan önce olduğu gibi özel olarak savaş sırasında da siyasal alanda, özellikle sendika ve kooperatiflerde kendilerini gösteren bütün bu oportünist önderlerin işçi hareketinden tümüyle kapı dışarı edilmeleri için boyun eğmez ve amansız bir mücadele zorunludur. «Tarafsızlık» - teorisi, 1914 - 1918 yıllarında burjuvaziye kitlelere egemen olması için yardım etmiş olan, yalana dayanan ve bayağı bir oyundur. Sözde devrimden yana olan, gerçekte ise işçi sınıfının bütün kitle örgütlerinde tam da devrimci partinin ve yalnızca devrimci partinin etkinliği için yorulmaksızın çalışmayan partiler ihanet partileridir.

Dördüncüsü, onların emperyalizmi sözde mahkum etmeleri gerçekte ise sömürgelerin (ve bağımlı ulusların) **kendi** emperyalist burjuvazilerinden, kurtuluşu için devrimci mücadele yürütmemeleri ile yetinilemez. Bu ikiyüzlülüktür. Bu işçi sınıfı içinde burjuvazinin ajanlarının (la-

bor lieutnants of the capitalist class) siyasetidir. Sözde emperyalizme karşı cephe alan, gerçekte «kendi» sömürgelerinde «kendi» burjuvazisinin **devrilmesi için** devrimci mücadele yürütmeyen, sömürgelerde her yerde gelişen **devrimci** çalışmayı düzenli bir biçimde desteklemeyen, sömürgelerdeki devrimci partilere silah ve yazılı kaynak göndermeyen İngiliz, Fransız, Hollandalı, Belçikalı vb. partiler hainlerin ve lumpenlerin partileridir.

Beşincisi, «Bern» Enternasyonali partilerinin en büyük ikiyüzlülüğü şu tipik görünümde ifadesini bulmaktadır: Onlar, sözde devrimi kabul ediyorlar ve işçilerin önünde devrimi kabul ettiklerini belirten tantanalı gösteriler yapıyorlar, gerçekte ise, örneğin kitle grevleri, sokak gösterileri, asker protestoları, ordu içinde toplantılar, kışla ve kamplarda vb. yerlerde bildiri dağıtımı gibi, burjuva yasalarını çiğneyen, yasallık çerçevesini aşan kitle gösterileriyle kendini belli eden devrimin büyümesinin her başlangıç, tohum ve gelişme belirtisine karşı reformist bir tavır alıyorlar.

«Bern» Enternasyonali'nin herhangi bir kahramanına, partisinin böyle düzenli bir çalışma yürütüp yürütmediğini sorduğumuzda, o, ya kaçamaklı sözler sarfederek böyle bir çalışmanın eksikliğini gizlemeye çalışacak, böyle bir çalışma için gerekli örgütlerin ve mekanizmanın yokluğundan, partisinin böyle bir çalışma için yetersiz olduğundan söz edecektir ya da «darbecilik» ve «anarşizm» vb. üzerine tumturaklı cümlelerle cevap verecektir. İşte, «Bern» Enternasyonali'nin işçi sınıfına ihaneti ve onun fiilen burjuvazinin kampına geçişi burada yatmaktadır.

«Bern» Enternasyonali'nin bütün bayağı önderleri, genel olarak devrime, özel olarak da Rus devrimine olan «sempatilerini» yeminle belirtiyorlar. Ama yalnızca ikiyüzlüler ve aptallar, Rus devriminin kısa sürede başarıya ulaşmasının devrimci parti tarafından sözkonusu

yönde gerçekleştirilen, yıllar boyu süren çalışma ile **bağlantılı olduğunu** kavrayamazlar, ki yıllar boyunca gösterilerin, grevlerin ve ordu içi çalışmanın yöniendirilmesi için düzenli bir illegal aygıt inşa edildi, çalışma yöntemleri en küçük ayrıntılarına dek incelendi, bütün tecrübelerin sonuçlarını birleştiren ve bütün partiyi devrimin zorunlu olduğu düşüncesiyle eğiten bir illegal basın yaratıldı, böyle durumlar için kitle önderleri yetiştirildi vb.

(Lenin, Bütün Eserler, C. XXIV, «III. Enternasyonal'in Görevleri Üzerine», s. 392 - 395, Rusça bas.)

B. 1905 Devrimi Koşullarında Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi

Partimizin çalışma koşulları esaslı bir biçimde değişmektedir. Toplantı, örgütlenme ve basın özgürlüğünü kazandık. Elbette elde ettiğimiz bu kazançlar son derece eğretidir ve bunlara güvenmek delilik, hatta cinayet olur. Belirleyici mücadele henüz verilmedi ve bu mücadeleye hazırlık öncelikle ele alınmalıdır. İllegal parti aygıtı korunmalıdır. Ama aynı zamanda bugün sahip olduğumuz nispeten daha geniş çalışma alanından mutlaka en geniş çapta yararlanmalıyız. İllegal parti aygıtının yanısıra gittikçe daha çok sayıda yeni legal ve yarı-legal (ve partiye dayanan) örgütler yaratmak kesinlikle gereklidir. Bu en son sözü edilen çalışma olmadan, çalışmalarımızı yeni koşullara uydurmamız ve yeni görevleri çözebilmemiz düşünülemez...

Örgütü yeni ilkeler üzerine inşa etmek için yeni bir parti kongresi gereklidir. Tüzüklere göre kongre her yıl toplanır, bu kez Mayıs 1906'da toplanacaktı. Ama şimdi öne almamız gerekiyor. Eğer bu olanaktan yararlanamaz-

sak şu anlamda geç kalacağız, ki işçilerin kuvvetle hissedilen örgütlenme ihtiyacı tehlikeli biçimlere yol açarak bazı «bağımsızları» vb. güçlendirmeye yarayacak. Yeni bir biçimde örgütlenmek, yeni yöntemleri genel tartışmaya sunmak ve «yeni çizgimizi» cesaret ve kararlılıkla tespit etmek için acele edilmelidir.

Bu sayıda yayınlanan ve Partimiz Merkez Komitesi'nin partiye yaptığı çağrı kanımca yeni çizgimizi tamamen doğru bir biçimde saptamaktadır. Biz, devrimci sosyal-demokrasinin temsilcileri, «çoğunluk» taraftarları, illegal çalışma koşullarında partinin tamamen demokratikleşmesini olanaksız görüyoruz ve bu koşullarda «seçim ilkesinin» boş bir sözden başka bir şey olmadığını birçok kez tekrarlamıştık. Ve pratik de bizi doğruladı. Azınlığın eski taraftarları da parti yayınlarında (bkz. Akselrod'un önsözünü yazdığı «Bir İşçinin Broşürü», Iskra'da yayınlanan «Birçok İşçiden Biri» adlı mektup ve «Partinin Bölünmesi Üzerine İşçiler» adlı broşür) gerçekte ciddi bir demokratikleşmenin ve gerçek bir seçim ilkesinin uygulanamadığını birçok kez belirtmişlerdir. Ama biz Bolşevikler, siyasal özgürlüğe geçişte ortaya çıkan yeni koşullarda seçim ilkesinin benimsenmesi gerektiğini her zaman belirttik. Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi III. Kongre tutanakları bunu yeterince kanıtlamaktadır, tabii bunu kanıtlamaya hâlâ gerek varsa.

Şu halde sorun açıktır: Şimdilik illegal parti aygıtını korumak ve yeni açık bir parti aygıtını örgütlemek. Parti kongresinde bu görev şöyle olmalıdır (ki bunun somut uygulaması mutlaka yer ve zaman koşullarına ilişkin pratik bilgi ve ustalık gerektirmektedir): IV. Kongre'yi tüzüğe uygun olarak toplantıya çağırmak ve anında seçim ilkesini uygulamaya geçmek. Merkez Komitesi bu sorunu şu biçimde çözdü: Resmi olarak örgütlerin tam yetkili temsilcileri ve fiilen partinin süreklili-

ğini sağlayan temsilciler olarak Parti Komiteleri'nin yöneticileri oy kullanma hakkına sahip olarak kongreye katılırlar. Merkez Komitesi yetkisini kullanarak, **bütün** parti üyeleri tarafından ve dolayısıyla partiye dahil işçi kitlesi tarafından seçilen delegeleri de söz hakkına sahip olarak kongreye katılmaya **davet eder.** Merkez Komitesi, parti kongresi toplanır toplanmaz bu söz hakkının oy hakkına dönüştürülmesini isteyeceğini açıklar. Parti Komiteleri'nin tam yetkili delegeleri bunu kabul edecekler mi?

Merkez Komitesi, Parti Komiteleri'nin bu isteği mutlaka kabul edeceğine inanıyor. Ben, kişisel olarak bundan kesinlikle eminim. Böyle bir şeyi kesinlikle onaylamak gerekiyor. Sosyal demokrat proletaryanın önderlerinin çoğunluğunun bunu kabul etmeyeceği düşünülemez. «Nowaja Shisn» gazetesinin büyük bir dikkatle saptadığı parti işçilerinin oylarının, görüşümüzün doğruluğunu pek yakında onaylayacağına kesinlikle eminiz; bu adımdan dolayı (söz hakkının oy hakkına dönüşmesi) bir savaş bekleniyorsa, bu savaşın sonu şüphe götürmez.

Sorunu bir başka açıdan, biçim değil öz açısından inceleyelim. Tarafımızdan ortaya konan planın uygulamasında sosyal demokrasi herhangi bir tehlike tarafından tehdit ediliyor mu?

Bir anda sosyal demokrat olmayan kitlelerin partiye akması tehlikesi ortaya çıkabilir. O zaman parti, kitle içinde çözülür, sınıfının bilinçli öncüsü olma niteliğini yitirir, artçı rolüne düşer. Bu, mutlaka çok acı bir dönem olurdu ve bu tehlike, **eğer** bizde demagojiye karşı bir eğilim varsa ve parti ilkeleri (program, taktik kurallar, örgütlenme tecrübesi) ya hiç yoksa ya da zayıf ve yalpalamakta ise, o zaman bu tehlike kuşkusuz **ciddi** bir anlam **kazanabilirdi.** Ama bütün sorun, tam da bu «eğer»in olmamasında yatıyor. Biz Bolşeviklerde demagojiye karşı bir eğilim yoktu, tam tersine, her zaman en ufak dema-

goji girişimine karşı kararlılıkla, açık ve dolaysız bir biçimde mücadele ettik. Partiye girenlerden bilinçli olmalarını talep ettik, partinin gelişmesinin, sürekliliğinin çok büyük önemi üzerinde durduk, disiplini öğrettik ve bütün parti üyelerinin parti örgütlerinden birinde yetişmelerini talep ettik. Esas ilkelerinde hiç bir eleştiriye yol açmayan (her canlı parti içinde tek tek noktaların ve formülasyonların eleştirilmesi mutlaka haklı ve gereklidir) ve bütün sosyal demokratlar tarafından resmen tanınmış bir programımız var. II. ve III. Parti Kongresi'nin ve sosyal demokrat basının yıllar boyunca süren tutarlı ve sistemli çalışmasıyla ortaya çıkardıkları taktiksel kararlarımız var. Yine, yetiştirici bir rol oynamış ve şüphe götürmez bir biçimde meyvalarını vermiş olan bazı örgütsel tecrübelerimiz ve gerçek bir örgütümüz var; bu, her ne kadar ilk bakışta göze çarpmasa da, ancak kör ya da körleştirilmiş olanlarca yadsınabilir.

Hayır, yoldaşlar, bu tehlikeyi bu kadar büyütmeyelim. Sosyal demokrasi kendine bir isim yarattı; bir yön yarattı; sosyal-demokrat işçi kadroları yarattı. Ve tam da, kahraman proletaryanın birlik ve süreklilik içinde, açık ve belirgin olan hedefler uğruna ve saf sosyal demokrat ruh içinde savaşma yönündeki mücadele istemini ve yeteneğini eylemleriyle kanıtladığı şu dönemde, böyle bir anda, partimize giren ve yarın Merkez Komitesi'nin çağrısı üzerine partiye girecek olan işçilerin % 99'unun sosyal demokrat olduğundan kuşku duymak, doğrudan gülünç olurdu. İşçi sınıfı içgüdüsel olarak ve yapısı gereği sosyal demokrattır ve sosyal demokrasi on yılı aşan çalışmalarıyla, bu yapısal içgüdüyü bilince dönüştürmede hiç de az katkıda bulunmuş değildir. Korkmayalım yoldaşlar! Unutmayınız ki, her canlı ve gelişen partide, her zaman, kararsız, tutarsız ve yalpalayan unsurlar olacaktır. Ama bu unsurlar sınanmış ve sıkıca kaynaşmış bir

sosyal demokrat çekirdek tarafından etkilenebilirler, etkilenmeye açıktırlar.

Partimiz fazlasıyla uzun bir zamandan beri illegalitede bulunmaktadır. III. Kongre'de bir delegenin çok doğru olarak belirttiği gibi, son yıllarda partimiz bu koşullar içinde neredeyse boğulacaktı. Bugün illegalite sona ermekte. Öyleyse cesaretle ileri atılın, yeni silahları ele geçirin, onları yeni gelenlere dağıtın, dayanak noktalarını çoğaltın, bütün sosyal demokrat işçileri saflarınıza çağırın, onları yüzlerle binlerle parti örgütlerine katın. Onların delegeleri merkezlerimizi canlandırsın, genç devrimci Rusya'nın ruhunu getirsinler. Şimdiye dek devrim Marksist teorinin bütün temel teorik tezlerini, sosyal-demokrasinin başlıca sloganlarının hepsini her zaman yeniden doğruladı. Devrim aynı zamanda **bizim** sosyal demokrat çalışmamızı, proletaryanın gerçek devrimci ruhuna olan umudumuzu, ona duyduğumuz inancı da haklı çıkardı. Öyleyse mutlaka gerekli parti reformuna girişerek her türlü tutuculuğu reddedelim: Derhal yeni yolda ilerleyelim. Bu bizim (sosyal demokrat işçiler tarafından tartışılmaz bir biçimde kabul edilen ve onaylanan ve yaşamın kendisi tarafından ve devrimin akışı içinde bütün resmi kararlardan yüz kat daha fazla bir güçle doğrulanmış olan) eski gizli aygıtımızı ortadan kaldırmayacaktır. Bu, bize gerçekten ve sonuna dek devrimci biricik sınıfın, Rusya'da özgürlüklerin yarısını elde etmiş olan ve tümüyle elde edecek olan ve Rusya'yı özgürlük yolundan sosyalizme götürecek olan sınıfın derinliklerinden gelen genç ve yeni güçler kazandıracaktır.

Partimiz Merkez Komitesi'nin «Nowaja Shisn»in 9. sayısında yayınlanan RSDİP'nin IV. Kongre'sini toplama kararı, parti örgütlerinde demokrasi ilkesinin tam anlamıyla gerçekleştirilmesi yolunda atılmış belirleyici bir adımdır. Parti Kongresi'ne katılacak olan (ilk önce söz

hakkına, daha sonra da hiç kuşkusuz oy kullanma hakkına sahip olacak olan) delegelerin bir ay içinde seçilmeleri gerekmektedir. Bu nedenle, bütün parti örgütleri, adayların belirlenmesi ve kongre görevlerini inceleme sorununa en kısa zamanda eğilmelidirler. Can çekişen mutlakiyetin, vaad edilen özgürlükleri geri almak, devrimci işçilere ve özellikle onların önderlerine saldırmak üzere yeni girişimlerde bulunması olasılığını mutlaka gözönünde bulundurmalıyız. Bu nedenle delegelerin (belki birkaç özel durum dışında) gerçek isimlerinin yayınlanması doğru olmaz. Kara-Yüzler iktidarda oldukça, siyasal kölelik döneminin bizi kullanmaya alıştırdığı takma adları terk etmemeliyiz. Artık alışıldığı gibi **«tutuklanmalar»**a karşı yedek delegeler seçmekte yarar vardır. Gizliliğin gerektirdiği bu tür önlemler üzerinde daha fazla durmayacağız, çünkü yerel çalışma koşullarını bilen yoldaşlar, bu konuda ortaya çıkabilecek bütün zorlukların üstesinden geleceklerdir. Mutlakiyet koşulları altında devrimci çalışma konusunda tecrübeli yoldaşlar, sosyal demokrat çalışmalara yeni «özgürlük» (bu özgürlük gene tırnak içinde özgürlüktür) koşullarında başlayan yoldaşlara öğütleriyle yardımcı olmalıdırlar. Komitelerimizin üyelerinin çok titiz davranmaları gerektiği kendiliğinden anlaşılır bir şeydir. Eski resmi yetkililer bugün kaçınılmaz olarak önemlerini yitirmektedirler ve her an her şeye «en başından» yeniden başlamak ve yeni partili yoldaşların geniş kitlesine tutarlı sosyal demokrat programın ve aynı biçimde taktiğin ve örgütün tüm önemini **kanıtlamamız** gerekiyor. Unutmayalım ki, bugüne dek belli bir toplumsal kesimden gelen devrimcilerle karşı karşıyaydık, ama şimdi artık kitlelerin tipik temsilcileriyle karşı karşıya olacağız. Bu değişiklik yalnızca propaganda ve ajitasyon yöntemlerinde (halka daha yakın olmayı, sorunları ele alma yeteneğini, sosyalizmin temel gerçeklerinin en basit, en kavra-

tıcı ve gerçekten ikna edici bir biçimde ortaya koyma sanatını bilmeyi) değil örgütlenmede de bir değişikliği gerektirmektedir.

Burada yeni örgütlenme görevlerinin bir yanı üzerinde durmak istiyorum. Merkez Komitesi kararı, **bütün** parti örgütlerinin delegelerini Kongre'ye davet ediyor ve **bütün** sosyal demokrat işçileri bu örgütlere katılmaya çağırıyor. Bu iyi niyetli isteklerin gerçekleşmesi için işçilerin yalnızca «davet» edilmeleri, yalnızca eski tip örgütlerin sayısını artırmak yetersizdir. Hayır, bunun için bütün yoldaşların yeni örgüt biçimleri üzerinde bağımsız, yaratıcı ve ortak çalışmaları gerekmektedir. Burada önceden belli kesin ölçütler verilemez, çünkü bu yeni bir şeydir. Burada yerel koşullara ilişkin bilgi ve en önemlisi **bütün** parti üyelerinin insiyatifi uygulamaya sokulmalıdır. Yeni örgüt biçimi ya da daha doğrusu İşçi Partisi'nin temel örgüt hücresinin yeni biçimi eski çevrelere göre mutlaka daha geniş olmalıdır. Ayrıca yeni hücre muhtemelen daha esnek, «daha serbest», «daha gevşek» bir örgütlenme biçimi gerektirecektir. Halkın yurttaşlık haklarının tamamen güvence altına alındığı ve tam bir örgütlenme özgürlüğünün var olduğu koşullarda, doğaldır ki, her yerde sosyal demokrat (yalnızca sendikal değil, aynı zamanda siyasal, parti) örgütleri kurmamız gerekecektir. Bugünkü koşullarda her yolla ve bütün araçlarla bu amaca yaklaşmaya çalışmalıyız.

Bütün parti görevlilerinin ve sosyal demokrasiye sempati duyan bütün işçilerin insiyatifini derhal harekete geçirmeliyiz. Hemen her yerde konferanslar, tartışmalar, toplantılar ve mitingler düzenlenmeli ve buralarda RSDİP'in IV. Kongre'si duyurulmalı; bu parti kongresinin görevleri herkesin anlayacağı basit bir dille ortaya konmalı; parti kongresinin yeni örgütlenme biçimi açıklanmalı ve tüm sosyal demokratlara, yeni temeller üzerinde

gerçekten proleter sosyal demokrat bir partinin yaratılmasına katkıda bulunmak üzere çağrı yapılmalıdır. Bu çalışma bize bir dizi tecrübe kazandıracak, (eğer canlı bir biçimde yürütülürse) iki-üç hafta içinde işçiler arasında yeni sosyal demokrat güçler ortaya çıkaracak ve en geniş kesimlerde, bütün işçi yoldaşlarla birlikte şimdi yeniden inşa etmeye karar verdiğimiz sosyal demokrat partiye karşı bir ilgi uyandıracaktır. Derneklerin, örgütlerin ve parti gruplarının kurulması sorunu bütün toplantılarda derhal ele alınacaktır. Her dernek, her örgüt ya da her grup anında bir büro, bir yönetim kurulu ya da bir yönetici komisyon, kısacası örgütün işleyişini yönlendirecek, partinin yerel organlarla ilişkilerini yürütecek, parti yayınlarını alıp dağıtacak, parti aidatlarını toplayacak, toplantılar, konferanslar, tartışmalar düzenleyecek ve sonunda Parti Kongresi'ne katılacak delegelerin seçimini düzenleyecek sürekli bir merkezi kurul seçecektir. Parti komiteleri, elbette bu örgütlerin her birine yardım edecek ve Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin ne olduğu, tarihi ve bugünkü büyük görevleri hakkında kaynaklar sağlayarak aydınlatmaya çalışacaklardır.

Ayrıca sosyal demokrat işçi örgütlerine, parti üyelerinin işleteceği, örneğin lokantalar, çayhaneler ya da birahaneler, kütüphaneler, okuma salonları, atış salonları vb. gibi yerel ekonomik dayanak noktaları kazandırmayı düşünmenin zamanı gelmiştir. Yalnızca «mutlakiyet»in polisinin değil «mutlakiyetçi» patronların da sosyal demokrat işçileri hedef aldığını ve ajitatörleri kapı dışarı ettiklerini unutmayalım ve işte bundan dolayı fabrika sahiplerinin iradelerinden olanaklar elverdiğince bağımsız dayanak noktaları yaratmak son derece önemlidir.

Biz, sosyal demokratlar, eylem özgürlüğünün bugünkü boyutlarından her biçimde yararlanmalıyız. Bu özgür-

lük ne denli sağlamlaşırsa, «halka gidelim» sloganını o denli kararlı bir biçimde atacağız. İşçilerin insiyatifi, biz, gizli çalışanlar ve «dar çevre insanlarının» hiç bir zaman düşlemeye bile cesaret edemediği boyutlara varacaktır. Bugün sosyalist fikirler proletarya kitlelerini, bizim izlememizi çoğu kez tamamen olanaksız kılacak bir biçimde etkileyecektir. Bu durumu gözönünde bulundurarak sosyal demokrat aydınları, doğru bir biçimde dağıtmaya dikkat etmek gerekecektir; sosyal demokrat aydınlar hareketin zaten ayakta durduğu, deyim yerindeyse, kendi kendine yettiği yerlerde oyalanmamalı, çalışmanın daha zor, koşulların daha güç ve deneyli ve eğitim görmüş kimselere gereksinimin daha büyük olduğu, bilgi kaynaklarının açıkça daha az olduğu, siyasal hayatın nabzının daha yavaş attığı yerlere «inmelidirler». Biz bugün «halka», en ıssız yerler de dahil olmak üzere, bütün halkın katılacağı seçimler için olduğu kadar, taşra Vande'sinin gerici düşüncesini etkisiz hale getirmek ve büyük merkezlerden gelen sloganların bütün ülkede tüm proleter kitleler arasında yayılmasını sağlamak için açık mücadele amacıyla da (ki bu daha önemlidir) gitmeliyiz.

Kuşkusuz bütün abartmalar zararlıdır; işin sürekli ve mümkün olduğu kadar «örnek» bir örgütlenmesi için birçok kez en iyi güçlerimizi şu ya da bu önemli merkezde yoğunlaştırmak zorunda kalacağız. Bunun ne oranda olması gerektiğini bize tecrübe gösterecektir. Bugün görevimiz, yeni ilkeler temelinde örgütlenmeye ilişkin ölçütler icat etmekten çok, IV. Parti Kongresi'nde şimdiye kadarki deneylerden doğru sonuçlar çıkarmak ve biçimlendirmek için en kapsamlı ve gözüpek çalışmaya girişmektir.

(Lenin, Seçme Eserler, C. III, «Partinin Yeniden Örgütlenmesi Üzerine», s. 449 vd.)

C. Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi ve 1917 Devrimi Koşullarında Yeni Tip Bir Parti İçin Mücadelenin Görevleri

Sevgili A. M.! Hükümetin, 1 (14) Mart tarihli Petersburg devrimi üzerine ikinci telgrafı şimdi elimize geçti. İşçilerin bir hafta süren kanlı savaşları ve iktidarda Milyukov artı Gutşkov artı Kerenski! Tam da «eski» Avrupalı şablonlar gibi...

Ne olursa olsun! Bu, (savaşın ortaya çıkardığı) «ilk devrimlerin ilk aşaması», ne sonuncusu ne de yalnızca Rusya'ya özgü olanı olacaktır. Elbetteki bundan sonra da, Şingaryov artı Kerenski ve ortakları tarafından yönlendirilen anayurdun savunulmasına, emperyalist katliama karşı olacağız.

Bütün sloganlarımız aynı kalıyor. «Sosyal Demokrat»ın son sayısında doğrudan «Milyukov - Gutşkov» hatta Milyukov - Kerenski hükümeti olasılığından söz etmiştik. **İki olasılık da** gerçekleşti. Şimdi üçü de bir arada. Çok güzel! Göreceğiz! Halkın Özgürlüğü Partisi'nin (ne de olsa, Kerenski doğrudan daha fazla solda ve Konovalov bile azıcık «daha solda» olduğuna göre yeni hükümette çoğunlukta sayılırlar!) halka nasıl özgürlük, ekmek ve barış getireceğini... göreceğiz!

Şimdi esas sorun - basın ve **devrimci** sosyal demokrat parti içinde işçilerin örgütlenmesidir. Çenkeli şimdi (o söz verdi!) «anayurdun savunması» için para vermek zorunda. Ama Bay Çekidze, **devrim sırasında** ya da arifesindeki aşırı sol konuşmalarına karşın (o zamanlar Yefremov da hızlı devrimci konuşmalar yapıyordu), Potresov, ortakları ve Çenkeli vb. ile sürdürdüğü tüm «siyaset» yüzünden **en ufak güveni** dahi hak etmiyor. En büyük felaket, Kadetlerin şimdi işçi partisinin yasallaşmasını onaylamaları ve bizimkilerin de Çekidze ve ortakları ile bir «birleşme»yi kabul etmeleri olur!

Ama bu böyle olmayacaktır. Birincisi, Kadetler legal bir işçi partisini Bay Potresov ve ortakları dışında kimseye kabul ettiremeyeceklerdir. İkincisi, eğer onlar bunu yaparsa, biz de bugüne dek olduğu gibi **kendi** partimizi kuracağız ve legal çalışmayla illegal çalışmayı **mutlaka** birleştireceğiz.

Ne pahasına olursa olsun, tekrar II. Enternasyonal tipinde olmayacak! **Ne pahasına olursa olsun,** Kautsky'yle birlikte olmayacak! Mutlaka **daha devrimci** bir program ve **daha devrimci** bir taktik (bu konuya ilişkin kaynaklar, Karl Liebknecht, Amerika'da Socialist Labour Party, Hollandalı Marksistler vb. de bulunur) ve mutlaka legal ve illegal çalışma arasında ilişki. Proleter **dünya devrimi** ve «işçi sovyetleri» aracılığıyla (yoksa Kadet haydutları tarafından değil) iktidarın ele geçirilmesi amacıyla cumhuriyetçi propaganda, emperyalizme karşı mücadele ve **eskiden olduğu gibi** devrimci propaganda, ajitasyon ve mücadele.

... 1905 «great rebellion»undan (büyük ayaklanmadan - ç. n.) sonra, 1917 «glorious revolution»u (şanlı devrim - ç. n.)...!

Bu mektubu lütfen Ludmilla'ya iletin; ne oranda birleştiğimiz, ne oranda ayrıldığımız ve A. M.'nin planları vb. üzerine birkaç satır yazınız. Milletvekillerimiz serbest bırakılırlarsa, aralarından biri birkaç hafta için İskandinavya'ya mutlaka gönderilmelidir.

16 Mart 1917 Kuvvetle ellerinden sıkarım.
Sizin **Lenin**

... Şimdi Zinovyev'le birlikte, kaleme alınış biçimi açısından yeterli olmayan (onu elbette ki **bu biçimiyle** yayınlamayacağız), ama özüne ilişkin bir fikir vereceğini umduğum, birinci, **geçici** tez taslağını hazırladım.

Yuriy, Eug. Bosch ve Ludmilla'ya da bu konuya iliş-

kin bilgi vermenizi ve yola çıkmadan önce hiç olmazsa birkaç satır yazmanızı, ayrıca **mutlaka** Norveç'te **kalan** herhangi birisiyle, bizimle Rusya'daki yoldaşlar arasında ilişkinin nasıl sağlanacağı konusunda anlaşmaya varılmasını rica ediyorum. Bunu yapın ve orada kalan yoldaşa (ya Almanca, Fransızca ya da İngilizce bilen Norveçli bir yoldaşa) **son derece** dakik olmasını rica edin. Masraflar için para göndereceğiz.

Görüşüme göre şimdi esas sorun, sosyal yurtseverlerle (ya da daha tehlikeli olanı, yalpalayan unsurlarla örgütlenme komiteleri biçiminde, ya da Troçki ve ortaklarıyla) aptalca «birleşme girişimlerine» karışmamak ve **bizim** partimizin çalışmasını tutarlı **uluslararası** bir ruhla sürdürmektir.

Şimdi gündemde olan, çalışmanın genişletilmesi; kitlelerin örgütlenmesi; geri kalmışların, kırsal alanda yaşıyanların, hizmetlilerin uyandırılması; yeni hükümetin sistemli, etraflı bir teşhiri için orduda hücrelerin kurulması ve iktidarın **işçi sovyetleri** aracılığıyla ele geçirilmesinin ön hazırlığı. Yalnızca böyle bir iktidar, ekmek, **barış** ve özgürlük **getirebilir.**

Şimdi artık gericiliğe son darbeyi indirmek gerekir, yeni hükümeti **en ufak** güvenden, en ufak destekten yoksun bırakmak (Kerenski, Gvosdev, Çenkeli, Çekidze ve ortaklarını en ufak güvenden dahi yoksun bırakmak), **silahlanarak beklemek, daha yüksek** bir aşama için **daha geniş bir temelde silahlanarak hazırlık** yapmak gerekir.

Basın özgürlüğü olursa, buradaki yazılarımız (yakın geçmişin tarihine ilişkin malzeme) yeniden basılmalıdır ve bizim İskandinavya'dan yazılar yollayarak buradan yardım edip edemeyeceğimiz bize telgrafla bildirilmelidir. Lanetli İsviçre'den yakında ayrılamayacağımızdan endişe duyuyoruz.

Kuvvetle ellerinden sıkarım.
Sizin **Lenin**

Size her alanda başarı dilerim!

Not: Ben, Petrograt'ta, şimdi, II. Enternasyonal biçiminde bir parti **değil, yeni** tipte bir parti yaratmak için sistemli bir çalışma yürütmek yerine «yalnızca» heyecana kapılma biçimindeki genel **hastalığa** yakalanılacağından endişe duyuyorum. Kitlelere yönelelim! Yeni kesimleri seferber edelim! Yeni insiyatif uyandıralım, bütün kesimlerde yeni örgütler yaratalım ve onlara, yalnızca silahlı işçi sovyetinin iktidarı ele geçirdiğinde **barışı** getirebileceğini **kanıtlayalım.**

17 Mart 1917

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XX, 1. Cilt İlk Bölüm, «A. M. Kollontay'a İki Mektup», s. 3 vd.)

6. Proletarya Partisinin Özeleştirisi, Kendi Yanılgıları Temelinde Eğitimi ve Yetiştirilmesi

> Özeleştirinin, her canlı ve yaşamını sürdürebilecek parti için mutlaka zorunlu olduğunu söylemek gereksizdir.
>
> Hiçbir şey, kendini beğenmiş bir iyimserlik kadar tatsız değildir.
>
> ... Eksikliklerin kavranması, devrimci çalışmanın düzeltilmesinde yarıdan fazla yolun katedilmesi demektir.
>
> LENİN

A. Parti Kadroları ve İşçi Sınıfının Eğitilmesinde Bolşevik Yöntem Olarak Özeleştiri

Özeleştiri sloganı geçici ya da kısa ömürlü bir şey değildir. Özeleştiri, parti kadroları gibi işçi sınıfının da fiilen devrimci gelişme ruhuyla eğitilmesi için özel bir yöntem, Bolşevik bir yöntemdir. Marks da, özeleştiriden

proleter devrimi sağlamlaştırma yöntemi olarak söz etmiştir. Partimizde özeleştiriye gelince, o, ta ülkemizde Bolşevizmin başlangıcına, işçi hareketi içinde özel devrimci bir akım olarak ortaya çıkışının ilk günlerine dayanmaktadır. Bilindiği gibi Lenin, daha 1904 ilkbaharında, Bolşevizmin henüz bağımsız siyasal bir parti olmadığı, bir sosyal demokrat parti çerçevesinde menşeviklerle birlikte çalıştığı zamanlarda, partiye «özeleştiri ve kendi yanılgılarının acımasızca ortaya çıkarılması» için çağrı yaptı. Lenin o zamanlar «Bir Adım İleri, İki Adım Geri» adlı broşüründe şunları yazdı:

> «Onlar (yani Marksistlerin karşıtları - Stalin) bizim anlaşmazlıklarımızdan çok memnunlar ve buna seviniyorlar; onlar elbette ki broşürümden, partimizin yanılgı ve eksikliklerini gösteren tek tek yerleri kendi amaçları için arayıp çıkaracaklardır. Rus Sosyal Demokratları bu iğnelemelerle yolunu şaşırmayacak kadar yeterli sayıda mücadeleden başarıyla geçmişlerdir ve onlara karşın, işçi sınıfı hareketinin gelişmesiyle mutlaka ve kaçınılmaz olarak üstesinden gelinecek olan **kendi eksikliklerinin acımasızca teşhiri ve özeleştirisi** (abç - J. Stalin) çalışmasını sürdüreceklerdir. Ama karşıt beyler bize «partilerinde» **gerçek** durumun bir tablosunu çizmeye kalkabilirler. Bu tablo ikinci parti kongresi protokollerinin yansıttığı tabloya hiç benzememektedir.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. VI, s. 200).

Bu nedenle, özeleştirinin geçici bir olgu, genellikle her moda gibi kısa zamanda rotasından sapacak bir moda olduğunu söyleyen yoldaşlar tümüyle haksızdırlar. Gerçekte özeleştiri, Bolşevizmin gerçek özüyle, devrimci ruhuyla kopmaz bir biçimde içiçe geçmiş, Bolşevizmin cephaneliğinin paha biçilmez ve sürekli etkin bir silahıdır.

Zaman zaman, özeleştirinin, daha iktidara gelmemiş ve «kaybedecek bir şeyi olmayan» bir parti için güzel bir şey olduğu, ama iktidarda olan, düşman güçler

tarafından çevrili ve zaaflarını teşhir etmesinden düşmanların yararlanabileceği bir parti için tehlikeli ve zararlı olduğu söyleniyor. Bu doğru değildir; tümüyle yanlıştır. Tam tersine Bolşevizm tam da iktidara ulaştığı için, Bolşeviklerin tam da inşa çalışmalarımızdaki başarıları dolayısıyla kendilerini beğenmişliğe kapılabilecekleri ve böylelikle düşmanın işini kolaylaştırabilecekleri için - işte tam da bu nedenle özeleştiri özellikle şimdi, iktidarın alınmasından sonra gereklidir. Özeleştirinin amacı yanılgılarımızı ve zaaflarımızı ortaya çıkarmak ve yok etmektir; proletarya diktatörlüğü altında özeleştirinin, Bolşevizmin işçi sınıfı düşmanlarına karşı verdiği mücadeleyi kolaylaştıracağı açık değil midir? Lenin, iktidarın Bolşevikler tarafından ele geçirilişinden sonraki durumun özelliklerini, Mayıs 1920'de «'Sol' Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı» adlı broşürünü yazarken ele aldı:

> «Siyasal bir partinin yanılgılarına karşı tutumu, bir partinin ciddiyetinin ve **sınıfına** ve **emekçi kitlelere karşı** sorumluluklarını **gerçekten** yerine getirişinin en önemli ve en güvenilir ölçütlerinden biridir. **Bir yanılgıyı açıkça kabul etme,** (abç - J. Stalin) nedenlerini ortaya koyma, onu yaratan koşulları titizlikle çözümleme, yanılgıyı ortadan kaldırma yollarını dikkatle araştırma - bu ciddi bir partinin özelliğidir, bu sorumlulukların yerine getirilmesi, **sınıfın** ve sonra da, **kitlenin** eğitimi ve yetiştirilmesidir.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, s. 243)

Lenin Mart 1922'de XI. Parti Kongresi'nde şöyle derken bin kere haklıydı:

> «Proletarya, devrimde neyi çok parlak biçimde başardığını, neyi başaramadığını söylemekten korkmaz. Bugüne dek batan bütün devrimci partiler, **kendilerini üstün gördüklerinden,** güçlerinin nerede yattığını göremediklerinden, **zaaflarından söz etmekten korktuklarından** batmışlardır. (abç - J. Stalin) Ama biz, zaaflarımızdan söz etmekten korkmadığımız için, zaaflarımızın üstesinden gelmeyi öğreneceğimiz için, batmayacağız.» (Lenin, Bütün Eserleri, C. XXVII, s. 260 vd., Rusça bas.)

Bundan şu sonuç çıkar: Özeleştiri olmadan partinin, sınıfın, kitlelerin doğru bir eğitimi olmaz; partinin, sınıfın, kitlelerin doğru eğitimi olmadan Bolşevizm olmaz.

Özeleştiri sloganı neden tam da şimdi, tam da bu tarihsel anda, tam da 1928'de özellikle güncel bir anlam kazandı? Çünkü, sınıf ilişkilerinin keskinleşmesi, gerek iç gerekse dış siyaset çizgisinde, bir ya da iki yıl öncesine göre daha da yoğun bir biçimde ortaya çıkmıştır. Çünkü, zaaflarımızdan ve yanılgılarımızdan ülkemiz işçi sınıfının aleyhine yararlanan Sovyet iktidarının sınıf düşmanlarının fesatlıkları şimdi bir ya da iki yıl öncesine göre daha da keskin bir biçimde ortaya çıkmıştır. Çünkü, planların hazırlanmasında düştüğümüz yanılgıların yanısıra köyün kapitalist unsurlarının «tahıl temin etme manevrası»nın ve Şahtiy olayının dersleri bizde hiç iz bırakmaksızın yok olacak şeyler değildir ve olamaz da. Tam teçhizatlı bir biçimde düşmanın karşısında durmak ve devrimi sağlamlaştırmak istiyorsak, Şahtiy olayı ve tahıl teminindeki zorluklar sonucu ortaya çıkan yanılgı ve zaaflarımızdan **en hızlı bir biçimde kurtulmamız** gerekiyor. Bir yığın «sürpriz» ve «rastlantılarla» işçi sınıfının düşmanları tarafından gafil avlanmak istemiyorsak, **daha ortaya çıkarılmamış** olan, ama kuşkusuz var olan zaaf ve yanılgılarımızı, hızla ortaya çıkarmamız gerekiyor. Burada tereddüt etmek demek, düşmanlarımızın işini kolaylaştırmak ve zaaflarımızı ve yanılgılarımızı iki katına çıkarmak demektir. Ama özeleştiriyi geliştirmeden, özeleştiriyi derinleştirmeden milyonlarca işçi ve köylü kitleleri zaaflarımızı ortaya çıkarmaya ve yok etmeye çekmeden bütün bunlar kesinlikle gerçekleştirilemez. Bu nedenle MK ve MDK'nın Nisan genel üye toplantısı, Şahtiy olayına ilişkin kararını açıklarken tamamen haklıydı:

«Planlanan bütün girişimlerin başarıyla gerçekleştirilmesinin güvence altına alınmasının **temel koşulu** XV.

Parti Kongresi'nin özeleştiriye ilişkin sloganının **gerçekten, pratiğe uygulanması olmalıdır.»**

Özeleştiriyi geliştirmek için, partinin önünde duran bir dizi engelin üstesinden gelmek gerekir. Kitlelerin kültürel geriliği, proleter öncünün kültür güçlerinin yetersizliği, hantallığımız, «komünistçe çok öğünmemiz» vb. bunlara dahildir. Ama belki en ciddisi olmasa da, en ciddi engellerden biri, aygıtlarımızdaki **bürokratizmdir.** Burada sorun, parti, devlet, sendika, kooperatif ve diğer örgütler içindeki bürokratik unsurların varlığıdır. Sorun, varlıklarını bizim zaaf ve yanılgılarımıza borçlu olan, kitlelerin eleştirisinden, kitlelerin denetiminden ateşten korkar gibi korkan, özeleştirinin geliştirilmesini engelleyen, zaaflarımızdan, yanılgılarımızdan kurtulmamızı engelleyen bürokratik unsurların varlığıdır. Örgütlerimizdeki bürokratizm yalnızca kırtasiye ve yazışma bürokratizmi değildir; bürokratizm aynı zamanda örgütümüze burjuva etkisinin bir yansımasıdır. Lenin şöyle derken haklıydı :

> «Bürokratizme karşı mücadelenin **mutlak zorunlu** bir mücadele olduğunu ve onun küçük - burjuva unsurlara karşı mücadele görevi gibi zor olduğunu kavramalıyız. Devlet aygıtındaki bürokratizm parti programımızda dahi kendinden söz ettirecek kadar önemli bir çıban haline gelmiştir. Çünkü bürokratizm, **bu küçük - burjuva unsurlarla ve bunların parçalanmasıyla bağıntılıdır.** (abç - J. Stalin)» (X. Parti Kongresi'ne Rapor)

Özeleştiriyi gerçekten geliştirmek ve inşamızdaki kusurlardan kendimizi arındırmak istiyorsak örgütlerimizdeki bürokratizme karşı mücadele daha da büyük kararlılıkla sürdürülmelidir.

Milyonlarca işçi ve köylü kitlesini, bürokratizme karşı esas panzehir olan **tabandan** eleştiri, **tabandan** denetim için daha da büyük bir kararlılıkla harekete geçirmeliyiz.

Lenin şöyle derken bin kere haklıydı :

> «Bürokratizme karşı mücadele yürütmek istiyorsak, o zaman **geniş kitleleri (bu mücadeleye) katmak zorundayız...** Bürokratizm, **işçileri ve köylüleri (mücadeleye) katma** yöntemi dışında başka herhangi bir yöntem ile ortadan kaldırılabilir mi? (abç - J. Stalin)» (Lenin, Bütün Eserleri, C. XXV, s. 620)

Ama milyonlarca kitleyi «katmak» için, işçi sınıfının bütün kitle örgütlerinde ve özellikle parti içinde proleter demokrasi geliştirilmek zorundadır. Bu ön koşul olmaksızın özeleştiri bir sıfırdır, boş bir laftır.

Her özeleştiri bizim işimize yaramaz. Bizim işçi sınıfının kültürünü yükselten, mücadele ruhunu geliştiren, zafere olan inancını pekiştiren, gücünü arttıran ve ona ülkenin gerçek sahibi olmasında yardımcı olan bir özeleştiriye ihtiyacımız var.

Bazıları, özeleştiri yapıldığında, **çalışma disiplinine** ihtiyacın ortadan kalkacağını, işlerin yatacağını ve bırakılacağını, her türlü şey üzerine boş boş konuşmakla vakit geçirileceğini söylüyorlar. Bu bir özeleştiri değildir, tam tersine işçi sınıfıyla alay etmektir. Özeleştiri, çalışma disiplininin yok ediimesi için değil, tam tersine **sağlamlaştırılması** için gereklidir; çalışma disiplininin, küçük burjuva dağınıklılığını alt etme yeteneğine sahip olan **bilinçli** bir disipline dönüşmesi için gereklidir.

Başkaları ise özeleştiri olunca **önderliğin** gereksiz olacağını o zaman ipin ucunun elden kaçacağını ve her şeyin «kendi doğal akışına» bırakılacağını söylüyorlar. Bu bir özeleştiri değildir, tam tersine yüz karasıdır. Özeleştiri önderliğin zayıflatılması için değil, tam tersine **sağlamlaştırılması** için gereklidir; o, kağıt üzerinde kalan ve pek sağlam olmayan bir önderliği **canlı** ve gerçekten **sağlam** bir önderliğe dönüştürmek için gereklidir.

Parti etkisinin **yıkılmasına**, Sovyet iktidarının **itibarını kaybetmesine** inşa çalışmalarımızın **zayıflamasına**, ekonomi kadrolarımızın **dağılmasına**, işçi sınıfının **silahsızlanmasına**, yozlaşma üzerine lafazanlığa yol açan bir başka çeşit «özeleştiri» de vardır. Troçkist muhalefet dün bizden tam da böyle bir «özeleştiri» istedi.

Partinin böyle bir «özeleştiri» ile ortak hiç bir şeyi olmadığını söylemek gereksiz olacaktır. Partinin böyle bir «özeleştiriye» karşı bütün gücüyle ve bütün araçlarla mücadele vereceğini söylemek gereksiz olacaktır.

Bize tamamen **yabancı**, anti-Bolşevik «özeleştiri» ile parti ruhunu geliştirme, sovyet iktidarını **sağlamlaştırma**, inşa çalışmalarımızı **düzeltme**, ekonomi kadrolarımızı **sağlamlaştırma** ve işçi sınıfını **silahlandırma** amacını taşıyan Bolşevik «özeleştiri» arasında kesinlikle ayrım yapılmalıdır.

(Stalin, «Özeleştiri Sloganının Bayağılaştırılması Üzerine», «Pravda» No: 146, 26 Temmuz 1928)

B. Marks ve Engels : Özeleştirinin Anlamı Üzerine

... Burjuva devrimleri, 18. yüzyılın devrimleri olarak, hızlı bir biçimde başarıdan başarıya koşarlar; dramatik etkileri, kendilerini de aşar; insanlar ve şeyler elmasın çekiciliğine kapılmışlar sanki, sık sık kendinden geçmek toplumun sürekli durumu olmuştur, ama bunlar kısa ömürlüdür, kısa sürede doruk noktasına ulaşırlar ve devrimin fırtına dönemlerinin sonuçlarını soğukkanlılıkla benimsemeyi öğrenmeden toplumu büyük bir sıkıntı kaplar. Buna karşılık proletarya devrimleri 19. yüzyılın devrimleri olarak kendilerini sürekli eleştirirler; ilerlemeleri sırasında sık sık ara verirler; yeniden başlamak üzere gö-

rünüşte bitirilmiş olana geri dönerler. İlk girişimlerinin başarısızlığı ile zaaflarıyla, tutarsızlıklarıyla tam anlamıyla acımasızca alay ederler; düşmanlarını salt topraktan yeniden güç kazanıp önlerine eskisinden daha heybetli bir biçimde dikilmesi için yere serermiş gibi görünürler, her dönüşü olanaksız kılan o ana dek, kendi amaçlarının sınırsız büyüklüğü karşısında sürekli yeniden gerilerler.

(Marks, «Louis Bonaparte'ın Onsekizinci Brumer'i», Marksist Kitaplık C. VII, s. 24 vd.)

... biz ne Almanya'daki partinin mücadele ettiği zorlukları ne de buna rağmen elde edilen zaferleri ve parti kitlelerinin şimdiye dek örnek tavırlarının anlamını küçümsüyoruz. Almanya'da elde edilen her zaferin bizi başka yerlerde elde edilenlerle aynı derecede sevindirdiği açıktır ve hatta daha da çok, çünkü Alman partisi baştan itibaren bizim teorik görüşlerimize dayanarak kendini geliştirmiştir. Almanya partisinin pratik tavrı ve parti yönetiminin resmi açıklamalarının da genel teorilerle uyum içinde oluşuna tam da bu yüzden önem vermemiz gerekir. Eleştirimiz bazılarına hoş gelmemektedir mutlaka; ama bizim eleştirilerimiz parti ve parti yönetimi için eleştirel olmayan gönül okşayıcı tüm sözlerden daha yararlıdır. Yeter ki yurt dışında mücadelenin karmaşık yerel ilişkilerinden ve ayrıntılarından etkilenmeden, zaman zaman söylenen ve yapılanları bütün modern proleter hareketler için geçerli teorik kavramlarla kıyaslayan ve Almanya dışında ortaya çıkışlarının etkisini yansıtan birkaç adamları olsun.

(Marks - Engels, «A. Bebel, W. Liebknecht, K. Kautsky ve Diğerlerine Mektuplar», 1. Bölüm, Engels'ten Bebel'e 14 Kasım, 1879. Moskova - Leningrad 1933)

C. Lenin : Özeleştiri Üzerine

Sözümona Demokratik Konferans'ın anlamı üzerinde ne kadar fazla durulursa, uzaktan ne kadar dikkatli bir biçimde gözlenirse, —uzaktan bakılınca daha iyi görülür denir— partimizin bu konferansa katılışının bir yanılgı olduğu düşüncesi o denli kuvvetlenir. Konferans boykot edilmeli idi. Belki bu sorunun ele alınmasının ne yarar getireceği sorulabilir. Olan olmuştur. Ama dünün taktiğine ilişkin böyle bir itiraz açıkça kaçınılmazdır. «Bir günden diğerine yaşayan» taktikleri sürekli olarak mahkum ettik —ve Marksist olarak da zorunluyuz buna—. Şu anki başarılar bizim için yeterli değildir. Gerçekte anlık ya da günlük hesaplar bizim için yeterli değildir. Siyasal olaylar zincirini bütün halinde, nedensel ilişkileriyle, sonuçlarıyla **inceleyerek** kendimizi **sürekli** denetlemeliyiz. Dünün yanılgılarını çözümlemekle bugünün ve yarının yanılgılarından kaçınmayı öğreniyoruz.

... Boykot taktiğinin nesnel ilkelerini, sınıflarla karşılıklı ilişkiler bağıntısını daha anlaşılır biçimde açıklamak için şu üç durumu gösterebiliriz: Ağustos 1905, Eylül 1917, Haziran 1907. Ezenlerin, ezilen sınıfları aldatmaları her zaman söz konusudur, ama bu aldatmanın anlamı çeşitli tarihsel anlarda farklıdır. Taktik yalnızca ezenlerin halkı dolandırdığı olgusu üzerine inşa edilemez; o, parlamento dışı mücadelede olduğu gibi parlamenter mücadelede de, gelişmenin ve sınıfların karşılıklı ilişkilerinin **genel** bir çözümlemesiyle belirlenmelidir.

Kurucu Meclis'e katılma taktiği **yanlıştır,** sınıfların nesnel karşılıklı ilişkilerine, anın nesnel koşullarına uymamaktadır.

Demokratik Konferans boykot edilmeliydi, bunu yapmamakla hepimiz **yanılgıya** düştük; bir yanılgı aldat-

ma demek değildir. Yanılgıları düzelteceğiz, yeter ki, kitlelerin devrimci mücadelesini savunmak için gerçek bir istek olsun, yeter ki taktiğin nesnel ilkeleri üzerinde ciddi olarak düşünelim...

... önde yürüyen sınıfın savaşçı partisi için yanılgılar felaket değildir. Esas felaket, bir yanılgıda direnmek, onu kabul etmekten ve düzeltmekten aptalca utanmak olurdu.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXI, «Bir Yayımcının Günlüğünden», s. 275 vd.)

... Sosyalist ekonominin temellerinin tamamlanması gibi dünya tarihi çapında bir «girişimin», (üstelik köylülüğün yoksul köylülüğün olduğu bizim gibi bir ülkede) hatasız, geri adım atmaksızın, daha henüz tamamlanmamış ve yanlış tamamlanmış bir şeyin tekrar tekrar yeniden düzenlemeler yapmaksızın gerçekleştirilebileceğini düşünen her komüniste kesinlikle kaybedilmiş gözüyle bakılmalıdır. Buna karşılık, ne kendilerini hayallere kaptıran ne de cesaretlerini yitiren, tam tersine son derece zor görevlerin üstesinden gelme mücadelesinde yeniden «baştan başlamak» için organizmanın gücünü ve esnekliğini koruyan her komünist kaybedilmiş değildir (ve büyük bir olasılıkla da olmayacaktır)...

(Lenin, «Bir Yayımcının Notları» 1922, Bütün Eserleri, C. XXVII, s. 201 - Rusça bas.)

D. Kitlelerin Kendi Deneyleri Ve Yanılgıları Temelinde Eğitilmeleri

Proletaryanın iktidara yönelmesiyle dünya tarihinde meydana gelen çok büyük alt üst oluş sayesinde, sendikalar bütün çalışmalarında son derece büyük atılım-

lar yapıyorlar. Yalnızca milyonlarca kişiden oluşan kitleler bu toplumun yaratıcısı olabileceğinden, onlar (sendikalar - ç. n.) yeni toplumun en önemli yaratıcıları durumuna geliyorlar. Serflik döneminde yaratıcılar yüzlerce insandan oluşurken, kapitalizm döneminde binlerce ve onbinlerce insan devleti inşa ederken, günümüzde sosyalist dönüşüm milyonlarca insanın devlet yönetiminde aktif ve doğrudan pratik çalışmasıyla gerçekleştirilebilir. Biz kendimize bu hedefi koyduk, ama ona henüz ulaşamadık.

Sendikalar, kısmen önümüzde duran, kısmen ortadan kalkmış olan, eğer hâlâ varsalar bile bize küçük görevler gibi gözüken, örgütlerin kaydedilmeleri, biçimlendirilmeleri ve birleştirilmeleri görevlerinin yanısıra daha büyük ve daha önemli bir sorunun önümüze çıktığını bilmelidirler: kitlelere yönetmeyi öğretmek, ama kitaplarla, konferanslarla, ya da seminerlerle değil, tam tersine kendi deneylerine dayanarak. Proletaryanın kendi içinden kumanda etme ve örgütleme için çıkardığı o ileri kesim yerine, bu yerlere gittikçe artan bir biçimde sürekli yeni yeni işçi kesimlerinin akın etmesini sağlamamız gerekiyor ki, bu yeni kesimin yerini yeniden böyle on yeni kesim alsın. Bu görev çetin ve zor olacak gibi gözüküyor. Ama devrimin deneylerinin Ekim Devrimi'nden bu yana ortaya çıkan son derece zor görevleri yerine getirmeyi nasıl hızla olanaklı kıldığını düşünürsek, kavranamayacağı ve gereksiz olduğu düşünülen bu bilimi öğrenme arzusunun bütün emekçi kesimlerinde ne denli büyük olduğunu gözönüne alırsak, bu gerçeği gözönüne alırsak, o zaman bu görev bizim için çetin olmaktan çıkar.

Bu sorunu çözebileceğimizi, çok büyük bir emekçi kitlesini, devletin ve sanayinin yönetimi gibi bir dava

için eğitilebileceğimizi, pratik çalışmayı geliştirebileceğimizi ve yüzyıllar boyu işçi kitleleri arasında kök salmış ön yargıyı, devletin yönetiminin imtiyazlıların işi ve özel bir sanat olduğu biçimindeki bu zararlı ön yargıyı yıkabileceğimizi göreceğiz. Bu ön yargı doğru değildir. Kaçınılmaz olarak yanılgılara düşeceğiz, ama şimdi her yanılgıdan dersler çıkaracak olan teorik devlet yönetimi dersleri gören öğrenci grupları değil, tam tersine metaların kayıt ve dağıtımına ilişkin ertelenemez görevle, iş üretkenliğinin artırılması göreviyle karşı karşıya olan, iktidarı kendi ellerine aldıklarında kendilerine bizzat kendilerinden başka yardım eden olmayacağını kendi deneyleri temelinde görecek olan, her yanılgının etkilerini bizzat üzerlerinde hissedecek olan milyonlarca emekçi olacaktır. İşçi sınıfının oluşmakta olan yeni psikolojisi burada yatmaktadır. İşte proletaryanın önünde duran ve en çok sendikaların ve sendikal hareketin yöneticilerinin bilincine yerleşmesi gereken, çok büyük tarihsel bir öneme sahip yeni görev budur. Çünkü onlar basit birer sendika değillerdir. Onlar şimdi yalnızca, eski kapitalizmin olanaklı kıldığı tek çerçeve içinde birleşmiş olmaları ve en geniş sayıda emekçi kitlelerini bir araya getirmiş olmaları açısından sendikalardır. Görevleri, milyonlarca ve yine milyonlarca emekçiyi basit faaliyetlerden daha yüksek faaliyetlere götürmek, çok büyük emekçi yedeklerinden yorulmaksızın yeni kesimler ortaya çıkarmak ve onları yorulmaksızın en zor göreviere yönlendirmek, bu biçimde daha geniş kitleleri devlet yönetimi için eğitmek, diktatörlüğü eline almış olan ve kendini şimdi tüm dünyada kabul ettirmiş olan, bütün ülkelerde günbegün hiç durmaksızın saflarına sanayi işçilerinin ve sosyalistlerin bir bölüğünü kazanan, daha dün sosyal hainlerin ve anayurt savunucularının talimatlarına tahammül eden ve bugün gittikçe daha çok komünizmin bayrağına, Komünist

Enternasyonal'in bayrağına yaklaşan proletaryanın mücadelesi ile bir olmaktır.

Sendikaların görevinin, yeni yaşamın yaratıcısı olmak, kendi deneyleriyle yanılgıya düşmemeyi ve eski ön yargıları fırlatıp atmayı öğrenen, kendi deneyleriyle devleti yönetmeyi ve üretimi yönlendirmeyi öğrenen yeni milyonların ve onlarca milyonların eğiticisi olmak olduğunu her zaman hatırlayarak sancağı yüksekte tutmalı ve aynı zamanda sosyalizmin kurucularının saflarını şaşmaz bir biçimde genişletmeliyiz. Sosyalizm davasının tümüyle zaferinin, eskiye dönüşün her olasılığının ortadan kaldırılmasının kesin güvencesi burada yatmaktadır.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXIII, «Bütün Rusya Sendikalar Kongresi Raporu», s. 491 - 493, Rusça Bas.)

E. Parti Saflarında Eleştirinin Koşulları

Hizipçiliğe karşı pratik mücadelede, her parti örgütünün hiç bir biçimde hizipçi açıklamalara izin vermemesi için büyük bir dikkat göstermesi kesinlikle gereklidir. Partinin eksikliklerine ilişkin kesinkes gerekli olan eleştiriler öyle yapılmalıdır ki, getirilen her pratik öneri mümkün olduğu kadar açık bir biçimde hemen, herhangi bir görüşme ve kararda sürüncemeye yol açmadan partinin ilgili yerel ya da merkezi yönetim organına iletilsin. Eleştiri getiren herkes, ayrıca eleştirinin biçiminde düşmanlarla çevrili partinin durumunu gözönüne almak zorundadır; eleştirinin içeriğiyle ilgili olarak Sovyet ve Parti çalışmalarına doğrudan katılarak partinin ya da tek tek üyelerin yanılgılarının düzeltilmesini pratikte denetlemelidir. Partinin genel çizgisinin çözümlenmesi, ya da pratik deneylerinin değerlendirilmesi, kararlarının uygulan-

masının denetimi, yanılgıların düzeltilmesi yöntemlerinin incelenmesi vb., herhangi bir «platform» vb. temelinde oluşan grupların ön toplantılarının konusu haline gelmemelidir; tam tersine bunlar doğrudan doğruya bütün partili yoldaşlara tartışmaya sunulmalıdır. Bu amaçla Kongre, «Tartışma gazetesinin» ve belli toplu eserlerin düzenli bir biçimde yayınlanmasını öngörüyor, ancak proletaryanın sınıf düşmanlarına yardım edecek biçimler almasına izin vermeksizin somut eleştirilerin yapılması için sürekli çaba sarfedilmelidir.

Kongre, sendikalizm ve anarşizm yönündeki sapmayı temelden reddetti, onun çözümlenmesiyle ilgili özel bir karara vardı ve Merkez Komitesi'ni her çeşit hizipçiliği tümüyle yok etmekle görevlendirdi. Kongre, aynı zamanda partinin proleter olmayan ve kararsız unsurlardan temizlenmesi sorunuyla, bürokratizme karşı mücadele sorunuyla, demokrasinin ve işçilerin insiyatifinin geliştirilmesi vb. sorunlarıyla, örneğin sözümona «işçi muhalefeti» grubu üzerinde özellikle dikkatlerin toplandığı sorunlarla ilgili bütün somut önerilerin büyük bir dikkatle incelenmesi ve pratik çalışma içinde sınanması gerektiğini açıkladı. Parti, burada bir dizi çeşitli engelle karşılaştığımızdan, bu sorunlarla ilgili gerekli bütün önlemleri gerçekleştiremeyeceğimizi ve soyut ve hizipçi sahte doktrini acımasızca reddeden partinin, yorulmadan yeni yöntemleri incelemesi ve demokrasinin ve insiyatifin genişletilmesi, partiye sızmış kişilerin ortaya çıkarılması, teşhiri ve kökünün kazınması vb. için bürokratizme karşı mücadeleyi bütün araçlarla sürdürmesi gerektiğini bilmelidir.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XXVI, «RKP(B) X. Parti Kongresi'nde Parti Birliği Üzerine Esas Karar Taslağı», s. 260 vd., Rusça Bas.)

F. Yanılgının Zamanında Ortaya Çıkarılması Bolşevik Önderliğin En Önemli İlkesidir

Yoldaşlar, bu, partimizin eksiklikleri olmadığı anlamına gelmez. Hayır, eksikliklerimiz var, hem de ciddi eksiklikler. Bu eksiklikler üzerinde birkaç söz söylememe izin verin. Örneğin, ekonomik örgütlerin ve diğer örgütlerin parti örgütleri aracılığıyla yönlendirilişini ele alalım. Burada herşey tamam mıdır? Hayır, herşey değil. Yalnızca örgütlerde değil, Merkezde bile sorunlar hiç de az oranda olmamakla birlikte kendi içinde, ev ya da aile hayatına özgü bir biçimde karara bağlanıyor. Örneğin, İvan İvanoviç'i, şu ya da bu örgütün yönetici üyesini ele alalım. O, ağır bir yanlışlık yapmıştır ve zarar vermiştir. Ama İvan Federoviç onu eleştirerek, onun yanılgısını ortaya çıkarmak ve düzeltmek istemiyor. O, bunu istemiyor, çünkü kendisine «düşman kazanmak» istemiyor. Bir yanlışlık yapılmıştır, zarar meydana getirilmiştir, - bunda ne var ki! Hangimiz hata yapmıyoruz ki? Bugün ben, İvan Federoviç onu korurum ve yarın da o, İvan İvanoviç beni korur. Çünkü benim de hata işiemeyeceğimi kim garanti edebilir? Terbiyeli ve samimi. İyi geçinme ve hoşnutluk. Yanılgı büyük davamıza zarar veriyor mu? Hiç önemli değil! Her nasılsa çözeriz. Yoldaşlar, bazı sorumlu yöneticilerimiz genellikle böyle karar veriyorlar. Ama bu ne demektir? Eğer tüm dünyayı eleştiren biz Bolşevikler, Marks'ın deyimiyle ifade edersek, gökyüzünü fethedenler, eğer biz şu ya da bu yoldaşın rahatı uğruna özeleştiriden vazgeçersek, bunun sonucunda büyük davamızın yenilgiye uğramasından başka bir şey ortaya çıkmayacağı açık değil midir? (Bağrışmalar: «Doğru». Alkışlar) Marks, proleter devrimi diğer devrimlerden ayırt eden şeyin, onun kendi kendisini eleştirmesi ve böylece kendisini sağlamlaştırması olduğunu söylüyordu. Bu

Marks'ın önemle dikkat çektiği bir noktadır. Eğer biz, proleter devrimin temsilcileri eksikliklerimize göz yumarsak, sorunları aile hayatına özgü bir biçimde karara bağlarsak, yanılgılarımızı karşılıklı olarak suskunluk içinde geçiştirirsek ve böylelikle çıbanı parti örgütünün içine itersek, o zaman bu yanılgıları, bu eksiklikleri kim düzeltecektir? O zaman artık proleter devrimci olmaktan çıkacağımız, eğer inşamıza ilişkin önemli sorunları karara bağlarken içimizden bu küçük burjuvalığı, aile hayatına özgü davranışları yok etmezsek kesinlikle çöküşe gideceğimiz açık değil midir? Dürüst ve açık bir özeleştiriden, yanlışlarımızı dürüst ve açık bir biçimde düzeltmekten vazgeçersek, davamızın gelişmesine, davamızın yeni başarılarına, ileriye giden yolu kapatacağımız açık değil midir? Çünkü gelişmemiz düzenli genel bir yükselme biçiminde olmamaktadır. Hayır, yoldaşlar, ülkemizde sınıflar vardır, çelişkiler vardır, bir geçmişimiz, bugünümüz ve geleceğimiz vardır. Bunlar arasında çelişkiler var ve yaşamın dalgaları üzerinde sakince kürek sallayarak hareket edemeyiz. İlerlememiz, çelişkilerin gelişmesinden, bu çelişkilerin aşılması, bu çelişkilerin açığa çıkarılması ve ortadan kaldırılması mücadelesinden geçer. Biz, sınıflar olduğu sürece hiç bir zaman şunu söyleyebilecek bir durumda olmayacağız: Allaha çok şükür, şimdi her şey yolunda. Yoldaşlar, böyle bir durum hiç bir zaman olmayacak. Yaşam boyunca bizde sürekli olarak bir şeyler yavaş yavaş ölecek. Ama ölen şey öyle kolayca ölmek istemeyecek, varolmak için mücadele edecek, köhnemiş davasını savunacak. Yaşam boyunca bizde sürekli olarak yeni şeyler doğacak, ama doğan şey öyle kolayca doğmayacak, gürültü koparacak, bağıracak ve varolma hakkını savunacak... (Bağrışmalar: «Doğru!» Alkışlar.) Eski ve yeni, ölen ve doğan arasındaki mücadele - işte gelişmemizin temeli budur. Eğer açıkça ve dürüstçe, Bol-

şeviklere yaraşır biçimde, çalışmalarımızdaki yanılgı ve eksikliklerimizi tespit etmez ve ortaya çıkarmazsak, o zaman ileriye giden yolu kendi kendimize kapatmış oluruz. Ama biz ilerlemek istiyoruz. Ve gerçekten de ileriye doğru gitmek istediğimizden dolayı, dürüst ve devrimci özeleştiriyi en önemli görevlerimizden biri haline getirmek zorundayız. Başka türlü bir ilerleme olanaksızdır. Başka türlü bir gelişme olanaksızdır. Ama, tam da bu açıdan hâlâ aksamaktayız.

Üstelik, eksiklikleri unutmak, kendi halinden hoşnutluk duymak ve kibirli olmak için birkaç başarı yeterli olmaktadır. İki, üç büyük başarı ve «ne ölüm ne de şeytan bize dokunamaz.» İki, üç büyük başarı daha ve «biz kolayca her düşmanın üstesinden gelebiliriz.» Ama yanılgılar kalıyor, eksiklikler varolmaya devam ediyor, hastalıklar parti örgütünün içine itiliyor!

(Stalin, «SBKP (B) XV. Kongresi'ne Siyasal Rapor, 1927»)

G. Özeleştirinin Sağ Oportünist Çarpıtmasının Teşhiri

Yoldaş Slepkov'un özeleştiri üzerine tezlerini bugün aldık. Bu tezler, anlaşıldığı kadarıyla sizin çevrenizde görüşülmüş. Çevre üyeleri bana bu tezlerin, Merkez Komitesi'nin çizgisini değil esasını eleştirme amacını taşıyan bir belge olarak yaygınlaştırıldığını söylediler. Parti üyelerinden MK çizgisini eleştirme hakkının alınması çok yanlış bir şey olurdu. Hatta, çevrenizin üyelerinin kendi dar çevrelerinde MK'nın bakış açısını kendi özel tezleriyle karşılaştırma haklarının dahi olduğunu kabul ediyorum. Açıktır ki Slepkov yoldaşın tezleri MK'nın çizgisini eleştirmek ya da ona karşı yeni bir şey ortaya çıkarmak amacını değil MK'nın tavrını açıklamak ve esasını ortaya koymak göre-

vini taşımaktadır. Slepkov yoldaşın tezlerinin Moskova parti çevrelerinde belli bir yaygınlık kazanmış olması herhalde bu nedenledir.

Bununla birlikte ya da tam da bundan dolayı şunu açıklamayı görev olarak görüyorum: a - **Slepkov yoldaşın tezleri**, MK'nın özeleştiri sorununa ilişkin bakış açısıyla uyum göstermemektedir. b - Ve bu şiarı «düzeltmekte», «tamamlamakta» ve doğal olarak, onu, işletmelerimizdeki ve örgütlerimizdeki bürokrat unsurların çıkarına uygun olarak kötüleştirmektedir.

1. Herşeyden önce Slepkov yoldaşın tezlerindeki yaklaşım yanlıştır. Slepkov yoldaşın tezleri yalnızca görünüşte özeleştiri sorununa ilişkin tezleri anımsatıyor. Gerçekte ise bunlar özeleştiri sorununun tehlikesi üzerine tezlerdir. Kuşkusuz her devrimci slogan, pratik uygulaması sırasında belli ölçüde tahrif edilebilme olanaklarını da beraberinde getirir. Bu olanaklar elbette özeleştiri sloganına da uygulanabilir. Ama bu olanaklar, sorunun can alıcı noktası, özeleştiriye ilişkin tezlerin esası olarak ortaya konulursa o zaman bu herşeyi ters çevirmek, özeleştirinin devrimci anlamını gömmek ve özeleştiri beraberinde «tehlikeler» getirir diyerek ondan kaçınmaya çalışmak, bürokratlara yardım etmek anlamına gelir. Parti ve Sovyet örgütlerindeki bürokrat unsurların, Slepkov yoldaşın tezlerini belli bir hoşnutluk duygusuyla okuyacaklarından hiç kuşkum yok.

Böyle bir yaklaşımın, MK'nın özeleştirisi sorununa yaklaşımıyla, MK Nisan genel toplantısı ile ve MDK'nın Şahtiy olaylarına ilişkin kararlarıyla ya da MK'nın özeleştiri sorunu üzerine Temmuz bildirgesi ile herhangi bir ortak yanı var mıdır ?

Kanımca, hiçbir ortak yanı yoktur.

2. Slepkov yoldaşın tezleri esas anlamları itibariyle de yanlıştır. Özeleştiriyi zorunlu kılan ve aynı zamanda

özeleştirinin en önemli unsurlarından birini oluşturan en ciddi nedenlerden biri örgütlerimizdeki bürokratizmdir. Parti ve Sovyet aygıtımızdaki bürokratizmle mücadele etmeden ileriye doğru hareket edilebilir mi? Hayır. Örgütlerimizdeki bürokratizme karşı kararlı bir mücadele vermeden, kitlelerin denetimi örgütlenebilir mi, kitlelerin insiyatifi, bağımsız hareket edebilmesi geliştirilebilir mi, milyonlarca kitle sosyalist inşaya çekilebilir mi? Hayır. Özeleştiri sloganını pratiğe geçirmeden bürokratizm sarsılabilir, zayıflatılabilir, yok edilebilir mi? Hayır. Özeleştiri sloganı adına sunulan tezlerde sosyalist inşamızın olumsuz bir unsuru ve özeleştirinin en önemli unsurlarından biri olan bürokratizm sorunu aydınlatılmadan işin içinden çıkılabilir mi? Elbette değil. Öyleyse Slepkov yoldaşın tezlerinde bu can alıcı soruna değinmekten sessizce kaçınmayı başarmış olması nasıl açıklanır? MK'nın tutumunu açıklama amacını güden özeleştiri üzerine tezlerde, özeleştirinin en önemli sorunu olan bürokratizme karşı mücadele nasıl unutulabilir? Ama, Slepkov yoldaşın tezlerinin, örgütlerimizdeki bürokratizm üzerine, bu örgütlerdeki bürokrat unsurlar üzerine, Parti ve Sovyet aygıtımızın çalışmalarındaki bürokratik saptırmalar üzerine tek bir kelimeyi (tam anlamıyla tek bir kelimeyi) dahi içermemesi bir gerçektir.

Bürokratizme karşı mücadele gibi olağanüstü önemli bir sorunda böylesine sorumsuzluktan da öte bir tavır, MK'nın özeleştiri sorununa ilişkin tutumuyla, MK Nisan genel toplantısı, MDK'nın Şahtiy olayları üzerine kararları ya da MK'nın özeleştiri üzerine Temmuz bildirgesi gibi parti belgeleriyle bağdaştırılabilir mi?

Sanmıyorum.

Komünist selamlarla.

8 Temmuz 1929

J. Stalin

(Stalin yoldaşın Komünist Akademi Parti İnşası İnceleme Grubu Üyelerine Mektubu, «Komsomolskaya Pravda» 19 Nisan, 90/1177, 1929)

II. TEORİ

1. Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Rolü

A. Stalin Yoldaş: Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Önemi Üzerine

Bazıları, Leninizmde esas olan şeyin Marksist ilkelerin pratiğe geçirilmesi, bu ilkelerin «uygulanması» anlamında, Leninizmin pratiğin teoriye üstün olduğunu, teoriye gelince Leninizmin bu açıdan sözde çok kayıtsız olduğunu sanırlar. Plehanov'un sık sık Lenin'in teoriyi ve özellikle de felsefeyi «umursamamasıyla» alay ettiği bilinir. Aynı zamanda bugün özellikle koşulların kendilerine yüklediği büyük pratik çalışma nedeniyle birçok Leninist pratikçi arasında teorinin çok geçerli olmadığı da bilinir. Lenin ve Leninizm konusunda bu tuhaftan da öte görüşün tümüyle yanlış olduğunu ve hiçbir biçimde gerçeğe uymadığını ve pratikçilerin teoriyi ellerinin tersiyle itme eğiliminin Leninizm ruhuna tümüyle aykırı olduğunu ve davamız için büyük tehlikeler taşıdığını söylemeliyim.

Teori, genel biçimiyle ele alındığında tüm ülkelerdeki işçi hareketinin deneyidir. Yolu, devrimci teori tarafından aydınlanmayan pratik kör kalacağı gibi, teori de devrimci pratikle birleştirilmediği takdirde amaçsız kalacaktır. Ama teori, devrimci pratikle kopmaz bir ilişki içinde olursa, işçi hareketinin çok büyük bir gücü haline gelebilir; çünkü yalnızca o, harekete güvenlik, yönünü belirleme yeteneğini ve olayların iç bağıntılarının anlaşılmasını sağlayabilir; çünkü yalnızca ve tek başına o, pratiğe, yalnızca sınıfların bugün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerini değil, aynı zamanda bu sınıfların yakın bir gelecekte, hangi yönde ve nasıl hareket edeceklerini de

anlamada yardımcı olur. Şu bilinen ilkeyi defalarca tekrarlayan Lenin'den başkası değildi: **«Devrimci teori olmadan devrimci eylem olmaz.»** (Lenin, Bütün Eserleri, C. IV, 2, «Ne Yapmalı?» **s. 152)**

Lenin, teorinin, özellikle partimiz gibi uluslararası proletaryanın öncü savaşçısı bir partinin rolü açısından ve içinde bulunduğu karmaşık iç ve uluslararası durum açısından büyük bir önem taşıdığını herkesten daha iyi biçimde anladı. Lenin partimizin bu özel rolünü daha 1902 yılında tahmin etmişti ve daha o zaman **«öncü savaşçı rolünü yalnızca ileri bir teori tarafından kılavuzluk edilen bir partinin yerine getirebileceğini** (C. IV, 2, s. 153)» anımsatmayı zorunlu görmüştü.

Lenin'in, partimizin rolüne ilişkin bu öngörüsünün gerçekleştiği günümüzde, onun bu tezinin özel bir önem ve özel bir güç kazandığını kanıtlamaya gerek olmadığı açıktır.

Lenin'in teoriye verdiği büyük önem, en açık bir biçimde Engels'ten Lenin'e kadarki dönemde bilimin yarattığı en önemli şeylerin materyalist felsefe temelinde genelleştirilmesi ve Marksistler arasında anti-materyalist akımların geniş kapsamlı bir eleştiriye tabi kılınması gibi büyük bir görevi Lenin'den başkasının üstlenmemesi gerçeğiyle açıklanabilir. Engels «materyalizmin her yeni buluşla yeni bir çehre kazandığını» söylüyordu. Bilindiği gibi bu sorunu kendi çağında yalnızca Lenin «Materyalizm ve Ampiriokritisizm» adlı kusursuz kitabında çözümlemiştir. Lenin'in felsefeyi «umursamamasıyla» alay etmekten hoşlanan Plehanov'un, böyle bir işi ciddi olarak üzerine almaya dahi cüret etmediği bilinen bir şeydir.

(Stalin, Leninizmin sorunları, «Leninizmin İlkeleri», s. 25 vd.)

B. Devrimci Teori Olmadan Devrimci Eylem Olamaz

...Hareketimizin gerçek durumunu az çok bilen biri, Marksizmin geniş ölçüde yaygınlaşmasının yanı sıra teorik düzeyin belli bir ölçüde düşmekte olduğunu görmek zorundadır. Teorik olarak çok az eğitilmiş ya da hiç eğitilmemiş çok sayıda insan, hareketin pratik önemi ve pratik başarıları yüzünden ona katılmışlardır. Bu nedenle «Raboçeye Dyelo»nun bir zafer havasıyla Marks'ın şu sözlerini tekrarlarken nedenli düşüncesiz olduğunu değerlendirebiliriz: «Gerçek hareketin her adımı, bir düzine programdan daha önemlidir.» Teorik kargaşalık döneminde bu sözcükleri tekrarlamak tıpkı bir cenaze alayındakilere «gözünüz aydın» demeye benzer. Üstelik Marks'ın bu sözleri, ilkelerin formülasyonundaki seçmeciliği **şiddetle mahkum ettiği** Gotha Programı konusunda yazdığı mektuptan alınmıştır. Eğer birleşmek zorundaysanız, diye parti önderliğine yazıyordu Marks, hareketin pratik hedefleri adına anlaşmalar yapın, ama ilkeler konusunda pazarlık yapılmasına izin vermeyin, teorik «ödünler» vermeyin. Marks'ın düşüncesi buydu, ama aramızda onun adına teorinin önemini küçümsemeye çalışan kimseler var!

Devrimci teori olmadan devrimci eylem olamaz. Moda haline gelmiş oportünizm övgüsünün pratik çalışmanın en dar biçimlerine delicesine bir kapılmayla elele gittiği bir dönemde bu düşünceyi sık sık vurgulamaktan vazgeçilemez. Rus sosyal demokrasisi için teorinin önemi çoğu kez unutulan şu üç durumdan ötürü önem kazanmaktadır: Birincisi, partimizin daha henüz yeni biçimlenmesi, çehresini henüz yeni kazanması ve hareketi doğru yolundan saptırmakla tehdit eden devrimci düşüncenin diğer akımlarının üstesinden henüz **gelememiş** olması. Tam tersine, yakın geçmiş tam da sosyal demok-

rat olmayan devrimci akımların yeniden canlanışı tarafından damgalanmıştır. (Akselrod'un uzun zaman önce ekonomistlere söylediği gibi) Bu koşullar altında ilk bakışta «önemsiz» gibi görünen bir yanılgı en kötü sonuçlara yol açabilir ve ancak miyoplar, gruplar arasındaki tartışmaları ve akımların keskin bir biçimde birbirinden ayrı olarak ele alınmalarını zamansız ve gereksiz bulabilir Rus sosyal demokrasisinin yazgısı daha uzun yıllar şu ya da bu «ayrılığın» güçlenmesine bağlı olabilir.

İkincisi, sosyal demokrat hareket, özünde uluslararası bir harekettir. Bu, yalnızca, ulusal şovenizmle mücadele edeceğimiz anlamına gelmez. Bu aynı zamanda, genç bir ülkede başlayan bir hareketin, ancak öteki ülkelerin deneylerinden yararlandığında başarılı olabileceği anlamına da gelir. Ama böyle bir çalışma yapabilmek için, bu deneyleri yalnızca bilmek ya da son kararlarını doğrudan kopya etmek yetmez. Bu deneyleri eleştirici bir biçimde gözden geçirmek ve onları bağımsız olarak sınamak da gerekir. Kim, modern işçi hareketinin dev gibi geliştiğini ve dallandığını gözönünde bulundurursa, o, bu görevin üstesinden gelebilmek için nasıl bir teorik güçler yedeğine ve siyasal (aynı zamanda da devrimci) deneye gerek olduğunu kavrayacaktır.

Üçüncüsü, Rus sosyal demokrasisinin ulusal görevleri, dünyada başka hiç bir sosyalist partinin daha önce karşılaşmadığı türdendir. İlerde, bize, tüm halkı mutlakiyetin boyunduruğundan kurtarma görevini yükleyen siyasal ve örgütsel görevlerimizden söz edeceğiz. Şimdi yalnızca, **öncü savaşçı rolünü, ancak ileri bir teori tarafından kılavuzluk edilen bir partinin yerine getirebileceğine** dikkati çekmek istiyoruz. Bunun az çok ne anlama geldiğini somut olarak düşünebilmek için okur, Herzen, Belinski, Çernişevski gibi Rus sosyal demokrasisinin öncülerini ve yetmişlerin parlak devrimci yıldızla-

rını anımsasın; Rus literatürünün şimdi kazandığı uluslararası önemi düşünsün, sonra... ama bu kadarı da aslında yeter!

(Lenin Seçme Eserler, C. II, «Ne yapmalı» s. 46 vd.)

C. Engels : İşçi Sınıfı Mücadelesinin Üç Biçimi Üzerine

Engels, sosyal demokrasinin büyük mücadelesinin, -bizde kullanıldığı gibi- **iki** biçimini (siyasal ve ekonomik) değil, **teorik mücadeleyi ilk ikisine ekleyerek üç biçimini** kabul ediyor. Hem pratik olarak hem de siyasal olarak güçlenmiş olan Alman işçi hareketine öğütleri, bugünün sorunları ve tartışmaları açısından öylesine öğreticidir ki, uzun bir zamandan beri aranan bir eser haline gelen «Alman Köylü Savaşı» broşüründen aldığımız uzun alıntıdan dolayı okuyucuyu sıkmayacağımızı umarız:

«Alman işçilerinin, öteki Avrupa işçilerine göre başlıca iki üstünlüğü vardır. Birincisi, Avrupa'nın teorik düzeyi en yüksek halkına mensup olmaları ve üstelik Almanya'nın sözde «küitürlüler»inin tamamen unutmuş oldukları, teorik anlayışı da korumaları. Eğer daha önce Alman felsefesi özellikle Hegel felsefesi olmasaydı, şimdiye kadar ortaya çıkmış tek bilimsel sosyalizm olan Alman bilimsel sosyalizmi hiçbir zaman kurulamazdı. İşçilerin teorik anlayışı olmasaydı, onlar bu bilimsel sosyalizmi hiçbir zaman şimdi özümlemiş oldukları derecede özümleyemezlerdi. Bu üstünlüğün ne denli büyük bir üstünlük olduğunu bir yandan tek tek sendikaların mükemmel örgütlenişine karşın, İngiliz işçi hareketinin pek bir ilerleme göstermemesinin başlıca nedenlerinden biri olan bütün teorilere karşı kayıtsızlık ve öte yandan da Proudhonculuk tarafından ilk biçimiyle Fransız ve Belçikalılarda, sonradan Bakunin tarafından daha da karikatürleştirilmiş biçimiyle İspanyol ve İtalyanlarda ya-

ratılan huzursuzluk ve kargaşalık göstermektedir.

«İkinci üstünlük, Almanların, işçi hareketine zaman bakımından aşağı yukarı en son gelmiş olmalarıdır. Tıpkı, teorik Alman sosyalizminin, hayalperestliklerine ve ütopyacılıklarına karşın, bütün zamanların en önemli düşünürleri arasında sayılan ve bugün doğruluklarını bilimsel olarak kanıtladığımız sayısız şeyleri önceden dahiyane bir biçimde görmüş olan şu üç adamın, Saint-Simon, Fourier ve Owen'in omuzları üzerinde yükseldiğini, hiçbir zaman unutmayacağı gibi, pratik Alman İşçi hareketi de, İngiliz ve Fransız [işçi] hareketinin omuzları üzerinde geliştiğini, onların pahalıya elde ettikleri deneylerden kolayca yararlandığını, o zamanlar kaçınılmaz olan çoğu yanılgılardan kaçınabildiğini hiçbir zaman unutmamalıdır. İngiliz Sendikaları ve Fransız siyasal işçi mücadeleleri örnekleri olmasaydı, özellikle Paris Komünü'nün çok büyük atılımı olmasaydı, şimdi nerede olurduk ?

«Alman işçilerinin, durumlarının üstünlüklerinden, az görülür bir kavrayışla yararlanmasını bildiklerini kabul etmek gerekir. Bir işçi hareketi varolduğundan bu yana ilk kez, mücadele-teorik, siyasal ve pratik, ekonomik (kapitalistlere karşı direnç) - üç yönüyle uyum, bağlantı içinde ve planlı bir biçimde yürütülmüştür. Alman [işçi] hareketinin gücü ve yenilmezliği, işte deyim yerindeyse bu tek merkezli saldırıdadır.

«Bir yandan bu elverişli konumları nedeniyle, öte yandan İngiliz hareketinin adasal özellikleri ve Fransız hareketinin zorla bastırılışı sonucunda, Alman işçileri, şimdilik proleter mücadelenin öncüsü durumunda bulunuyorlar. Olayların, onlara bu şerefli yeri daha ne kadar zaman bırakacağı önceden söylenemez. Ama onlar bu yeri doldurdukları sürece ümit edelim ki, görevlerini gerektiği gibi yerine getirsinler. Bunun için, mücadele ve ajitasyonun her alanında çabalarını bir kat daha artırmalılar. Önderlerin görevi, bütün teorik sorunlar üzerinde gittikçe daha çok bilgi edinmek, eski dünya görüşüne ait safsatalardan kendilerini gittikçe daha fazla kurtarmak, sosyalizmin bir bilim durumuna gelmesinden bu yana bir bilim gibi yürütülmek, yani irdelenmek istedi-

ğini sürekli gözönünde bulundurmak olacaktır. Böylelikle kazanılan ve gittikçe daha berraklaşan görüşleri, işçi kitleleri arasında artan bir çabayla yaygınlaştırmak, parti örgütünü ve sendikaları daha sıkı bir biçimde birleştirmek önem kazanacaktır...

«Eğer Alman işçileri böyle ilerlerse, hareketin tam da başında yürüyeceklerdir demiyorum -yalnızca herhangi bir ulusun işçilerinin hareketin başında yürümeleri, hareketin çıkarlarına uymaz-, ama gene de savaş çizgisi üzerinde şerefli bir yer tutacaklar ve beklenmeyen zor sınavlar ya da çok büyük olaylar onlardan daha fazla cesaret, daha çok kararlılık ve enerji talep ettiğinde silahlanmış olarak hazır duracaklardır.»

Engels'in sözlerinin öngörü olduğu ortaya çıktı. Bir kaç yıl sonra, Alman işçileri, Sosyalistlere Karşı Yasa biçimindeki beklenmedik zor sınavlarla karşılaştılar. Alman işçileri bu sınavın karşısına tam anlamıyla silahlanmış bir biçimde çıktılar ve bu sınavları zaferle sonuçlandırmayı başardılar.

Rus proletaryası çok daha çetin sınavlardan geçmek zorunda kalacak, onun savaşmak zorunda kalacağı canavarın yanında anayasal bir ülkedeki anti-sosyalist yasa ancak bir cüce olarak kalır. Tarih bizi şu anda herhangi bir ülkenin proletaryasının tüm **acil** görevlerinin **en devrimcisi** olan bir görevle karşı karşıya getirdi. Bu görevin yerine getirilmesi, yalnızca Avrupa gericiliğinin değil, (şimdi denilebilir ki) Asya gericiliğinin de bu en güçlü kalesinin yıkılması Rus proletaryasını uluslararası devrimci proletaryanın öncüsü yapacaktır. Ve biz bin kere daha derin ve daha geniş olan hareketimizi, aynı açık kararlılık ve enerjiyle uygulamayı bilirsek, bizden öncekilerin, yetmişlerin devrimcilerinin kazanmış oldukları bu onurlu ünvanı elde edeceğimizi ümit etmek hakkına sahip olacağız.

(Lenin, Seçme eserler, C. II. «Ne Yapmalı», s. 48 vd.)

2. Kendiliğindenlik Teorisinin Eleştirisi.

A. İşçi Hareketinde Kendiliğindenlik ve Bilinçlilik.

Yetmişlerin hareketinden çok daha geniş ve derin olan hareketimizin, o sıralardaki gibi aynı açık kararlılığı ve enerjiyi içermesi gerektiğini söylemiştik. Gerçekten, bugünkü hareketin gücünün kitlelerin (ve hepsinden önce sanayi proletaryasının) uyanışından; zayıflığının ise, devrimci önderlerin insiyatif ve bilincinin eksikliğinden ileri geldiğinden şimdiye dek kimse kuşku duymamıştır.

Ama, son zamanlarda, şimdiye dek bu soruna ilişkin geçerli tüm görüşlerin altüst olması tehlikesini yaratan şaşırtıcı bir keşifte bulunuldu. Bu keşif, «Iskra» ve «Zarya» ile giriştiği polemikte tek tek itirazlarla yetinmeyen, tam tersine, «genel görüş ayrılığını» daha derin bir köke yani «kendiliğinden unsur ile bilinçli planlanan unsurun **göreli** öneminin farklı değerlendirilmesine» bağlamaya çalışan «Raboçeye Dyelo» tarafından yapılmıştır. Raboçeye Dyelo'nun suçlaması şöyledir: **«Gelişmenin, nesnel ya da kendiliğinden unsurunun önemini küçümseme»**. Buna şu karşılığı vermek istiyoruz: Eğer «Iskra» ve «Zarya» ile girişilen polemik, «Raboçeye Dyelo»nun bu «genel görüş ayrılığını» keşfetmesinden başka bir sonuç vermemiş olsaydı bile, biz tek başına bu sonuçtan da büyük bir memnunluk duyardık; bu tez o kadar anlamlıdır ki, Rus sosyal demokratları arasındaki günümüz teorik ve siyasal görüş ayrılıklarını bütünüyle aydınlatmaktadır.

Bu nedenle, bilinç ve kendiliğindenlik arasındaki ilişkiler sorunu çok büyük bir genel ilgi uyandırmaktadır ve onun için, bu sorun ayrıntılı bir biçimde incelenmelidir.

a) Kendiliğinden Kabarmanın Başlangıcı

Bir önceki bölümde, Rusya'nın aydın gençliğinin, bin

sekizyüz doksanların ortalarında Marksizm teorisini nasıl **genel** bir coşkunlukla ele aldığını belirttik. Aynı dönemlerde, ünlü 1896 Petersburg Sanayi Savaşından sonra işçi grevleri de aynı genel niteliği almışlardı. İşçi grevlerinin bütün Rusya'ya yayılması daha yeni başlayan halk hareketinin derinliğini açıkça gösteriyordu ve eğer «kendiliğinden unsurdan» söz edeceksek, o halde kendiliğinden olarak kabul edilmesi gereken şey, her şeyden önce bu grev hareketidir. Ama kendiliğindenlik vardır, kendiliğindenlik vardır. Rusya'da bin sekizyüz yetmişlerde ve bin sekizyüz altmışlarda (ve hatta 19. yy'in ilk yarısında) makinalara «kendiliğinden» saldırı ile birlikte grevler olmuştur. Bu «ayaklanmalarla» karşılaştırıldığında bin sekizyüz doksanların grevleri hatta «bilinçli» olarak bile nitelenebilir; çünkü işçi sınıfının bu dönem içinde attığı adımlar öylesine önemliydi ki, bu bize, «kendiliğindenlik unsurunun» özünde **tohum halindeki** bilinçlenmeden başka bir şey olmadığını göstermektedir. İlkel ayaklanmalar bile, bilinçliliğin belli bir ölçüde uyanmış olduğunu ifade ediyordu; İşçiler, kendilerini ezen rejimin sarsılmazlığına ilişkin çağlar boyu sürüp gelen inançlarını kaybediyorlardı; kollektif bir savunmanın zorunluluğunu anlamasalar bile hissetmeye başlıyorlardı ve otoriteye karşı kölece boyun eğmeye kararlılıkla karşı çıkıyorlardı. Ama bu gene de bir **mücadeleden** çok, umutsuzluğun ve öç almanın bir ifadesiydi. Bin sekizyüz doksanların grevleri, bilinçli olmanın çok daha büyük belirtilerini taşıyordu: Belirli talepler öne sürülüyordu, en elverişli anın belirlenmesine çalışılıyordu, başka yerlerdeki belirli durum ve örnekler üzerine tartışılıyordu vb. Ayaklanmalar yalnızca ezilen insanların başkaldırması idi. Oysa düzenli grevler daha şimdiden sınıf mücadelesinin tohumlarını içinde taşıyorlardı, ama yalnızca tohumlarını. Gerçekte bu grevler sendikal mücadelelerdi, ama henüz

sosyal demokrat mücadeleler değildi; bunlar işçiler ve işverenler arasındaki uzlaşmaz çelişkinin uyanmaya başladığını gösteriyordu, ama işçiler, kendi çıkarlarının şimdiki siyasal ve toplumsal rejimlerin tümüyle uzlaşmaz bir karşıtlık içinde olduğunun bilincinde değillerdi ve olamazlardı da, yani onların sosyal-demokrat bilinçleri yoktu. Bu açıdan bakıldığında bin sekizyüz doksanlardaki grevler, «ayaklanmalara» kıyasla çok büyük bir ilerlemeyi temsil etmelerine karşın salt kendiliğinden bir hareket olarak kaldılar.

İşçiler arasında Sosyal demokrat bilincin **olamayacağını** söyledik. Bu onlara yalnızca dışardan götürülebilirdi. Bütün ülkelerin tarihi işçi sınıfının salt kendi çabasıyla ancak sendikal bir bilinci geliştirebileceğini, işçi sınıfının, yeni dernekler içinde birleşmenin, işverenlere karşı mücadele etmenin, hükümetten işçiler için şu ya da bu zorunlu yasaları talep etmenin vb.* gerekli olduğu bilincine ulaşabildiğini gösterir. Oysa sosyalizm öğretisi, mülk sahibi sınıfların eğitim görmüş temsilcileri tarafından, aydınlar tarafından geliştirilmiş olan felsefi, tarihsel ve ekonomik teorilerden doğup gelişmiştir. Toplumsal durumlarıyla modern bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels'in kendileri de, burjuva aydın tabakasına mensupturlar. Aynı biçimde, Rusya'da sosyal demokrasinin teorik öğretisi de işçi hareketinin kendiliğinden gelişmesinden tamamen bağımsız olarak doğdu ve bu öğreti devrimci-sosyalist aydınlar arasında düşüncelerin gelişmesinin doğal ve kaçınılmaz sonucu olarak ortaya

* Trade Union'culuk (sendikalizm), bazılarının sandığı gibi, «siyaseti» tümüyle dıştalamaz. Sendikalar her zaman belli bir ölçüde (ama sosyal demokrat olmayan) siyasal ajitasyon ve belli bir ölçüde siyasal mücadele yürütmüşlerdir. Sendikal ve sosyal demokrat siyaset arasındaki farkı bir sonraki bölümde ele alacağız.

çıktı. Sözünü ettiğimiz dönemde, yani 1895'lerde, bu öğreti yalnızca «Emeğin Kurtuluşu» grubunun mükemmel bir biçimde ifade ettiği programla kalmamış, Rusya'daki devrimci gençliğin çoğunluğunu da kendi yanına kazanmış bulunuyordu.

Böylece, hem işçi kitlelerinin kendiliğinden uyanışı, bilinçli yaşama ve bilinçli mücadeleye doğru bir uyanış vardı, hem de sosyal demokrat teori ile silahlanmış olan ve işçilere yaklaşmak için yanıp tutuşan devrimci bir gençlik vardı. Bununla ilgili olarak, **ekonomik ajitasyonu büyük bir gayretle yürüten** (ve bu açıdan, o zamanlar hâlâ elyazması halinde bulunan «Ajitasyon Üzerine» adlı broşürün içerdiği gerçekten yararlı görüşlere sıkı sıkıya bağlı kalan bu dönemin **ilk** sosyal demokratlarının, bu ajitasyonu yalnızca tek görevleri olarak görmedikleri, tam tersine **daha başından beri** genel olarak Rus sosyal demokrasisinin büyük tarihsel görevlerini ve özel olarak da mutlakiyetin yıkılması görevini ön plana çıkardıkları, o çoğu kez unutulan (ve pek de bilinmeyen) durumu belirtmek özel bir anlam taşımaktadır. Böylece, 1895'in sonunda, «İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Mücadele Birliği»ni kurmuş olan Petersburg Sosyal Demokratlar Grubu, «Raboçeye Dyelo» adını taşıyan bir gazetenin ilk sayısını hazırladı. Basıma hazır olan bu sayıya 8 Aralık 1895 gecesi grubun üyelerinden A.A. Vanayev'in evine yapılan bir baskında jandarma tarafından el kondu ve böylelikle «Raboçeye Dyelo»nun birinci sayısı gün ışığına çıkma fırsatını bulamadı. Bu sayının başyazısı (belki 30 yıl sonra bir «Russkaya Starina»* bunu polis arşivinden çıkaracaktır) Rusya'daki işçi sınıfının tarihsel görevlerini özetliyor ve siyasal özgürlüklerin elde edilmesini bu görevlerin başına koyuyordu. Bu sayı aynı zamanda «Bakanlarımız Ne Düşünüyor?» başlıklı, polisin «Temel Eğitim Ko

* «Rusya'nın Eski Zamanları», aylık tarih dergisi, 1870 den 1917'ye dek yayınlandı. red.

mitelerini» ele alan bir makaleyi de içeriyordu. Bunun yanısıra yalnızca Petersburg'dan değil, Rusya'nın başka yerlerinden de gelen mektuplar da (örneğin Jarosiav eyaletindeki işçi katliamı üzerine) vardı. Eğer yanılmıyorsak, bin sekizyüz doksanlarda Rus sosyal demokratlarının bu «ilk girişimi» hiç de dar, yöresel ve hele «ekonomik» nitelikte bir gazete değildi, tam tersine mutlakiyete karşı, grev mücadelelerini devrimci hareketle birleştirmeyi ve gerici siyasetin ezdiği herkesi sosyal demokrasinin saflarına kazanmayı amaçlıyordu. O zamanki hareketin durumu hakkında azıcık bilgiye sahip olan kimse, böyle bir gazetenin başkentin işçileri ve devrimci aydınlar arasında sıcak bir ilgi uyandıracağından ve en geniş bir biçimde yaygınlık kazanacağından kuşku duyamazdı. Girişimin başarısızlığı, yalnızca bu dönemin sosyal demokratlarının devrimci tecrübe ve pratik hazırlıktan yoksun olmalarından dolayı, o anın acil gereklerini karşılayacak durumda olmadıklarını kanıtlamıştır. Aynı şeyler, Petersburg «Raboçi Listok» ve özellikle «Raboçaya Gazeta» ve 1898 baharında kurulan Rusya Sosyal Demokrat İşçi Partisi «Manifesto»su için de söylenmelidir. Elbette ki, o zamanın önderlerini bu yetersiz hazırlıkları nedeniyle kınamak aklımızın ucundan bile geçmez. Ama hareketin bu tecrübelerinden yararlanmak ve bu tecrübelerden pratik dersler çıkarmak için şu ya da bu eksikliğin nedenlerini ve önemini iyice kavramalıyız. Bu yüzden, 1895 - 1898 yıllarında etkin olan sosyal demokratların bir bölümünün hatta belki de çoğunluğunun, haklı olarak o zaman bile, «kendiliğinden» hareketin hemen başlangıcında, en kapsamlı bir programla ve mücadele taktiğiyle ortaya çıkmanın mümkün olduğunu düşündüklerini belirtmek özellikle önemlidir.* Devrimcilerin çoğun-

* Ekonomistler «Rus sosyal demokrat organlara mektup»la-

→

luğunun yetersiz bir biçimde hazırlanmış olmaları, ki bu tamamen doğal olguydu, özellikle korkulacak bir durum değildi. Görevler doğru olarak saptansaydı, bu görevleri gerçekleştirme girişimlerini tekrarlamak için enerji olsaydı, geçici başarısızlıklar yalnızca küçük talihsizlikler olurdu. Devrimci tecrübe ve örgütsel beceri elde edilebilecek olan şeylerdir, yeter ki bu gerekli nitelikleri kazanma isteği olsun! Yeter ki, yanlışlar kabul edilsin. Devrimci mücadelede yanlışların kabul edilmesi, onların giderilmesi yolunda yarı yolun aşılması demektir.

Ama, bu kavrayış sönmeye başladığında (ki bu yukarda sözü edilen grubun üyeleri arasında çok canlı idi.), eksikliklere erdemler olarak bakmaya hazır, üstelik **kendiliğindenlik önünde kölece boyun eğişlerine teorik** bir temel bulmaya çalışan kimseler -ve hatta sosyal demokrat organlar- ortaya çıktığında, bu küçük talihsizlik başlı başına bir felaket haline geldi. Şimdi, içeriği eksik ve dar bir biçimde «ekonomizm» kavramıyla nitelenen bu akımdan sonuçlar çıkarma zamanıdır.

(Lenin, Seçme Eserler, C. II, «Ne Yapmalı», s. 50 vd.)

---

rında («Iskra», No. 12) şöyle yazıyorlardı: «Bin sekizyüz doksanların sonlarındaki sosyal demokratların faaliyetlerine karşı tavır alan «Iskra» o sıralarda küçük talepler uğruna mücadeleden başka herhangi bir faaliyet için koşulların bulunmadığı olgusunu görmezlikten geliyor.»

Metinde sözü edilen olgular, «koşulların bulunmadığı» iddiasının **gerçeğe taban tabana zıt olduğunu** göstermektedir. Yalnızca binsekizyüz doksanların sonlarında değil, binsekizyüz doksanların ortalarında bile, önderlerin yeterli derecede hazır olmamalarının dışında, küçük talepler uğruna mücadelenin yanında diğer faaliyetler için de bütün koşullar mevcuttu. «Ekonomistler» bizim, biz ideologların, önderlerin hazır olmadaki eksikliklerimizi açıkça kabul edeceklerine, bütün suçu «koşulların bulunmayışına», hiçbir ideologun hareketi

→

B. Hareketin Kendiliğindenliği, Onu Burjuva İdeolojisine Boyun Eğmeye Götürür

İşçi kitlelerinin kendilerinin hareketin gelişimi içinde geliştirdiği bağımsız bir ideoloji **söz konusu olamayacağına*** göre, sorun **yalnızca** şöyle konulabilir: Burjuva ideolojisi ya da sosyalist ideoloji. İkisi arasında bir orta yol yoktur, (çünkü insanlık üçüncü bir ideoloji yaratmamıştır ve üstelik sınıf çelişkileri ile bölünmüş olan bir toplumda sınıf dışı ya da sınıflarüstü bir ideoloji olamaz). Bu nedenle, sosyalist **ideolojinin her** küçümsenişi, ondan **her uzaklaşma** aynı zamanda burjuva ideolojisini güçlendirme anlamına gelir. Kendiliğindenlikten söz ediliyor, ama işçi hareketinin **kendiliğinden** gelişmesi, onun burjuva ideolojisine tabi olmasına, «Credo» **programı**

---

saptıramayacağı yolu belirleyen maddi koşulların etkisine yüklenmeye çalışıyorlar. Bu kendiliğindenlik önünde sürünmek değil de nedir, «ideologların» kendi eksikliklerine sevdalanmaları değil de nedir?

* Bu elbette işçilerin bu gelişmede rolleri yoktur anlamına gelmez. Ama onlar işçi olarak değil, sosyalist teorisyenler olarak, Proudhon'lar ve Weitling'ler olarak katıldılar, başka bir deyişle, onlar yaşadıkları çağın bilgisini şu ya da bu ölçüde edinmeyi başarabildikleri ve bu bilgiyi geliştirebildikleri ölçüde ve yalnızca o zaman katıldılar. Ama işçilerin bunda **daha sık başarı** gösterebilmeleri için, genel olarak işçilerin bilinç düzeylerini yükseltmek için her şey yapılmalıdır. Bunun için, işçiler, **«İşçiler için literatür»ün** yapma dar sınırları içine kendilerini hapsetmemelidirler, **genel literatür**'den yararlanmayı gittikçe daha iyi bir biçimde öğrenmelidirler. Burada hatta «kendilerini hapsetmemelidirler» yerine «hapsedilmemelidirler» demek daha doğrudur. Çünkü işçiler aydınlar için yazılmış olan her şeyi okuyorlar ve okumak istiyorlar ve yalnızca birkaç (kötü) aydın, «işçilere» fabrikadaki durumdan söz etmenin ve herkesçe çoktandır bilinen şeyleri tekrarlayıp durmanın yeterli olduğunu düşünüyor.

doğrultusunda gelişmesine yol açar, kendiliğinden işçi hareketi Trade-Union'culuktur, yalnızca sendikalizmdir. Ve sendikalizm de işçilerin burjuvazi tarafından ideolojik olarak köleleştirilmeleri demektir. Bu nedenle görevimiz, kendiliğindenliğe karşı mücadelede sosyal demokrasinin görevi, işçi hareketini, burjuvazinin kanatları altına alma yolundaki bu kendiliğindenci sendikalizm eğiliminden uzaklaştırmak ve devrimci sosyal demokrasinin kanadı altına almaktadır. Bu nedenle «Iskra» No. 12'de yayınlanan «ekonomist» mektubun yazarının, en coşkulu ideologların büyük çabalarının bile işçi sınıfı hareketini maddi unsurların maddi ortamla karşılıklı etkileşiminden doğan yoldan ayıramayacağı yolundaki sözleri, **sosyalizmden vazgeçmeyle tamamen aynı şeydir.** Ve eğer bu yazarlar, edebi ve toplumsal faaliyet arenasına giren herkesin yapması gerektiği gibi ne söylediklerini korkusuzca, tutarlı bir biçimde ve derinlemesine değerlendirebilselerdi, «ellerini göğüslerine kavuşturmaktan» ve ortalığı, işçi hareketini «en az direnme yoluna» doğru, yani burjuva Trade-Union'culuk yoluna doğru sürükleyen Struve ve Prokopoviç baylarına, ya da bu hareketi papaz ve jandarma «ideolojisi» yoluna doğru çeken Zubatov'lara terketmekten başka yapacakları bir şey kalmazdı.

Almanya örneğini anımsayalım. Lassalle'nin Alman işçi hareketine sunduğu tarihsel hizmet neydi? Bu hareketi, **(Schulze-Delitzsch ve benzerlerinin iyi niyetli yardımlarıyla)** kendiliğinden gittiği ilerlemeci Trade-Union'culuk ve kooperatifçilik yolundan **uzaklaştırmış olmasıydı.** Bu görevi yerine getirmek için, kendiliğinden unsurun rolünü küçümsemeden, süreç olarak taktikden, unsurlarla ortam arasındaki karşılıklı etkileşimden vb.den söz etmekten çok daha farklı şeyler yapmak gerekiyordu. **Kendiliğindenliğe karşı amansız bir mücadele** gere-

kiyordu ve ancak uzun yılları kapsayan böyle bir mücadeleden sonradır ki, örneğin Berlin'in emekçi halkını ilerlemeci partinin bir dayanağı olmaktan çıkarıp, sosyal-demokrasinin en sağlam kalelerinden biri haline getirmek mümkün olabilmiştir. Bu mücadele bugün bile (Alman hareketinin tarihini Prokaviç'ten, felsefesini ise Struve'den öğrenenlerin sanabilecekleri gibi) henüz sona ermiş değildir. Bugün bile, Alman işçi sınıfı deyim yerindeyse, birçok ideolojiye bölünmüştür. İşçilerin bir bölümü katolik ve monarşist işçi dernekleri içinde, bir başka bölümü İngiliz Trade-Union'culuğunun burjuva müritleri tarafından kurulan Hirsch-Duncker sendikaları içinde, üçüncü bölümü sosyal demokrat dernekler içinde birleşmişlerdir. Bu son bölüm tüm ötekilerden ölçülemeyecek kadar daha büyüktür. Ama sosyal demokrat ideoloji, böyle bir üstünlüğü ancak bütün öteki ideolojilere karşı boyun eğmez mücadele ile sağlayabilmiştir ve ancak böyle koruyabilecektir.

Neden ama, diye soracaktır okur, kendiliğinden hareket, en az direnme çizgisini izleyen hareket, tam da burjuva ideolojisinin egemenliğine yol açıyor? Şu basit nedenden ötürü: Burjuva ideolojisi köken bakımından sosyalist ideolojiden çok daha eskidir, çok yönlüdür ve ötekiyle **kıyaslanamayacak ölçüde** çok yayılma araçlarına sahiptir.*

---

* Sık sık şu söylenir. İşçi sınıfı **kendiliğinden** sosyalizme gitmektedir. Bu, sosyalist teorinin işçi sınıfının sefaletinin nedenlerini öteki teorilerden daha derinlemesine ve daha doğru olarak ortaya koyduğu için, bu anlamda tamamen doğrudur: bundan dolayı bu teori işçiler tarafından bu denli kolay bir biçimde kavranır, **yeter ki** bu teori kendiliğindenliğin önünde teslim olmasın, **yeter ki** ona tabi olmasın. Genel olarak bu anlaşılır bir şeydir, ama **Raboçeye Dyelo** bu apaçık olguyu unutuyor ve tahrif ediyor. İşçi sınıfı kendiliğinden sosyalizme →

Ve herhangi bir ülkede sosyalist hareket ne kadar genç ise, sosyalist olmayan bir ideolojiyi güçlendirme yolundaki tüm girişimlere karşı mücadele o denli enerjik bir biçimde yürütülmelidir ve işçiler «bilinçli unsurların abartılması»na vb. karşı yaygara koparan kötü danışmanlara karşı o denli kararlı bir biçimde uyarılmalıdır. Ekonomist mektubun yazarları «Raboçeye Dyelo» ile birlikte koro halinde hareketin çocukluk dönemine özgü hoşgörüsüzlüğe karşı sövüp sayıyor. Buna cevabımız şudur: Evet, hareketimiz gerçekten çocukluk dönemindedir ve daha çabuk erginleşebilmesi için, kendiliğindenliğe tapma yüzünden gelişmesini geciktirenlere karşı tam da bu nedenden ötürü hoşgörüsüz olmalıdır. Mücadelenin tüm belirleyici aşamalarından çoktan geçmiş eski adam rolünü oynamak istemek kadar gülünç ve zararlı bir şey yoktur.

(Lenin, Seçme Eserler, C. II, «Ne Yapmalı» s. 62 vd.)

C. Kendiliğindenlik «Teorisi»nin Eleştirisi Ya da Harekette Öncünün Rolü

Kendiliğindenlik «teorisi» oportünizmin teorisidir, işçi hareketinin kendiliğindenliği önünde boyun eğişin teorisidir, işçi sınıfının öncüsünün önder rolünün, işçi sınıfının partisinin gerçekten inkarının teorisidir.

Kendiliğindenlik önünde boyun eğişin teorisi, işçi hareketinin devrimci niteliğiyle taban tabana zıttır ve bu teori hareketin çizgisinin kapitalizmin temellerine yönlendirilmesine karşıdır; daha çok hareketin «gerçekleşmesi

gitmektedir, ama bu durum en yaygın (ve sürekli çeşitli biçimlerde canlandırılan) burjuva ideolojisinin kendiliğinden işçiye telkin edilmesine engel olmamaktadır.

mümkün olan», kapitalizm için «kabul edilebilir» talepler çizgisini izlemesinden yanadır; o, «en az direnme çizgisini» tümüyle destekler. Kendiliğindenlik teorisi Trade-Union'culuğun ideolojisidir.

Kendiliğindenlik önünde boyun eğme teorisi, kendiliğinden harekete bilinçli, planlı bir nitelik verilmesine karşı çıkar. O, partinin işçi sınıfının başında yürümesine, partinin kitlelerin bilinç düzeyini yükseltmesine, partinin hareketi yönlendirmesine karşı çıkar; o, bilinçli unsurların, hareketin kendi yolundan gitmesine engel olmamalarından yanadır. O, partinin kendiliğinden hareketi gözlemesinden ve hareketin arkasından sürüklenmesinden yanadır. Kendiliğindenlik teorisi, hareketteki bilinçli unsurların rolünün küçümsenmesinin teorisidir, «kuyrukçuluk» ideolojisidir, **her türden** oportünizmin mantıki temelidir.

Birinci Rus devriminden önce ortaya çıkan bu teori pratik olarak taraftarlarının, sözümona «ekonomistler»in Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin zorunluluğunu reddetmelerine, işçi sınıfının Çarlığı devirme uğrundaki devrimci mücadelesine karşı tavır almalarına, hareket içinde Trade-Union'cu siyaseti örgütlemelerine ve genel olarak işçi hareketini liberal burjuvazinin egemenliğine teslim etmelerine yol açtı.

Eski «Iskra»nın mücadelesi ve Lenin'in «Ne Yapmalı» broşüründeki «kuyrukçuluğun» parlak eleştirisi yalnızca sözde «ekonomizmi» yıkmakla kalmadı, aynı zamanda Rus işçi sınıfının gerçek devrimci hareketinin teorik temellerini de yarattı.

Böyle bir mücadele olmasaydı, Rusya'da bağımsız bir işçi partisinin yaratılması ve devrimdeki önder rolü düşünülemezdi bile.

Ama kendiliğindenlik önünde boyun eğme teorisi yalnızca Rusya'ya özgü bir olgu değildir. Bu teori, istisnasız bütün II. Enternasyonal partilerinde, biraz fark-

li biçimde de olsa, geniş ölçüde yayılmıştır. Ben, burada, herşeyi mazur gösteren, herkesi uzlaştıran, olayları saptayan ve iş işten geçtikten sonra bunları açıklamaya kalkışan ve olayları saptadıktan sonra görevinin tamamlanmış olduğunu düşünen II. Enternasyonal önderleri tarafından bayağılaştırılan sözde «üretici güçler» teorisini kastediyorum. Marks, materyalist teorinin, dünyayı açıklamakla yetinmeyeceğini, tam tersine onun esas görevinin dünyayı değiştirmek olduğunu söylemişti. Ama Kautsky ve ortakları bu sonucu çıkarmıyorlar ve Marks'ın formülünün birinci kısmıyla yetinmekte ısrar ediyorlar. İşte size bu teorinin uygulamasının birçok örneklerinden biri: Emperyalist savaştan önce, emperyalistler savaşı başlattıkları takdirde, II. Enternasyonal partileri, «savaşa karşı savaş» tehdidinde bulundu, denir. Bu partilerin tam da savaşın eşiğinde «savaşa karşı savaş» sloganını hurdaya çıkarttıkları ve buna karşıt olan «emperyalist anavatan için savaş» sloganını gerçekleştirdikleri, söylenir. Bu slogan değiştirme, milyonlarca işçinin katledilmesine neden oldu, denir. Ama burada suçluların bulunduğunu, işçi sınıfına ihanet etmiş ya da onu ele vermiş kimselerin bulunduğunu sanmak hatalı olurmuş. Hiç de öyle değil! Her şey olması gerektiği gibi olmuştur. Çünkü, birincisi, o zaman sahip olduğumuz «üretici güçlerin gelişme durumu»yla daha başka bir şey yapmak mümkün değildi. «Suç», «üretici güçler» denir. Bay Kautsky'nin «üretici güçler» teorisi, «bize» tam olarak bunu açıklar. Ve kim bu «teoriye» inanmazsa Marksist değildir. Ya partilerin rolü? Hareket içindeki önemleri. Ama «üretici güçlerin durumu» gibi böyle kesin bir unsur karşısında bir parti ne yapabilir ki?..

Marksizmin bu çeşit tahriflerinin bir dizi örneğini vermek olanaklıdır. Oportünizmin çıplaklığını örtmeye yarayan bu tahrif edilmiş «Marksizm»in, Lenin'in daha

ilk Rus devriminden önce mücadele ettiği «kuyrukçuluk» teorisinin yalnızca Avrupalı biçimi olduğunu kanıtlamaya bile gerek yoktur.

Bu teorik tahrifatların parçalanmasının Batı Avrupa'daki gerçek devrimci partilerin yaratılmasının ön koşulu olduğunu kanıtlamaya bile gerek yoktur.

(Stalin, Leninizmin Sorunları, «Leninizmin İlkeleri», s. 27 vd.)

3. Marksizm Bir Dogma Değil, Bir Eylem Kılavuzudur.

A. Tarihsel Koşulların Değişmesine Bağıntılı Olarak Marksizmin Gelişmesi.

Uluslararası sosyal demokrat hareket günümüzde ideolojik sapmalar içinde. Marks ve Engels'in öğretileri şimdiye dek devrimci teorinin değişmez kesin ilkeleri olarak ele alındılar; şimdi ise her taraftan bu öğretilerin yetersiz ve eskimiş olduklarına dair sesler duyuluyor. Kendini sosyal demokrat olarak gören ve sosyal demokrat bir organ olarak ortaya çıkmayı düşünen herkes yalnızca Alman sosyal demokratlarını ilgilendirmeyen bu sorunda, kendi tavrını kesin olarak belirlemelidir.

Biz tümüyle Marks'ın teorisine dayanıyoruz. Marks'ın teorisi ilk önce sosyalizmi bir ütopyadan çıkarıp bir bilim haline getirdi; bu bilimin kesin ilkelerini yarattı ve bu bilimi daha geliştirmek ve tek tek ayrıntılarını ortaya koymak için izlenmesi gereken yolu çizdi. O, ücretli emekle, işgücünün satın alınmasıyla milyonlarca mülksüz halkın bir avuç kapitalist -toprak, fabrika, maden ocağı sahibi vb.- tarafından köleleştirilmesinin örtbas edildiğini açıklarken, modern kapitalist ekonominin özünü teşhir etti. O, modern kapitalizmin tüm gelişmesinin

küçük işletmenin büyük işletme tarafından yokedilmesine nasıl yolaçtığını, toplumun sosyalist dönüşümünün koşullarını yarattığını gösterdi. O, kökleşmiş alışkanlıklar, siyasal entrikalar, karmaşık yasalar, kurnazca öğretiler kılıfı altındaki **sınıf mücadelesini** görmeyi, mülk sahibi sınıfın tüm gruplarının, mülksüzler kitlesi ile ve tüm mülksüzlerin başında gelen **proletarya** ile arasındaki mücadeleyi görmeyi öğretti. O, devrimci sosyalist partinin esas görevinin, toplumun dönüşümüne ilişkin planlar uydurmak, kapitalistlere ve uzantılarına işçilerin durumunun düzeltilmesi üzerine öğütler vermek, komplolar tertip etmek olmadığını, **tam tersine nihai amacı proletarya tarafından siyasal iktidarın ele geçirilmesi ve sosyalist toplumun örgütlenmesi olan, proleter sınıf mücadelesinin örgütlenmesi ve bu mücadelenin yürütülmesi** olduğunu tespit etti.

Ve şimdi soruyoruz: Şimdi büyük bir gürültüyle Alman Sosyalisti Bernstein'ın etrafında toplanan o çığırtkan «mucitler» bu teoriye yeni olarak ne getirdiler? **Hiçbir şey.** Onlar, Marks ve Engels'in bize geliştirmek için vasiyet ettikleri o bilimi tek bir adım bile ileri götürmediler. Onlar (Bernstein'cılar -ç.n.) proletarya hiçbir yeni mücadele yöntemi öğretmediler. Onlar yalnızca geriye gittiler, geri teorilerin kırıntılarını topladılar ve proletaryaya savaş teorisi yerine, uysallık teorisini; proletaryanın en büyük düşmanlarına, sosyalistlere karşı kışkırtıcılık yapmak için yeni yollar aramaktan yorulmayan hükümetlere ve burjuva partilerine karşı uysallığı öğütlediler. Rus sosyal demokrasisinin kurucularından ve önderlerinden biri olan Plehanov, şimdi Alman işçi temsilcilerinin (Hannover'deki parti kongresinde) görüşlerini terk etmiş oldukları Bernstein'ın en yeni «eleştiri»sini acımasız bir biçimde eleştirmekte tamamen haklıydı.

Bu sözlerimizden ötürü bize bir dizi suçlamanın yö-

neleceğini biliyoruz: Sosyalist partiyi, «dogma»yı terkettiklerinden dolayı «dinsizleri» her bağımsız düşüncelerinden ötürü vb. izleyecek olan bir «müminler» tekkesine çevirmek istediğimiz biçiminde yaygara koparılacaktır. Biz bu tip moda sloganları çok iyi tanıyoruz. Ama bu sloganlar bir damla gerçek, bir damla anlam taşımamaktadırlar. Bütün sosyalistleri birleştiren, herkesin mücadele ve çalışma yöntemlerinde uyguladığı düşünceleri özümleyen bir devrimci teori olamaz; tam bir inançla doğruluğunu kabul ettiğimiz böyle bir teoriyi asılsız saldırılar ve kötüleme girişimleri karşısında korumak, her türlü **eleştiriye** düşman olmak anlamına gelmez. Biz Marks'ın teorisini tamamlanmış ve dokunulmaz bir şey olarak görmüyoruz, tam tersine hayatın gerisinde kalmak istemeyen sosyalistlerin, her alanda geliştirmek **zorunda oldukları** bir bilimin yalnızca temel direklerini yarattığına inanıyoruz. Rus sosyalistleri için Marks'ın teorisinin **bağımsız** bir biçimde incelenmesinin özellikle gerekli olduğuna inanıyoruz; çünkü bu teori yalnızca genel **yönlendirici** ilkeleri vermektedir. Bu ilkeler ise **özel olarak,** İngiltere'ye Fransa'dan farklı, Fransa'ya Almanya'dan farklı ve Almanya'ya Rusya'dan farklı bir biçimde uygulanır. Bu nedenle gazetemizde teorik sorunlar üzerine makalelere seve seve yer vereceğiz ve bütün yoldaşları tartışma konusu olan sorunlar üzerinde açıkça konuşmaya davet ediyoruz.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. II, «Programımız», Rusça Bas.)

...Engels, kendisinin ve ünlü arkadaşının öğretilerini bir dogma değil, bir eylem kılavuzu olarak gördüklerini sık sık tekrarlamıştır. Bu klasik sözde, çoğunlukla önemsenmeyen, Marksizmin o muazzam gücü ve özelliği belirtilmiştir. Ama onu önemsemezsek, Marksizmi tek yan-

ıl yaparız, onu tahrif ederiz, onu cansız kılarız, içindeki yaşayan ruhu ondan uzaklaştırırız. En önemli teorik ilkelerini toprağa gömeriz; diyalektiği, çok yönlü ve çelişki dolu tarihsel gelişmenin öğretisini. Onun tarihin her yeni dönemecinde değişebilen, çağın belirli pratik görevleriyle olan ilişkisini yok ederiz.

Ve tam da günümüzde, Rusya'da Marksizmin kaderiyle ilgilenen kişiler arasında sık sık Marksizmin bu yönünü dikkatten kaçıran kişilere rastlanıyor. Ama artık herkes, Rusya'nın son yıllarda inanılmaz bir hızla ve inanılmaz bir biçimde, toplumsal ve siyasal durumu değiştiren ani dönüşümler geçirdiğini bilmektedir; bu durum değişikliği ilk planda ve en dolaysız bir biçimde eylemin koşullarını ve bunun sonucu da eylemin görevlerini belirlemektedir. Elbette, sınıflar arasındaki temel ilişkiler değişmediği sürece tarihin dönüşümlerinde aynı kalan genel ve temel görevlerden söz etmiyorum. Rusya'nın ekonomik (ve yalnızca ekonomik değil) gelişmesinin bu genel yönünün de tıpkı Rus toplumunun çeşitli sınıfları arasındaki temel ilişki gibi, son yıllarda, diyelim ki son altı yıl içinde, değişmediği çok açıktır. Bu dönemde acil ve dolaysız faaliyetin görevleri tıpkı somut toplumsal ve siyasal durum gibi büyük bir süratle değiştiler ve bunun sonucunda canlı bir doktrin olan Marksizmin çeşitli yönleri de ön plana çıkmak **zorunda kaldı.**

(Lenin, Bütün Eserleri, C. XV., «Marksizmin Tarihsel Gelişmesinin Özgül Bir Özelliği Üzerine»)

B. Materyalizmin Aktif ve Tarafgir Niteliği

Bay Struve'nin Bay Mihaliovski'ye yaptığı bir uyarıyı cevapsız bırakamayız. «Onun görüşüne göre», diyordu

yazar, «bir yandan çıkış noktası olarak, öte yandan toplumsal grupların ve kişinin amaca uygun eylemleri için mutlak sınırlar olarak, aşılamayacak hiçbir tarihsel eğilim yoktur.»

Bu bir nesnelcinin dilidir, ama bir Marksistin (materyalistin) dili değildir. Bu iki kavram (bu düşünce sistemleri) arasında üzerinde durmamız gereken bir farklılık vardır. Çünkü bu farklılığın yetersiz bir biçimde açıklanışı Struve'nin kitabının esas eksikliklerinden birini meydana getirmektedir ki, bu onun yazılarının çoğunda ortaya çıkmaktadır.

Nesnelci, söz konusu tarihsel sürecin zorunluluğundan söz eder; materyalist, söz konusu toplumsal ve ekonomik formasyonu ve onun tarafından yaratılan uzlaşmaz ilişkileri saptar. Mevcut bir dizi olgunun zorunluluğunu kanıtlayan nesnelci, her zaman bu olguların savunucusu olma durumuna kayma tehlikesi ile karşı karşıyadır; materyalist, sınıf çelişkilerini ortaya çıkarır ve böylece kendi bakış açısını saptar. Nesnelci, «aşılamaz tarihsel eğilimlerden» söz eder; materyalist, mevcut ekonomik düzeni «yönlendiren» ve bunu yaparken belirli biçimlerde diğer sınıfların karşı etkilemelerini yaratan o sınıftan söz eder.. Bunun sonucu materyalist, bir yandan nesnelciden daha tutarlıdır ve kendi nesnelciliğini daha derinlemesine, daha bütünlüklü bir biçimde uygular. O, kendini, sürecin zorunluluğunu saptamakla sınırlamaz, hangi toplumsal-ekonomik formasyonun bu sürece içeriğini verdiğini, **hangi sınıfın** bu zorunluluğu belirlediğini açıklar. Söz konusu durumda örneğin, materyalist, «aşılamaz tarihsel eğilimler»i saptamakla yetinmezdi, belli bir toplumsal düzenin içeriğini belirleyen ve üretenlerin kendi eylemlerinin dışında başka bir çıkış yolunu bizzat olanaksız kılan, belli sınıfların varlığını gösterirdi. Öte yandan denilebilir ki, materyalizm, olayların her değerlendirme-

sinde, belirli bir toplumsal grubun yanında açık ve doğrudan tavır almayı önermesiyle tarafgirliği içerir.

(Lenin, Bütün Eserleri, C. I., «Narodnizmin Ekonomik İçeriği», s. 275 - 276, Rusça Bas.)

4. Stalin Yoldaş-Sosyalist İnşanın Zaferi Mücadelesinde Marksist-Leninist Teorinin Anlamı Üzerine

Sosyalist inşanın **pratik** başarılarından dolayı gurur duymamız için birçok neden var. Ama aynı şeyleri, genel olarak ekonomi alanındaki **teorik** çalışmalarımız, özel olarak da tarım alanındaki çalışmalarımız için pek söyleyemeyiz. Dahası, teorik düşüncenin pratik başarılarımızın gerisinde kaldığını ve pratik başarılarımız ile teorik düşüncenin gelişmesi arasında belli bir mesafenin olduğunu kabul etmemiz gerekir. Bundan dolayı, teorik çalışmanın pratik çalışma ile yalnızca uyum içinde olması değil, onun önünde gitmesi, pratisyenlerimiz elinde sosyalizmin zaferi için mücadelelerinde bir silah olması gerekir.

Ben burada teorinin önemi üzerine konuşacak değilim. Onu yeterli derecede biliyorsunuz. Bilindiği gibi teori, eğer gerçek bir teori ise, pratisyenlere, yönlerini bulma gücünü, ileriyi görme olanağını, çalışmada güveni ve davamızın zaferine inancı verir. Bütün bunların sosyalist inşamız için muazzam bir anlamı vardır; ama felaket bizim tam da burada, tam da ekonomimiz sorunlarının teorik incelemesi alanında topallamamızla başlıyor. Böyle olmasaydı, toplumsal ve siyasal yaşamımızda ekonomimizin sorunları üzerine daha hâlâ çeşitli burjuva ve küçük-burjuva teorolerin yaygın olması gerçeğini nasıl açıklayabilirdik? Böyle olmasaydı, bu teori teoricikle-

rin günümüze dek hakettikleri şamarı yememiş olmalarını nasıl açıklardık? Böyle olmasaydı, burjuva ve küçük-burjuva teorilerine karşı güvenilir panzehir olan Marksist-Leninist ekonomi politiğin bir dizi temel ilkelerinin unutturulmasını, basınımızda herkesin anlayacağı biçimde yer almamasını, herhangi bir nedenden ötürü ön plana geçirilmemesini nasıl açıklardık? Marksist-Leninist teori temelinde burjuva teorilerine karşı uzlaşmaz mücadele vermeden sınıf düşmanlarımıza karşı mutlak zafer kazanmamızın olanaksız olduğunu kavramak bu denli güç bir şey midir?

Yeni pratik, geçiş döneminin sorunlarını yeni bir biçimde ele almamızı gerektiriyor. Şimdi NEP sınıflar, inşa temposu, «Simitşka», partinin siyaseti gibi sorunlar yeni bir biçimde düzenleniyor. Pratiğin gerisinde kalmamak için, şimdiden bütün bu sorunların yeni durumun bakış açısından incelenmesine girişilmelidir. Pratisyenlerimizin kafalarını karıştıran burjuva teorilerin üstesinden gelmenin başka olanağı yoktur. Batıl inançlar haline gelmiş bulunan bu teorileri yoketmenin başka olanağı yoktur. Çünkü ancak, teoride burjuva ön yargılara karşı mücadele ederek Marksizm-Leninizmin saflarını güçlendirebiliriz.

(Stalin. «Leninizmin Sorunları» II. Cilt. «Sovyetler Birliği'nde Tarım Siyasetinin Sorunları Üzerine». Moskova 1934. s. 201 vd.)

KAYNAKLAR:

ENGELS «Sosyalizmin Ütopyadan Bilime Gelişmesi»

LENİN «Karl Marks» (Bütün Eserleri, C. XVIII ve SSCB'de «Alman İşçileri Lenin Kitaplığı», Broşür. 2)

«Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Unsuru» (Seçme Eserler, C. XI)

«Marksizm ve Revizyonizm» (Bütün Eserler, C. XII)

STALİN «Leninizmin İlkeleri»

«Leninizmin Sorunları Üzerine»

(İkisi de «Leninizmin Sorunları»nda birarada)
«Lenin Üzerine»

«Bolşevik Partisi Tarihinin Tahrifatına Karşı» adlı derlemeden «Bolşevizm Tarihinin Bazı Sorunları Üzerine»

(Verilen bütün kaynaklar, SSCB'de Yabancı İşçiler Yayın Birliği, Moskova-Leningrad'da yayınlanmıştır.)

İçindekiler

SUNUŞ 5

ROTFRONT YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ 7

BÖLÜM : I

LENİNİZM, EMPERYALİZM VE PROLETER DEVRİMİ ÇAĞININ MARKSİZMİDİR 9

I. LENİNİZMİN TANIMI VE LENİNİZMDE ESAS ... 11

1. Stalin Yoldaş : Leninizm Üzerine 11
2. Marksizm-Leninizmin Birliği 14
3. Karl Marks'ın Öğretisinin Tarihsel Kaderi 14
4. Leninizmin Tanımının Oportünist Tahrifatına Karşı Partinin Mücadelesi 19

A. Leninizmin Uluslararası Niteliğinin Reddine Karşı Partinin Mücadelesi 19
B. Leninizmi, Savaş Öncesi «Eski» Leninizm ve Savaş Sonrası «Yeni» Leninizm Olarak Ayıran Troçkist «Teorinin» Teşhiri 21

5. Marksizm-Leninizmde Esas 23

A. Lenin : Marksizmin Belirleyici Yanı Üzerine 23
B. Leninizmde Esas 24

II. LENİNİZMİN TARİHSEL KÖKLERİ... 27

1. Stalin Yoldaş: Leninizmin Tarihsel Kökleri Üzerine 27

2. Leninizmin Ortaya Çıkışının Uluslararası Koşulları 33

A. Emperyalizm : Sosyalist Devrimin Arifesi 33

B. Emperyalizm : Proletaryanın Devrimci Ölüm Kalım Savaşlarının Olgunlaşma Çağı 35

3. **Rusya; Leninizmin Ocağı, Proletarya Devriminin Teori ve Taktiğinin Anavatanı** 37

A. Rusya'da Emperyalizmin Özellikleri 37
B. Rusya'da Sınıf Mücadelesinin Özellikleri ve Devrimin Kaçınılmazlığı 38
C. Bolşevizmin Marksizmin Tunçtan Temeli Üzerinde Ortaya Çıkışı ve Bolşevizmin Siyasal Deneylerinin Uluslararası Anlamı 42

III. LENİNİZM; MARKSİZMİN GELİŞMESİNDE YENİ BİR AŞAMA 43

1. **Stalin Yoldaş; Marksizmin Gelişmesine Getirdiği Yenilik Üzerine** 43

2. **Marksizmin, Lenin Tarafından Yeni Tarihsel Deneyler Temelinde Geliştirilmesi** 49

IV. LENİNİZMİN STALİN YOLDAŞ TARAFINDAN DAHA DA GELİŞTİRİLMESİ 51

1. **Stalin; Lenin'in Mücadele Arkadaşı ve Öğretilerinin Sürdürücüsü Bütün Gücünü, Bütün Enerjisini ve Bütün Bilgisini İşçi Sınıfı Davasının Hizmetine Sunan Stalin'e** 51

2. **Leninizmin Stalin Yoldaş Tarafından Daha da Geliştirilmesi ve Somutlaştırılması** 55

3. **Dünya Proletaryasının Önderi Stalin** 57

BÖLÜM : II

YÖNTEM VE TEORİ

I. LENİNİZM YÖNTEMİNİN İLKELERİ VE ÖZÜ 61

1. **Leninizmin Yöntemi, II. Enternasyonal'in Teori ve Yönteminin Uzlaşmaz Düşmanıdır** 61

2. **Leninizmin Yönteminin Ana Özellikleri ve II. Enternasyonal Dogmalarının Teşhiri** 63

3. **Leninizmin Devrimci Yönteminin Belirleyici Özelliği Olarak Teori ve Pratiğinin Birliği** 69

A. Teori ve Pratiğin Birliği 69
B. Marksizmde Sınıf Mücadelesinin Teorisi Pratiğinden Ayrılmaz 72
C. Komünizm İçin Mücadele Etmeden Komünist Teoriyi Gerçekten Kavramak Olanaksızdır 78

4. **Siyasetin Sloganlara Göre Değil, Eylemlere Göre Değerlendirilmesi** 80

A. Partilerin ve Önderlerin Açıklamalarına Göre Değil, Eylemlerine Göre Değerlendirilmesi 80
B. II. Enternasyonal'in Yöntemi: Sözde «Aşırı Solculuk», Eylemde Burjuvazinin Savunulması 83
C. Komünist Enternasyonal Saflarında Söz ve Eylem Arasındaki Her Ayrılığın Teşhiri ve Ortadan Kaldırılması 86

5. **Tüm Parti Çalışmasının Kitleleri Devrimci Mücadele İçin Eğitme ve Hazırlama Ruhuyla Yeniden Düzenlenmesi** 90

A. Lenin: Komintern'in Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesinin En Önemli İlkeleri Üzerine 90
B. 1905 Devrimi Koşullarında Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi 94
C. Parti Çalışmasının Yeniden Düzenlenmesi ve 1917 Devrimi Koşullarında Yeni Tip Bir Parti İçin Mücadelenin Görevleri 103

6. **Proletarya Partisinin Özeleştirisi, Kendi Yanılgıları Temelinde Eğitimi ve Yetiştirilmesi** 106

A. Parti Kadroları ve İşçi Sınıfının Eğitilmesinde Bolşevik Yöntem Olarak Özeleştiri ... 106

B. Marks ve Engels: Özeleştirinin Anlamı Üzerine ... 112
C. Lenin: Özeleştiri Üzerine ... 114
D. Kitlelerin Kendi Deneyleri ve Yanılgıları Temelinde Eğitilmeleri ... 115
E. Parti Saflarında Eleştirinin Koşulları ... 118
F. Yanılgının Zamanında Ortaya Çıkarılması Bolşevik Önderliğin En Önemli İlkesidir ... 120
G. Özeleştirinin Sağ Oportünist Çarpıtmasının Teşhiri ... 122

II. TEORİ ... 125

1. Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Rolü ... 125
A. Stalin Yoldaş: Proletaryanın Sınıf Mücadelesinde Teorinin Önemi Üzerine ... 125
B. Devrimci Teori Olmadan Devrimci Eylem Olamaz ... 127
C. Engels: İşçi Sınıfı Mücadelesinin Üç Biçimi Üzerine ... 129

2. **Kendiliğindenlik Teorisinin Eleştirisi** ... 132

A. İşçi Hareketinde Kendiliğindenlik ve Bilinçlilik ... 132
B. Hareketin Kendiliğindenliği, Onu Burjuva İdeolojisine Boyun Eğmeye Götürür ... 138
C. Kendiliğindenlik «Teorisi»nin Eleştirisi Ya da Harekette Öncünün Rolü ... 141

3. **Marksizm Bir Dogma Değil, Bir Eylem Kılavuzudur** ... 144
A. Tarihsel Koşulların Değişmesine Bağıntılı Olarak Marksizmin Gelişmesi ... 144
B. Materyalizmin Aktif ve Tarafgir Niteliği ... 147

4. Stalin Yoldaş - Sosyalist İnşanın Zaferi Mücadelesinde Marksist-Leninist Teorinin Anlamı Üzerine ... 149

"Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha açık bir deyişle, Leninizm, genel olarak proleter devriminin teori ve taktiği, özel olarak proletarya diktatörlüğünün teori ve taktiğidir. Marks ve Engels, emperyalizmin henüz gelişmemiş olduğu devrim öncesi dönemde (proleter devriminden öncesini kasdediyoruz.), proleter devrimin pratikte henüz kaçınılmaz olmadığı bir dönemde mücadele ettiler. Marks ve Engels'in öğrencisi olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proleter devriminin bir ülkede zafere ulaştığı, burjuva demokrasisini parçaladığı ve proleter demokrasisi çağını, sovyetler çağını açtığı gelişme halindeki proleter devrimi döneminde mücadele etti.

J.Stalin

30 Lira